

ПОЛИТИКИ

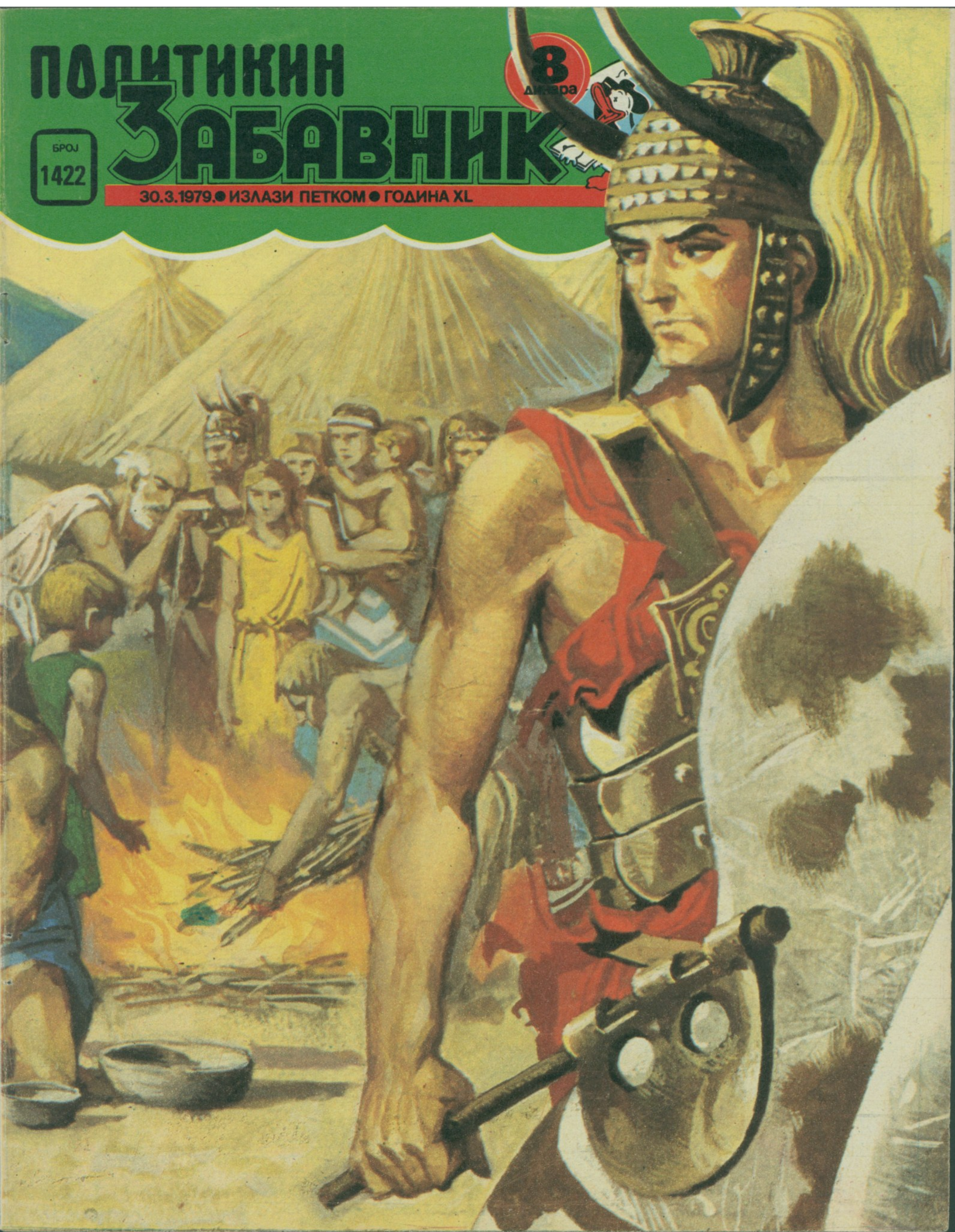
ЗАБАВНИК

8
ДЕНА

БРОЈ

1422

30.3.1979. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XL

Рипер

Веровати или не!

ЧОВЕК С ГВОЗДЕНОМ МАСКОМ

НАЗЧУВЕНИЈИ ЗАТОЧЕНИК
У ИСТОРИЈИ
ФРАНЦУСКЕ
НОСИО ЈЕ
У СТВАРИ
МАСКУ
ОД
ЧРНОГ
СОМОТА.

У ОВОЈ КУКИ У КОНКОРДУ, У АМЕРИЧКОЈ
САВЕЗНОЈ ДРЖАВИ МАСАЧУСЕТСУ, ЖИВЕЛО
ЈЕ ТРОЈЕ ПОЗНАТИХ КИЉИЖЕВНИКА.
ЛУЈЗА МЕЈ ЕЛКОТ КОЈА ЈЕ НАПИСАЛА „МАЛЕ
ЖЕНЕ“, НАТАНАЈЕЛ ХОТОРН, АУТОР
„СКРАТНОГ СЛОВА“ И МАРГАРЕТ СИДНИ
КОЈА ЈЕ НАПИСАЛА „БИБЕРЧИКЕ“.

ХЕНРИ МЕЈЕРС

ИЗ ЦИКАРА
РАДИО ЈЕ У
ЈЕДНОЈ ЕЛЕКТРИЧНОЈ
ЦЕНТРАЛИ 29,5 ГОДИНА
И НИЈЕДАН ДАН
НИЈЕ ИЗОСТАО
С ПОСЛА.

ЗДРАВО!

СРЕКНИ
ПРАЗНИЦИ!

ОВАКВЕ
ЧЕСТИТКЕ

УВЕК ИСТЕ,
ИЗМЕНЈИВАЛИ
СУ 46
ГОДИНА
КАРЛ
НЕСМЕН
ИЗ
ЛЕНСИНГА
И ФРЕД
ДРЕШ
ИЗ МОНТ
КЛЕМЕНСА
(САД),

ЧЕСТИТАЈУКИ
БОЖИЋНЕ И
НОВОГОДИШЊЕ
ПРАЗНИКЕ.

РАДИОНИЦУ ДЕДА МРАЗА

ПРВИ ЈЕ ЗАМИСЛИО
И НАЦРТАО
КАРИКАТУРИСТА
ТОМАС НАСТ
1866.
ГОДИНЕ.

ПРВА ЖЕНА ЛЕКАР ДР ЏЕМС БЕРИ

ДИПЛОМИРАО ЈЕ МЕДИЦИНУ У
ЕДИНБУРГУ 1809. И 45 ГОДИНА
СЛУЖИО КАО ВИШИ ОФИЦИР У
БРИТАНСКОЈ ВОЈСЦИ А ТЕК
ПОСЛЕ ЊЕГОВЕ СМРТИ
1865. ОТКРИВЕНО ЈЕ
ДА ЈЕ БИО - ЖЕНА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

• репна пера рајске птице дужа су око пет пута од њеног тела.

• лепи жути цветови невена могу послужити као прилично тачан барометар. Ако се латице овог цвета не отворе до шест часова ујутро, тог дана ће вероватно падати киша.

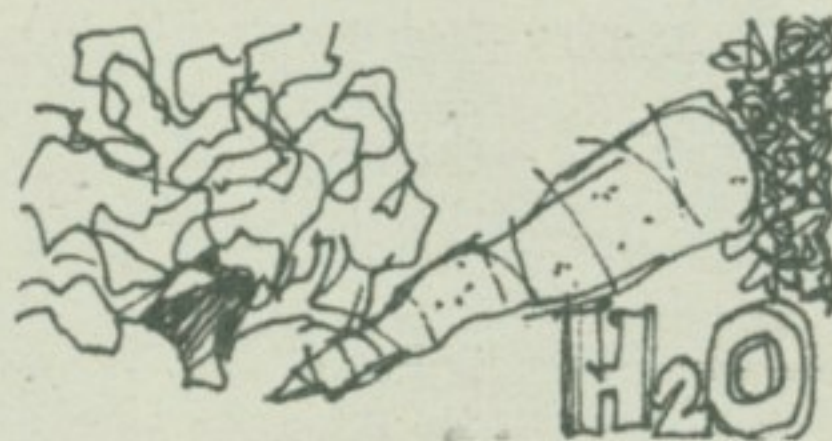
• све до 1392. године венецијански племићи смели су да на својим коњима јуре у галопу уским градским улицама, тако

да су пролазници често били приморани да се баце у канал како се не би нашли под копитама разуларених коња.

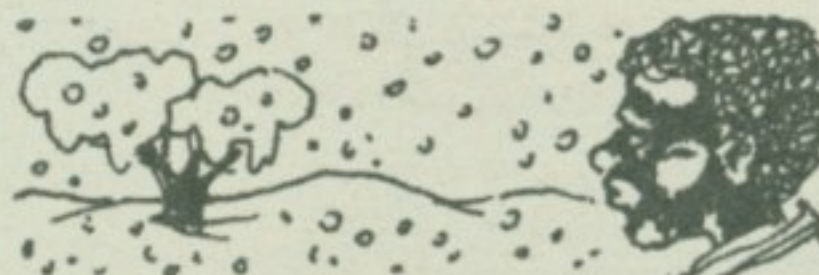

• на вратима већнице у Монсу, у Белгији, налази се брава која представља минијатуру средњовековног замка који се некада дизао баш на том месту.

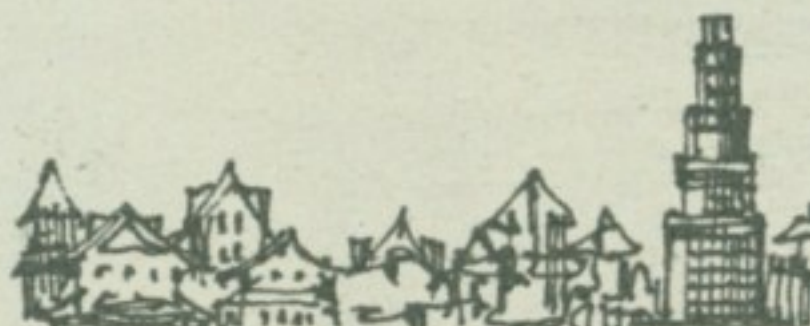

• шездесет одсто тежине једне шаргарепе отпада на воду, а један лист зелене салате садржи чак деведесет процената воде.

• израчунато је да на седамдесет одсто површине земље снег никада не пада.

• у Токију је подигнута зграда од 60 спратова која је, за сада, највиша у Азији. Према прорачунима стручњака, она ће моћи да издржи јак земљотрес. Иначе, саграђена је у облику торња,

висока је 240 метара, има 37 лифтова који се пењу брзином од десет метара у секунди. Паркиралиште овог облакодера може да прими 1800 аутомобила.

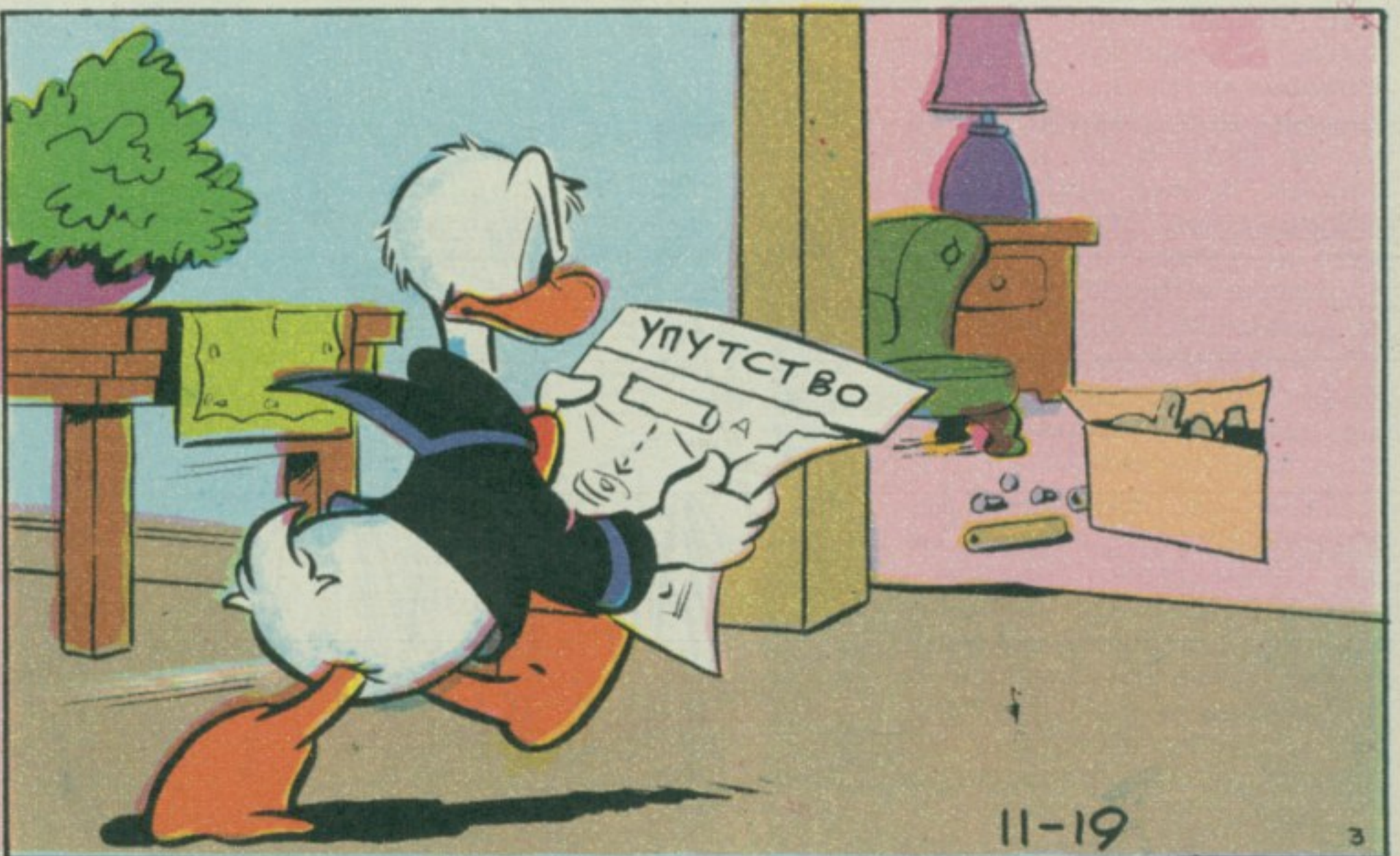
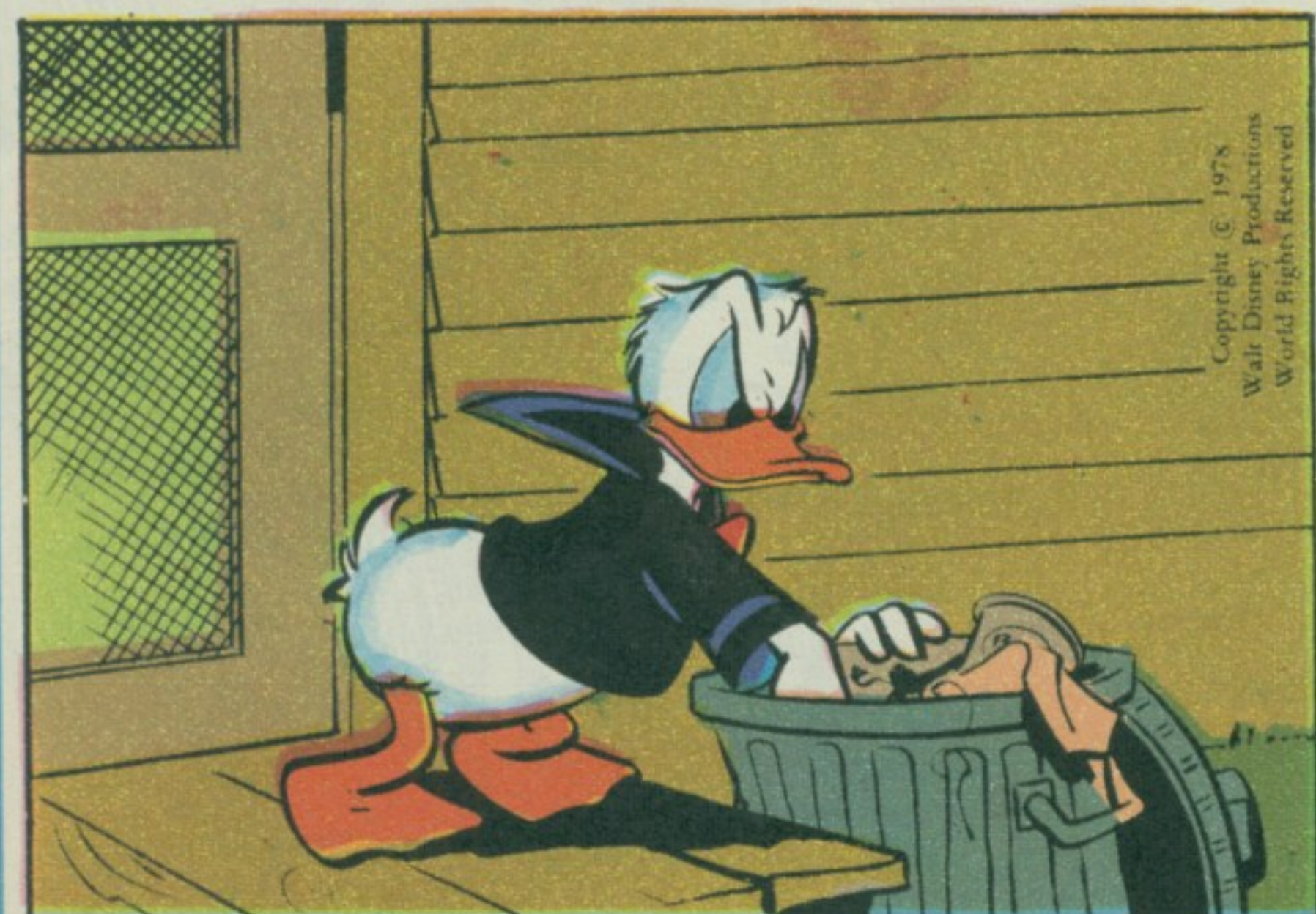
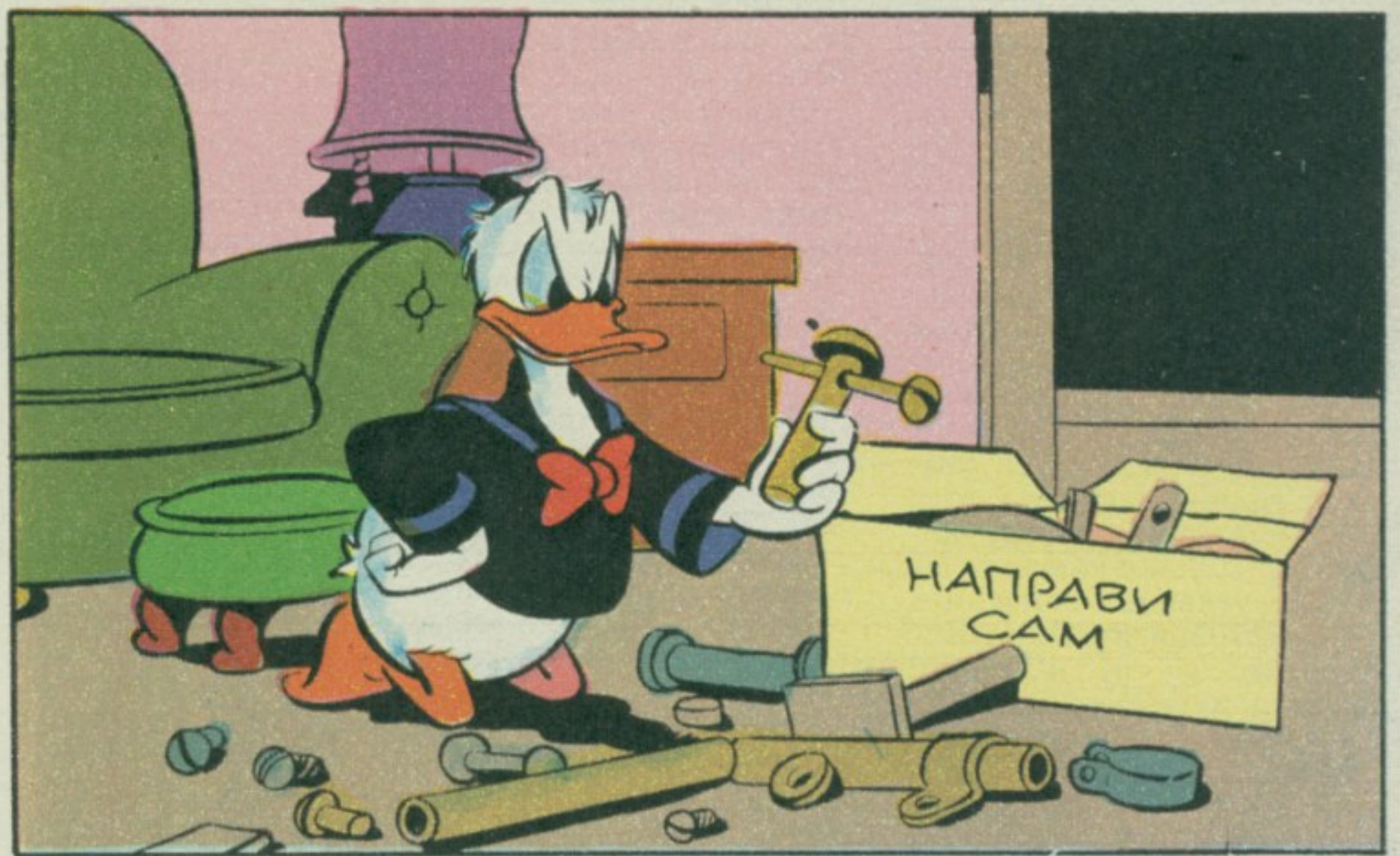
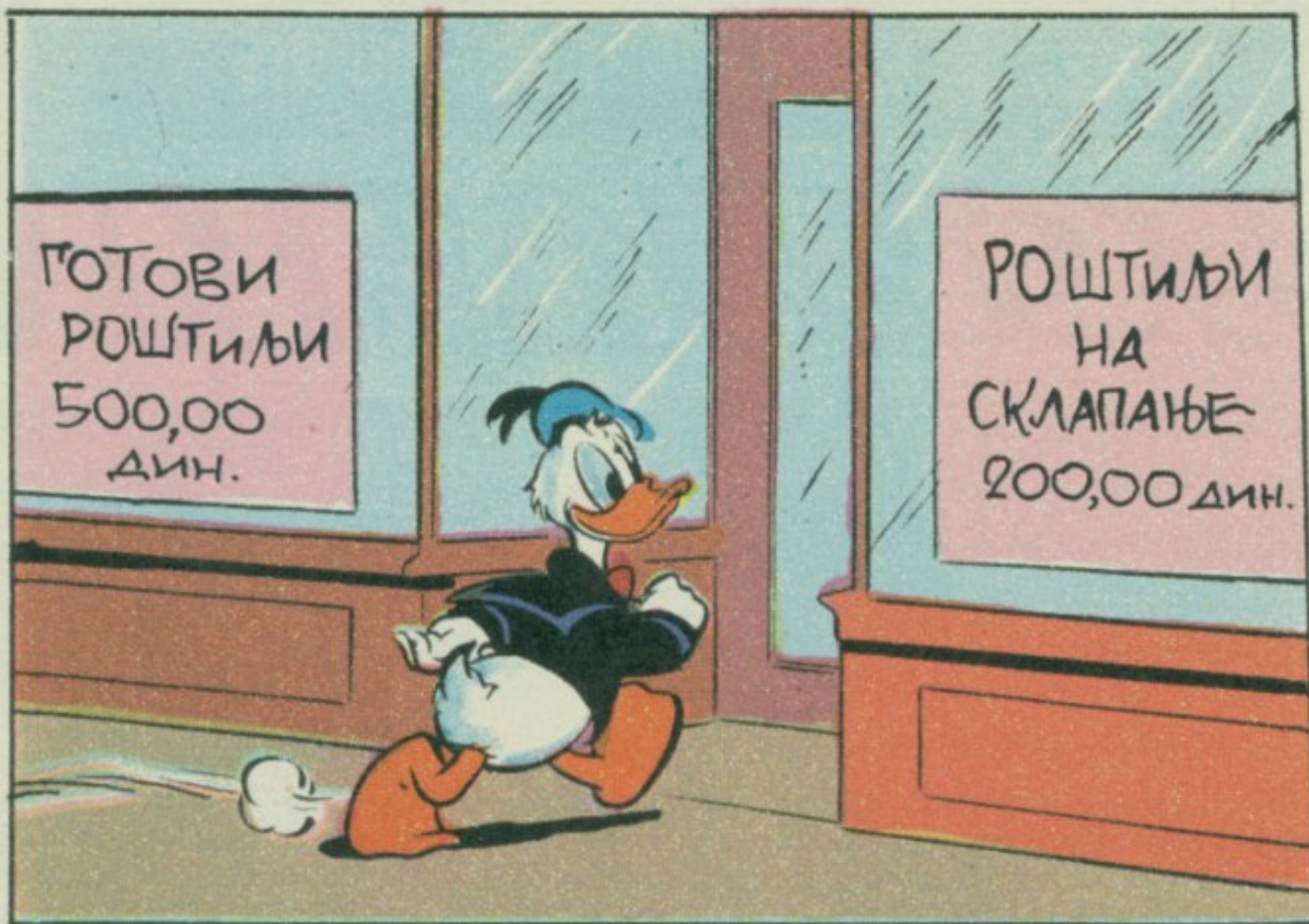
• Тцомпантили је једна врста ћеле-куле коју су стари становници Мексика, Астеци, подизали поред храмова. Лобање својих жртава су низали на дрвене летве.

• мирис пресне кафе који се шири из складишта и са плантажа у Сантосу, у Бразилу, може да се осети на палуби брода удаљеног од обале читавих 160 километара.

WALT
Disney

ПАЈА ПАТАК

СТИЖЕ УМЕСТО ПРВОАПРИЛСКЕ ШАЛЕ ПУНОГЛА

УСИЈАНИ

Можда би новинска вест која је осванула у „Политици“ једног летњег јутра 1910. године прошла сасвим незапажено у Ужицу да није било Лацка Карабибериовића. Вест се односила на Халејеву комету кроз чији „реп“ је требало да прође наша планета. Била је кратка: наводила је дан и час догађаја.

Лацко прелете очима преко штурог текста и шмркну. Халејева комета, дакле. Па реп, па усијан... Неколико пута се враћао на наслов и размишљао. Кад је устао и кренуо кроз ужичку чаршију, на лицу му је титрао осмех.

Иако је дан био спаран, прави летњи, због пазарног дана улице су биле препуне народа. У то време Ужице је била варош која се споро развијала. Све до 1900. није било индустрије, а тек два-наест година касније у град је стигла пруга узаног колосека. Становништво су чиниле углавном занатлије, ситни трговци и чиновници. Међутим, у тој и таквој паланци хумор је врцао на све стране. Шала је нешто што ништа не кошта, тврдили су и тврде Ужичани, ни из џепа ни у џеп, шта ко добије то и носи. То је био мото свих шаливиција, међу њима и Лацка.

НИКО ЖИВ ОСТАТИ НЕЋЕ!

Стигавши у Наумовићеву кафану, која се налазила на месту данашње робне куће у центру града, Карабибериовић уморно седе за сто својих пајташа Љубисава Буљугије и Пауна Лазаревића.

— Шта је побogu? — брижно га упиташе они. — Смрко си се као да ће пропаст света!

— Вала, и хоће! — с тешким уздахом узврати Лацко. — Несрећа, браћо, велика несрећа, нико жив остати неће!

И Лацко стаде полако придајући значај свакој изговореној речи, да објашњава пријатељима како ће 23. јула у 12 и 15 по поноћи Земља проћи кроз усијани „реп“ Халејеве комете и сагорети. Паун се прекрсти и шапатом помени нечастиве. Увек је важио за плашљивца. Љубисав Буљугија час је гледао у Пауна, час у Лацка. Није знао шта да каже.

Паун се предаде размишљању. Није шала, не би Лацко терао спрдњу с тим, а није ни преувеличано, Лацко све зна, начитан је он. Јесте да је боем и више гладан него сит, али је зато некад радио као практикант, а практиканци су умни људи. Натегнуо је чоканче и кренуо у чарши-

ПРИБЛИЖАВАЊЕМ ПОНОЋИ, РАСЛО ЈЕ УЗБУЂЕЊЕ, ПА И СТРАХ УЖИЧАНА. ПОНЕКО ЈЕ СА НАЈНУЖНИЈИМ СТВАРИМА ВЕЋ НАПУСТИО ГРАД И ПОТРАЖИО УТОЧИШТЕ У ОКОЛИНИ.

ју. Лацко га је зауставио и, смејући се, објаснио му да се шали.

— Е, онда идем ја да плашим људе! — одбрусио је Паун и стргнуо на улицу.

Лацко је био спадао. У Ужицу се обрео после преваљене двадесете године. Нико није знао где је рођен. Право име било му је Владимир Каљевић. О ранијем животу мало је причао. Неком приликом, кад је више попио, отело му се да је завршио шест разреда гимназије и да су га избацили из школе због сарадње са неким сатиричним листом. Запослио се као писар. Убрзо је од тога ди-гао руке: дојадило му је да гледа како ђате примају мито и деру кожу сељаку. Напустио је посао и живео како је стигао. Како ништа није радио, ништа није ни имао. Писао је песме и афоризме које је објављивао по хумористичким листовима под псеудонимом — Лацко Карабибериовић. Волео је елегантну одећу, мада је носио изношену. Без лептир машине није ишао.

Често су му из поцепаних ципела извиривали прсти. Имао је fine манире и био кавалер.

И ЛАЖОВ СЕ ПРЕПАО

Паун је два-три пута обиграо чаршију уздуж и попреко и већ до подне цело Ужице је знало каква ће пропаст задесити свет. Што је прича о комети обилазила више уста, размере су јој све више расле. У подне Паун је чуо увећану и страшнију бар десетак пута од сопствене верзије. Тада је почео и сам да верује у судар Земље и комете. Препео се. Ма каква шала, шта то Лацко трабуња, ово је истина, чиста као суза, закључио је.

Дани су пролазили. Приближавао се „судњи час“. Лацко је сусретао људе, тешио их. Дамама је усрдно објашњавао како да се „сачувају зла“. У знак захвалности, оне су му давале шта је која имала прируци: слатко, мед, орахе,

печење, ракију, пршут... Тако је сиромашни боем за извесно време решио питање исхране, али је на дан „злосрећног судара“ „ухватио маглу“ из града... Са Љубисавом и Пауном скло-нио се у пећину испод старог града. Пајташи су понели ђаконије добијене од домаћица. Целог дана мрсили су се и излежавали на трави пред пећином. Повремено, Паун би устао, ушао у пећину, шетао, па опет сео поред Лацка.

— Је л', побратиме, а како изгледа та комета?! — нервозно је упитао Карабибериовића предвече.

— Као пуноглавац са усијаним репом! — отегнуто му је одговорио Лацко. — Богами гадно!

— Ух, ух, ... а је л' већи од нашег Забучја?! — наваљивао је Паун.

ИШЧЕНИВАЊЕ НЕСРЕЋЕ

Лацко се насмејао и одрезао нешто на рачун људске глупости. Паун је

љутито скочио и отишао у пећину. На улазу га је за-качио слепи миш ударивши га по глави. Престравио се. Помислио је да то не слуги на добро и готово се повукао у себе.

Узбуђење у граду расло је још од јутра. Оптимисти и они разумни отишли су на посао говорећи да су то све трице и кучине, али је било и таквих који су са најнужнијим стварима напустили град и потражили уточиште у околини града.

Кад ужас и смрт висе над главама људи, време тече муњевито. Тако се чинило већини Ужичана тог „судњег дана“, 23. јула 1910. Домаћице су се окупљале по кућама и нашироко нагађале има ли наде да се преживи и шта ваља чинити.

У сумрак групице су се виделе свуда по граду. Свако се осећао нелагодно. Кафана су биле препуне. У једној од њих професор физике Панта Коњ стручно је објашњавао како ће се одиграти сусрет Земља — комета, а професор хемије Мали Мика потпомагао га је чашицом клековаче коју је сваки час подизао.

— Ма, људи, ништа од тога, 'ајд живели!

Тако је дошла и поноћ. Дошла и прошла. Затим један, па два часа. Изморе-ни грађани заспали су. Заспали су и Лацко, Паун

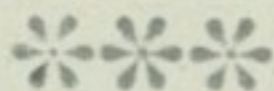

и Љубисав и то још у девет увече, добро „нацврћани“ Сутрадан први се пробудио Паун. Сунце беше високо одскочило. Његов блештави сјај пренеразио је сањивог и мамурног Пауна. Мислећи да „иде“ комета, скочио је као опарен и почео да дрмуса пријатеље.

— Лацко, Љубисаве, беж'те, ево је!

Тек тада је Карабиберић схватио да је претерао и да је његова шала вероватно и многима доле у граду утерала страх у кости. Уверавао је друга да се ради о обичној удурми, указивао му на научно тумачење: узалуд, Паун је герао посмове.

— Ја не бих јоште кући. Можда комета има закапњење!

Ужице је још спавало кад су тројица пријатеља стигли у град. Само се пред кафаном Томе Наумовића гула хармоника. То је грлати судски архивар Милекић лумповоао за „срећна останка“ а са њим и друштво ужичких веселјака

Лацко Карабиберић, односно Владимир Каљевић умро је, како се претпоставља, око 1921. године негде у свету. Најстарији Ужичани не памте шалу са Халејевом кометом јер су тада били деца. Записао ју је начелник банске управе Аца Милојевић. Податке чува у рукопису чајетински професор у пензији Љубиша Ценић. Штета је што се шала није догодила 1. априла, премда је и овако, права — првоаприлска.

М. Тодоровић

Године 1971. банкротирала је велика токијска фабрика „Јашика“, произвођач фотографских апарата и опреме. А онда се догодило нешто што је ужаснуло чак и Јапанце.

Прво је то урадио директор. Човек је клекао, исцпао предњи део кошуље, узео нож и зарио га у леву страну стомака.

Одмах за њим, учинио је то и надзорник. Веровао је да мора да подели одговорност за крах због којег ће стотине људи остати без посла.

Ни једно ни друго самоубиство није успело. Можда зато што су и један и други употребили обичне ножеве. Врло вероватно и зато што једноставно нису били довољно вешти. Али, и фирма је преживела и постоји и данас. Умрети онако како то захтева традиционално „самоубиство части“ — харакири — није ни једноставно ни лако.

ПИСМО И БОДЕЖ

Хара на јапанском значи стомак, а кири сећи, разрезати. Тако је настао назив харакири, самоубиство које је, док званично није забрањено, годишње односило више од

је овим војницима-племићима говорило да је смрт једини излаз пред понижењем заробљеништва, пренело се и на остале слојеве друштва.

Сваки харакири није исти. Он може да буде наметнут или добровољан. Онај први је старији. Достојанственик или племић који се на неки начин огрешио о закон или на било који начин откажао послушност претпостављенима, добијао је поруку од микада. То царско писмо, по правилу писано врло китњастим језиком и врло учтиво, наговештавало је примаоцу да се од њега очекује да испуни дуг части.

Уз писмо, цар је слао и — бодеж. Не обичан, већ украшен скупocenim драгуљима. Одмах по пријему пошилке, самоубица је почињао са припремама. Опсежним и врло достојанственим.

Прво је, усред његовог дома, требало подићи подијум на коме ће се све одиграти. Наравно, по тачним мерама — од 7,5 до 10 сантиметара уздигнутим над подом. Постоље би се затим прекривало црвеним филцаним прекривачем.

Самоубица је за свечану прилику облачио своје свечано одело. Како је у питању била част породи-

Порука од микада била је обично написана китњастим језиком и врло учтива. Само неколико врло обазривих наговештаја говорило је примаоцу да се од њега очекује да умре достојанствено...

САМОУБИСТВО ЧАСТИ ЈЕ РИТУАЛ СА СТРОГО УТВРЂЕНИМ ПРАВИЛИМА. НИЈЕ ДОВОЉНО ЗАРИТИ НОЖ У СТОМАК — ТРЕБА ГА ЈОШ РАСПОРТИТИ ТРАДИЦИОНАЛНИМ ПОКРЕТИМА.

НОЖ ЗА ЧАСТАН СТОМАК

хиљаду живота у Јапану.

Ма колико то чудно звучало, право, да се одузме живот на овај начин у 14. веку сматрало се „привилегијом“ само највишег слоја феудалног Јапана. Временом, самурајско осећање части које

це, касте и цара — сви заинтересовани присуствовали су чину. Цар није долазио лично, али је зато слао изасланика који је, у тренутку када би самоубица праћен својим помоћником ступио на подијум, додавао царски бодеж.

Док би присутни стајали у полукругу око њега, самоубица је гласно набрајао своје грехе. Одмах после јавног признања, заривао је бодеж у стомак. Ни ово не било како. Требало га је забити у леву страну стомака, лагано вући ка десној, а затим нагло изврнути нож и повући га нагоре. У том тренутку, каишаку (помоћник), који је до тада клечао поред свог пријатеља, скаче на ноге и задаје му снажан ударац по врату.

Да би се и цар уверио да је дуг части исплаћен, у одговор на његово писмо изасланик му је доносио бодеж замрљан крвљу своје жртве.

Ни у та давна времена нису све самоубице чекале на царску заповест. Неки би се на то одлучивали натерани грижом савести, дакле сасвим добровољно. Сем што је било сигурно још много

часније, имало је то и своје сасвим практичне предности. У таквим случајевима целокупна имовина покојника остајала је породици, док је харакири извршен по владаревом наређењу значио да ће половина богатства припасти држави.

Дешавало се, истина ретко, да човек и поред свега није спреман да умре. Казна га је на крају увек стизала, али је зато љага падала на целу породицу. Њу је могао да спере неки од рођака — харакиријем.

УШИЦИМИНА ПОСЛЕДЊА ВЕЧЕРА

Време је, наравно, изменило поглед на свет, па је тако харакири и званично забрањен 1873. године. Број самоубиства извршених на овај начин бивао је све мањи, па је тако пред други светски рат изгледало да је са самурајима ишчезло и фанатично осећање части.

Хиљаду и деветсто пилота-самоубица, колико их се крајем 1945. године стрмоглавило са неба и-

знад Пацифика на савезничке бродове, потврдило је да није.

Двадесет и првог јуна 1945. године врховни заповедник јапанских снага у бици код Окинаве генерал Ушиџима схватио је да је рат изгубљен. Те вечери он и његов заменик Чол почастили су се изузетно богатим оброком. Затим су, обучени у парадне униформе на којима су светлцула одликовања, повели своје потчињене до улаза у једну пећину.

Оба човека клекла су, лица окренутих према океану, на ћебад прекривену белим чаршавима. Додали су им ножеве чија су сечива била до пола увијена у бело платно. Први је био Ушиџима. Зарио је себи нож у стомак, а када су традиционални покрети били завршени, његов заменик му је ударцем сабље задао смртоносни ударац по кичми. Неколико тренутака касније, на исти начин умро је и Чол. Следиле су их стотине високих официра који нису могли да поднесу пораз.

М. И.

МИНИ-КВИЗ

- 1 Гранулом је...
- 2 Шта је вируленција?
- 3 Кад се употребљава водени жиг?
- 4 Ко је гравер?
- 5 Домазет је...

ОДГОВОРИ:

1. Гранулом је... 2. Шта је вируленција? 3. Кад се употребљава водени жиг? 4. Ко је гравер? 5. Домазет је...

ДОЛАЗАК

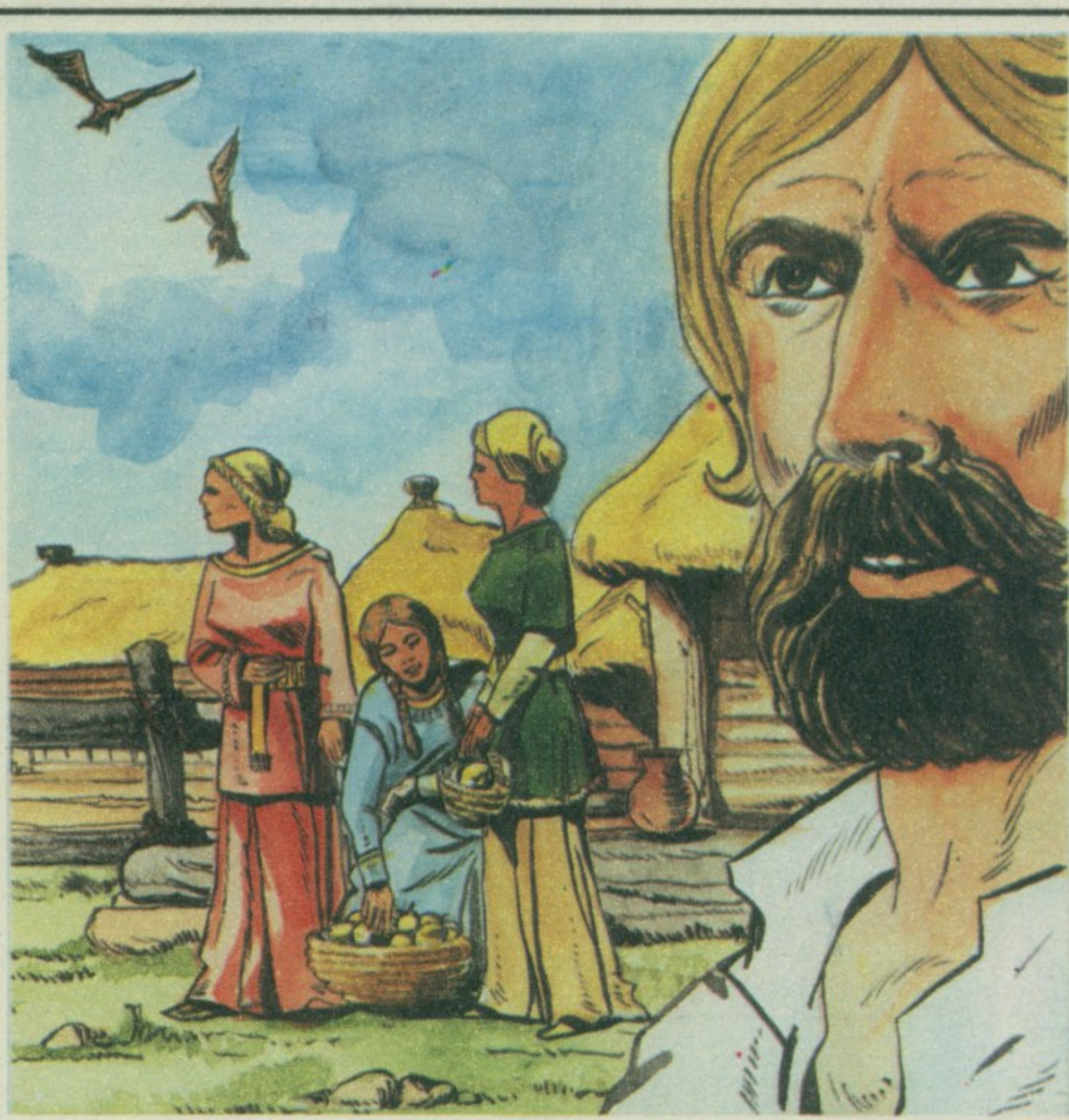

СНАЖНИ ЛОВЦИ — Прашуме словенске прапостојбине биле су пуне рисова, вукова, зуброва (европских бизона), медведа и још којекаквих звери. Вредни ловачки трофеј доносио је у роду или племену већи уг-

лед и значајније место. Кад бисмо данас у каквом временову сусрели своје претке, рецимо у лову, вероватно бисмо угледали снажне, мишићаве људе одевене у грубо штављену кожу, платно од лана и конопље и крзно убијених животиња.

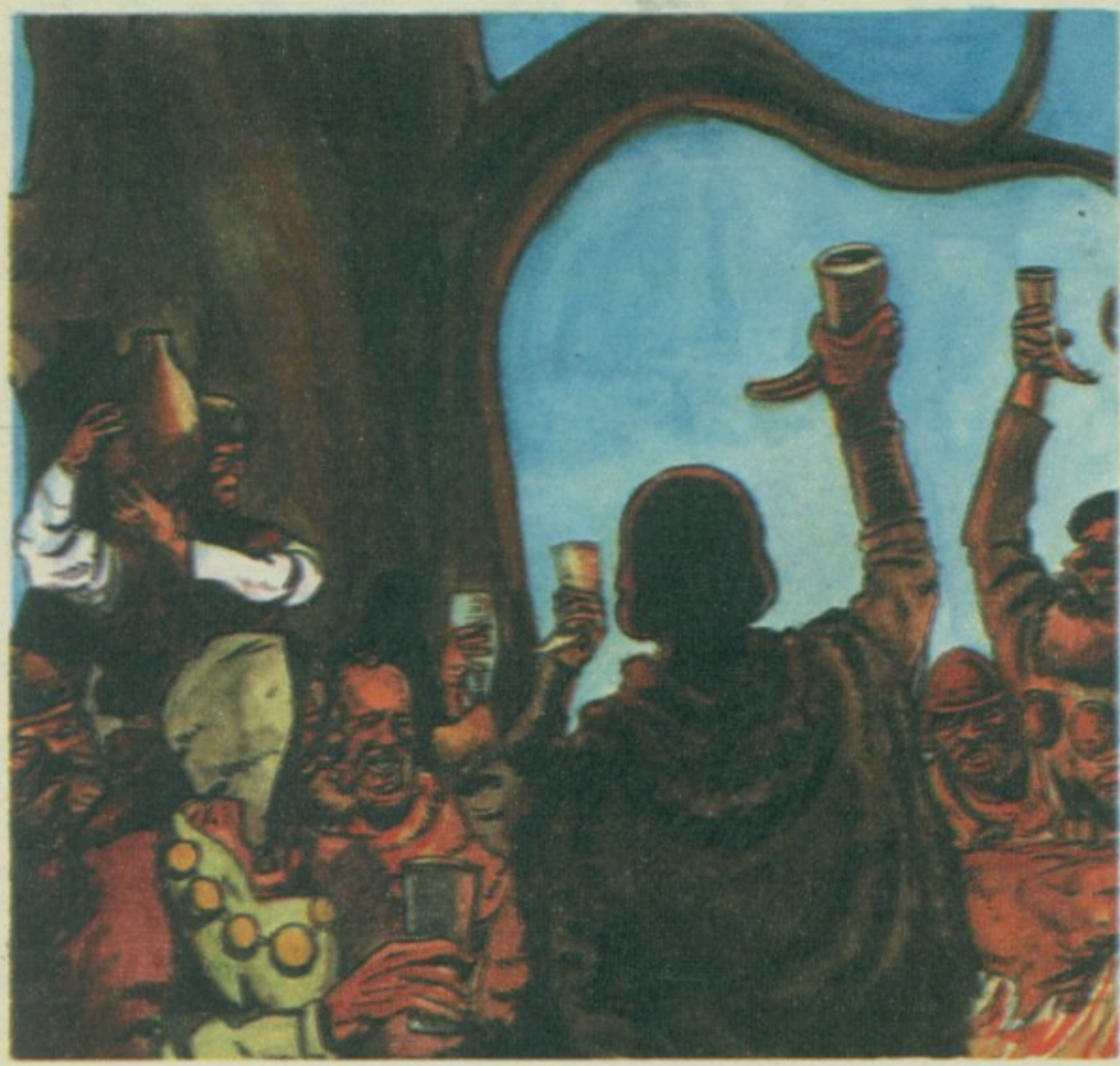
РАТНИЦИ ПО ПОТРЕБИ — Сви слободни припадници рода, односно племена, били су не само ловци, ратари у сточари већ и — ратници по потреби. Копље, широк мач, ловачки нож, секира и округли штит били су, уз лук и стреле, уобичајено словенско оружје.

НЕСЛОЖНИ, АЛИ И НЕПОКОРНИ — Цар Мауриције (грчки цареви су очигледно имати пуно времена и били образовани) допуњује Прокопија бележећи да Словени живе махом разједињени, у расцепканим, раштрканим насељима, не подносећи заједничког владара, живећи често несложно међу собом. Али, он тврди да „независност љубе изнад свега па се нипошто не дају скучити ни покорити“...

СЛОВЕНА

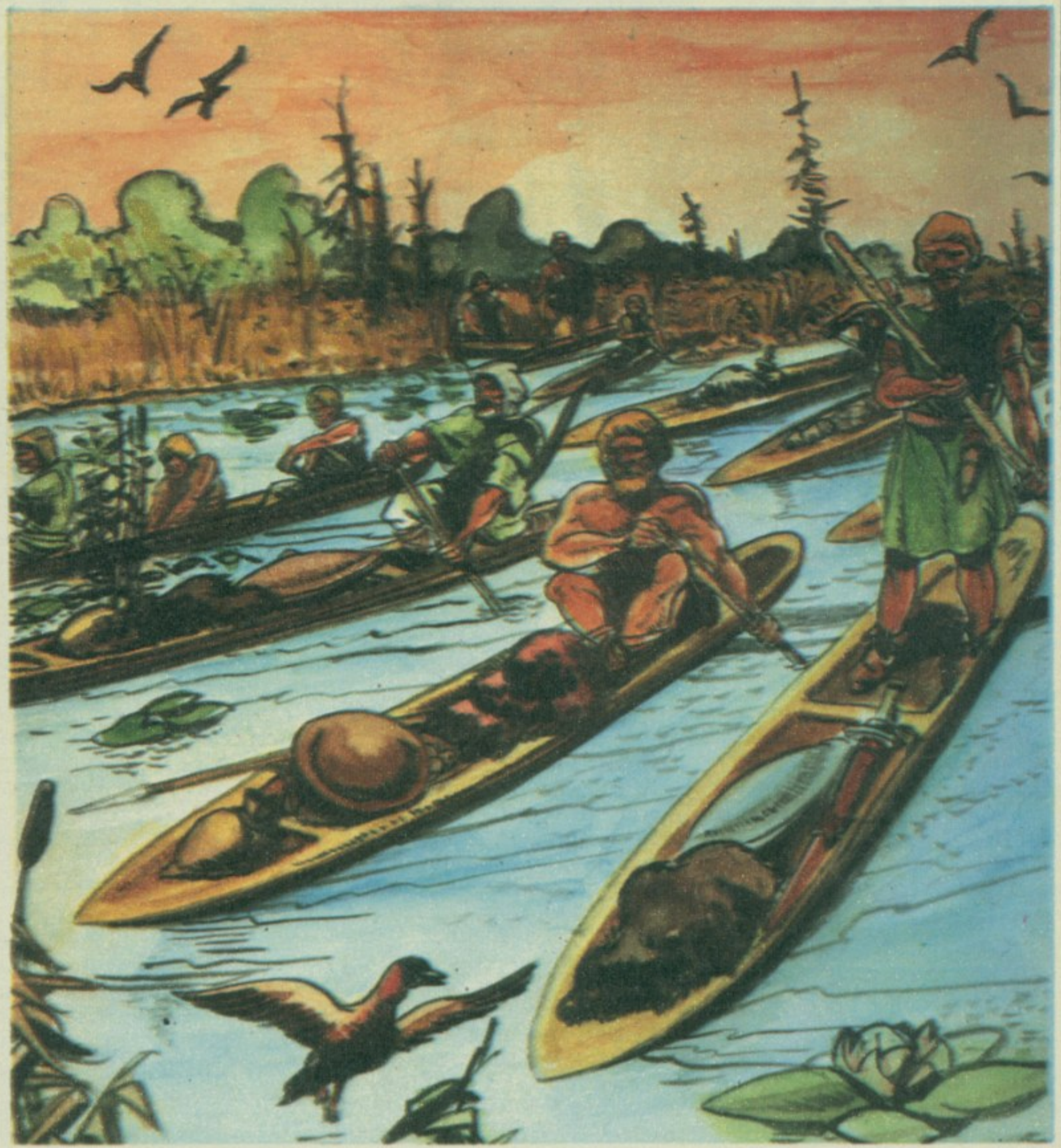
2

ГОСТОЉУБЉЕ И ГОЗБЕ — Мауриције хвали Словене да посебно цене гостољубље. Судајући по нашим данашњим навикама, мора да су нам преци били изразито склони весељу, слављу, гозбама и медовини... Меса је тада било у изобиљу, није било скупо, а понекад је можда — како је то био обичај код источних номадских племена — сирово давало неслађену снагу и срчаност.

БОГОВИ ЗА СВАКУ ПРИЛИКУ — Још у старој постојбини преци нам поштују творца муња, господара природе и живота Перуна, Световида, Дајбога, Весну, Морану и још низ прасловенских божанстава. Знали су, дакле, за богове и њихове беве, правду, племенски закон и суд. Поштовали су реке, виле, духове и вилењаке, а жреци су им у свакој значајнијој прилици приносили жртве.

ГОСПОДАРИ ВОДА — Бични животу, сналажењу и лову на води, стари Словени су развили изванредан смисао и осећај и за борбу на води. Били су и прави мајстори у градњи мостова, сплавова, а посебно чамаца једносела (моноксила). Историја тврди да су Словени искључиво водом допрли под зидине Солуна (615), до Крита (623) и Сипонта (Манфредоније — 642).

ЛУКАВН ГЊУРЦИ — Прокопије Мауриције и други историчари тврде да су — изненада затечени или пак чекајући у заседи — Словени знали брзо да зароне и притаје се на пливем дну реке и језера, дишући кроз одрезану шупљу трску. Онда би навалили попут каквих водених ђавола.

Текст и цртеж: М. Триски

КАД СЕ ГРАЂАНИ СУПРОТСТАВЕ КРИМИНАЛУ

Мајкл Алтамари сећа се страшне неизвесности свих који су ту живели:

— Знали смо да се нешто чудно дешава, али шта? Да ли је то радио неки манијак? Мафија? Или је неко одлучио да спали наш крај како би јевтино купио земљиште?

Више нико није мирно одлазио на спавање. Људи су довлачили кревете ближе вратима. Неке породице су спавале обучене. Неке су своје ствари држале у коферима.

Најтеже је ипак било старима. Фреди Луис, једна од њих, прича:

— Живела сам у страху. Пре спавања остављала сам своју одећу и огрлицу мог малог пса на столици поред кревета.

А онда је група млађих становника тог краја одлучила да се позабави мистериозним пожарима. Покретач читаве акције и најактивнији члан истраживачког тима Фенвејаца био је тридесет двогодишњи Дејвид Скондрас, универзитетски наставник.

ДОБРЕ ЗГРАДЕ НЕ ГОРЕ

Скондрас и његови људи прегледали су хиљаде службених извештаја и испитали свакога ко је могао да каже нешто о изгорелим кућама. На крају је откривено правило: све те зграде биле су или ненастањене или је у њима живело свега неколико породица. Њихови власници били су у заостатку са плаћањем пореза или отплатама хипо-

теке, све су куће биле у јадном стању и потпадале су под одредбе казненог законика због кршења здравствених и сигурносних прописа. Добре куће нису гореле!

Пажњу Скондрасовог тима привукле су куће под бројевима 37, 41 и 43 у Улици Симфони. Не баш куће, него оно што је од њих остало. Пре него што су изгореле, станари су уложили преко 100 тужби против њихових власника: због повреда разних одредаба стамбеног закона.

У року од три месеца после последње продаје — зграде 37, 41 и 43 су изгореле. Превише да би могло да се припише случајности. Скондрасов тим одлучио је да своје сумње о намерно изазваној паљевини повери Џејмсу де Фурији, главном инспектору бостонског одељења за пожаре. Де Фурија је лично водио истрагу и својом руком потписао извештаје у којима је стајало да су пожаре изазвале случајно бачена цигарета, неисправне електричне инсталације и силеције.

Најчудније је било то што је један од власника зграде која је по оцени Де Фуријине комисије изгорела због неисправних инсталација био Франсис Фрејн. Чудно, јер је Фрејн био главни инспектор градске комисије која се брине о томе да све електричне инсталације у Бостону буду исправне.

— Зар то није сумњиво? — упитали су Де Фурију, али је он одбацио незгодну претпоставку. Не може власник да залази у сваки стан и гледа шта његови укућани раде са жицама, одговорио је. А затим је упорним становницима четврти Фенвеј дао један савет:

— Не трудите се. Само губите време.

ПОЖАР ПО ПОРУЏБИНИ

Кап која је прилила већ ионако пуну чашу пала је 12. септембра 1976. године. Те ноћи у пожару који је

захватио још једну зграду у Фенвеју двадесет и шесторо људи остало је без крова над главом, а једно петогодишње дете је погинуло.

Скондрасу и његовим људима пришли су нови добровољци. Скондрасова група добила је тада и име — СТОП. У следећих неколико месеци људи из СТОПА неуморно су сакупљали податке...

Почетком 1977. године двадесет и два представника СТОПА састала су се са државним тужиоцем Масачусетса Френсисом Белотијем. Имали су шта да му кажу:

— Злочин почиње у тренутку када власник схвати да има кућу која му више не доноси зараду и коју нико неће да купи. Шта с њом да ради? Да допусти да припадне општини због неисплаћених пореза или да пропадне хипотека? Једини начин да ипак некако извуче свој новац и реши се дугова је да наручи паљење, а затим лепо покупи паре од осигурања...

Чим нека запуштена и готово ненастањена кућа почне да мења власнике, власти би могле да знају шта се спрема. Иако кућа пропада, њена вредност на папиру расте. То значи само једно — продавац и купац (обично их је неколико за исту кућу) су у дослуху.

Куће број 37, 41 и 43 у Улици Симфони промениле су шест власника за четири године пре него што су изгореле. Док су оне пропадале, њихова вредност на папиру расла је захваљујући „поправкама“ које су само давале илузију да су их нови власници преуређивали. То што је осигурање пристајало да покрива наводно све скупље куће наводило је само на једну, опет незгодну претпоставку — ни овде сви запослени нису имали најчистију савест.

Извештај људи из СТОПА убедио је државног тужиоца. Заменик државног тужиоца Стивен Делински окупио је око себе групу од 50 приватних детектива, полицајаца, правника и рачуновођа.

Већ у јуну те године службена истрага имала је у рукама два човека: извесног Џорџа Линколна, и раније оптуживаног за подметање пожара, и Франсиса Фрејна, већ спомињаног главног инспектора градске комисије за надзор исправности електричних инсталација.

РАЦИЈА У ЗОРУ

Осудити Линколна и Фрејна било би лако, за то је било довољно доказа. Али, било је јасно да је завера много шира. Зато је и једном и другом обећано да ће их закон поштеди под условом да иступе као сведоци.

Захваљујући њиховим исказима, издати су налози за хапшење тридесет и двоје људи. Оптужбе су се кретале од терећења за намерно изазивање пожара, преваре (уношење лажних података у обрасце осигуравајућих друштва) до убиства. Истражни поступци односили су се на 30 кућа у четврти Фенвеј, три смртна случаја која су изазвана пожарима, бројне рањене и стотине породица које су остале без домова. Само у овим случајевима од осигуравајућих друштва преваром је извучено — шест милиона долара.

У зору 17. октобра 1977. отпочела је рација у којој је полиција ухапсила двадесет и двоје оптужених. На листи се налазио и Џејмс де Фурија, владин службеник које је две године раније саветовао Скондрасу „да не губи време“. Марта 1978. Де Фурија је признао да је седам пута примао мито и фалсификовао службене извештаје о пожарима. Осуђен је на 12 година затвора. До краја пролећа још седморо умешаних изведено је пред суд и осуђено.

Међутим, за становнике Фенвеја много је важније то што ватрогасне сирене сада много ређе завијају у њиховој четврти. Службени подаци кажу — за 35 одсто.

М. И.

Dik
BROWNE

ХОТАР

СТРАШНИ

СВЕ О АТЛАНТИДИ

Драги Забавнице, молим те да у једном броју објавиш све о ишчезлом континенту Атлантиди.
Владета Ђук
Приштина

Драги Владета, о Атлантиди је до сада написано преко 10 хиљада књига и расправа, па би било доста тешко све то објавити у једном броју „Забавника“. Атлантиду су поједини истраживачи сместили и преместили с једног на други крај Земљине кугле — у Шведску, Јужну Африку, на Крит, Бахамска острва итд, али то до данас нико није успео да коначно разреши тајну која већ вековима узбуђује свет. У овом броју објављујемо прилог на основу једног од озбиљнијих радова. Тако ћемо, надамо се, задовољити интересовање многих читалаца који нам се често јављају са истим питањем.

Пре него што је збрисана са лица земље, Атлантида је, писао је Платон, била острво од око 520 хиљада квадратних метара на којем је живело 20 милиона људи. На њеном северу уздизали су се моћни планински венци, а на највишем од њих пребивао је врховни бог ових људи.

Свуда по острву, из утробе земље избијали су топли извори, њеним шумама лутале су животиње, а бројни канали пресецају су и напajали водом плодно земљиште које је давало две жетве годишње. Престоницу и прелепи Посејдонов храм опасавао је високи зид преливен бронзом. Златом и сребром украшене палате и храмови светлucали су на сунцу.

Неколико векова (12000 — 9000 година пре н. е.), писао је даље Платон, Атлантида је владала својом половином света, огромним царством које се протезало све до граница Италије и Египта. Али, временом, њене људе обузе „погубна трка за материјалним добрима и влашћу“ која их је навела да покушају да завладају читавим Медитераном. Победили су их преци старих Грка.

А онда је, тврдио је Платон, „у једном једином страшном дану и једној јединој ноћи“ Атлантиду прогутало море.

Легенда или, ипак, стварност? До данас нико није успео да реши тајну да ли

је Атлантида уопште постојала.

У књизи која је објављена двадесет година после његове смрти, аустријски инжењер Мук тврди да је сте. Тврди да чак зна и начин на који је уништена.

ШТА ДОКАЗУЈУ ЈЕГУЉЕ

Платон је писао да се Атлантида налазила иза Херкуловог теснаца. По Муковом мишљењу, реч је о Гибралтару, што, уколико је тачно, значи да се ишчезли континент налазио негде у близини Азорских острва, неких 650 миља (наутичка миља око 1852 метра) западно од европске обале. На ову претпоставку археолози су одговорили питањем — где су онда, на местима где је Атлантида требало да има своје колоније, остаци и докази постојања такве цивилизације? Свакако их не можемо наћи у примитивној грнчарији и оруђима неандерталског чо века. Мук и на то питање даје свој одговор.

Кромањонском човеку, рачунајући више од неандерталца, припадају дивни цртежи нађени у пећинама Шпаније и Француске, а накит и оружје које је израђивао показују степен развика много виши од оног који се може приписати неандерталском човеку. Доказ више, по Муковом мишљењу, представљају кромањонска гробља која указују на то да су ови љу-

ди дошли са запада. Сем тога, археолози никада нису објаснили порекло те, несумњиво развијеније, културе у доба када је неандерталац живео далеко примитивнијим животом. Објашњење је, мисли Мук — Атлантида.

У доба Атлантиде, највећи део Европе прекривали су снег и лед. Глечери су почели да се повлаче тек 11 хиљада година пре н. е. Топла Голфска струја која данас заплускује обале Европе некада није могла да допре до ње — на путу јој је стајао касније ишчезли континент. Али, зато је Атлантида имала благу и топлу климу која је ишла на руку развiku изузетно напредне цивилизације.

Да је све тако стварно некада било, верује Мук, доказ су и јегуље. Оне, наравно, ништа не говоре. Говоре њихове заиста чудне навике. Младунци који се рађају у Сарагасовом мору, југозападно од данашњих Азорских острва, крећу на трогодишње, и на први поглед потпуно бесмислено путовање, на којем постају лак плен разних морских грабљиваца. Оне се из Атлантике увлаче у реке и потоке са свежом водом. Десет до петнаест година касније те исте јегуље крећу назад до Сарагасовог мора. Тек тамо, на свет ће доћи нови младунци.

Зашто их је природа обдарила тако бесмисленим и опасним навикама? Мук тврди да у то доба, када су ови инстинкти стварани, они нису били ни бесмислени ни опасни. Пре свега, каже он, пут је био отпри-

да ли је Атлантида заиста постојала и да ли је, као што је тврдио Платон, у једном једином дану уништена природном катастрофом? ПРЕТ-ПОСТАВКЕ АУСТРИЈСКОГ НАУЧНИКА ОТА ХАЈНРИХА МУКА ГОВОРЕ ДА ЈЕ ДРЕВНИ ФИЛОЗОФ МОЖДА БИО У ПРАВУ ...

лике двоструко краћи — јер је водио до Атлантиде. Од Сарагасовог мора, места рођења, до свежих вода Атлантидиних река јегуље су прелазиле пут који је био много краћи и мање опасан. И Атлантида и њене реке су нестале, али већ формиран инстинкт и даље води јегуље на пловидбу Голфском струјом.

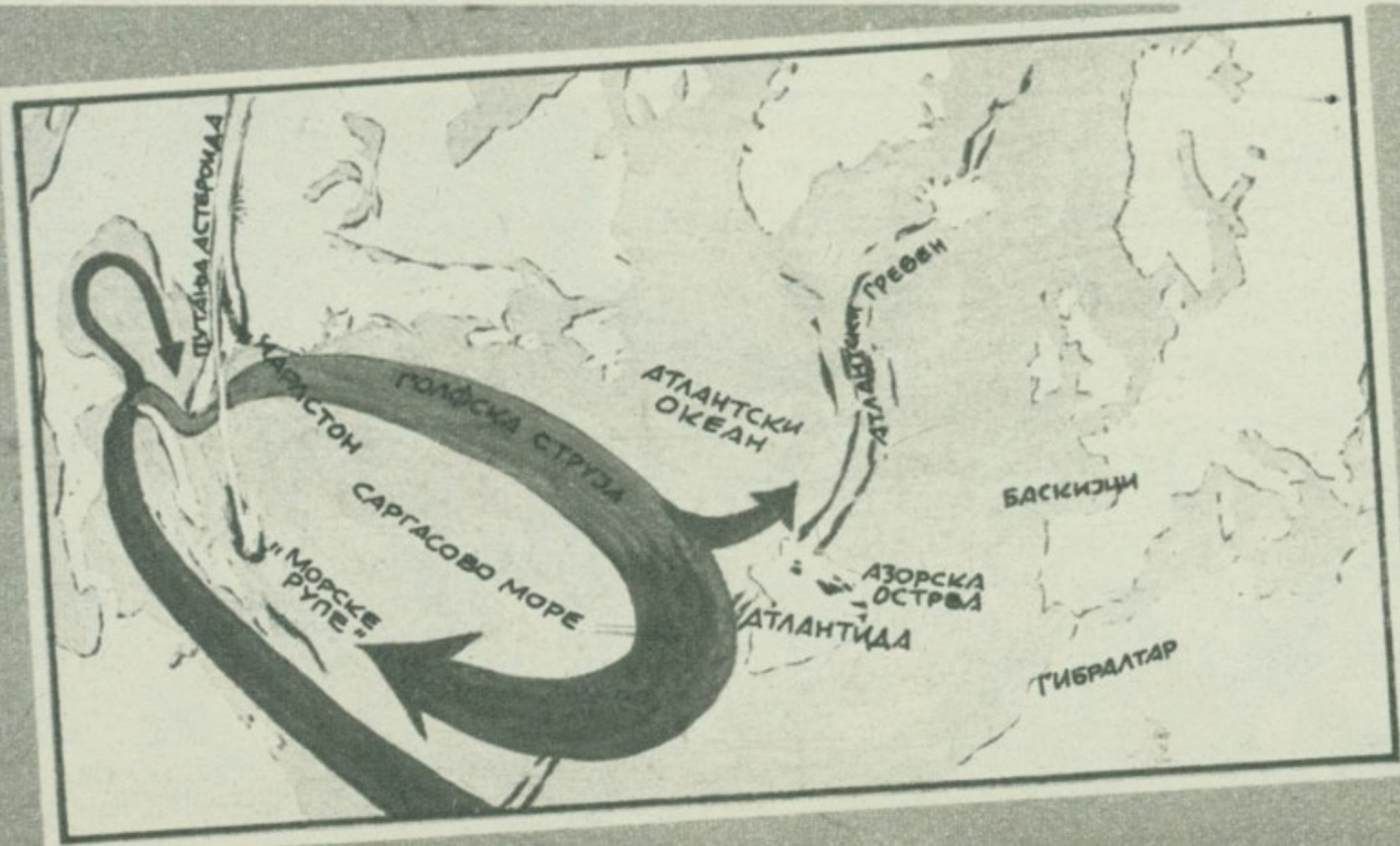
ОПШТА КАТАСТРОФА

Ако је ишчезли континент заиста заузимао положај који му приписује Мук, онда је он, свакако, морао бити изврсна веза између Америке и Старог света. Како, на пример, објаснити сличност између египатских пирамида и оних које су пронађене у Централној и Јужној Америци? Или оне, ништа мање запањујуће, сличности између шпанских Баскијаца и америч-

ких Маја? И једни и други имају орловске профиле.

То, само по себи, ништа не би доказивало да Мук не помиње баскијског мисионара који је једног дана са запрепашћењем открио да изоловано племе правих Маја у Гватемали разуме његов језик. Археолошки налази открили су код једног и другог народа врло сличне алатке којима се земља, пре него што се засеје, растресе. Балоте, баскијска национална игра у којој се два тима надмећу у игри са једном малом, чврстом лоптом, готово је истоветна омиљеном спорту мексичких Индијанаца.

Са онога што се може открити на земљиној површини, Мук прелази на испитивање морских дубина. Данас знамо да је дно Атлантике пресечено огромним подводним гребеном који се протеже од Исланда, на северу, готово до Антарктика, на југу. У близи-

ни Азорских острва Атлантски гребен нагло се шири. На том месту широк је око 463 километра, дугачак преко 1255, а на северу се налазе подводна вулканска гротла. Неки врхови овог масива провирују из воде (Азорско острво). Величина и облик овог подводног платоа поклапају се до невероватних детаља са Платоновим описом рељефа Атлантиде.

Мук нас затим води до северноамеричке обале, у близини града Чарлстона у јужној Каролини. Авионски снимак направљен 1930. године открио је око 3 хи-

југоисточним странама величине кратера уздижу зидови много виши него на северним или западним ивицама. По Муковом мишљењу, то је снажан доказ да је то што је пало на тле, ма шта било, морало да се сруши са северозапада.

Необјашњиви кратери у Каролини права су ситница када их упоредимо са двема огромним удолинама на морском дну, недалеко од обале. Ове „морске рупе“ дубоке су око хиљаду метара и заузимају површину од готово 700 квадратних метара. Како су оне настале? Платон помиње „девијације у путањама звезда и ватру која је уништила све на Земљи“.

Мук тврди да је грчки филозоф и овде био у праву. По Муковом мишљењу, залутала звезда била је, у

Звезду, која је по његовом мишљењу крива за све, аустријски инжењер назвао је астероид-А. Ово небеско чудовиште које је морало имати пречник од најмање девет километара, сручило се једног дана на Земљу.

На висини од око 400 километара изнад Земље астероид-А је почео да емитије црвенкасту светлост — одсјај горућег водоника. За собом је вукао 30 — 40 километара дугачак реп запаљених гасова. У тренутку када је продро у најгушћи део атмосфере — експлодирао је.

Два највећа дела на које

Атлантском гребену. Мањи „парчићи“ пали су на Каролину створивши оних 3 хиљаде кратера.

Један за другим, вулкани су активирани — прорадио је стравични ланац изнад којег је стајала Атлантида. Потреси незамисливе јачине гутали су домове и храмове несрећног континента. Усијана лава покуљала је у таласе Атлантика стварајући врелу пару. Читаво подручје прекрили су облаци паре и пепела. Сва у пламену и рушевинама, Атлантида је тонула у празне просторе које је за собом оставила усијана магма. За двадесет и четири часа, тако верује Мук, од Атлантиде више ништа није остало. На њеном месту из воде је провиривало само девет, лавом прекривених, врхова — данашњих Азорских острва.

ЦРНИ ОТРОВНИ ОБЛАК

Катастрофа која је прогутала Атлантиду била је свеопшта. Земљотреси су захватили готово све континенте — тада је североисточни угао америчког континента гурнут на доле, у Атлантик, а његов северозападни део подигао се уздижући са собом читаве градове са нивоа мора до висина данашњих Анда. Циновски црни облак отровних гасова, ношен ветром, гушио је људе и све што је живо на Земљи.

Астероид-А, верује Мук, објашњење је и за тајну коју, по његовом мишљењу, научници до данас нису успели да реше на задовољавајући начин — нестанак сибирских мамута.

Одакле та нагла промена климе која је Сибир претворила у царство леда и снега, а његовим некадашњим циновским становницима одузела храну? Зем-

љотреси који су потресли читаве континенте изазвали су и промене у ротацији Земље и нагињање Северног пола тако да је клима у овим крајевима нагло измењена.

А циновски црни облак вулканског пепела и паре носио је у себи незамисливе количине воде која ће се, касније, поново сручити на Земљу. И Платон у свом опису опште катастрофе помиње „море блата“ које је пловидбу иза Гибралтара потпуно обуставило за дуже време.

Само машта? Године 1922. археолог Леонард Вули почео је да откопава Ур, древну сумерску престоницу. Испод краљевских гробова његова екипа наишла је на слој блата, дубок око 2,5 метра, у којем није нађен ни један једини предмет. Никаква посуда, ниједан новчић. Све што је, можда, и постојало, у једном тренутку прошлости прекривено је муљем.

По Муковом прорачуну, човечанству је било потребно око 3 хиљаде година да се опорави од страшног разарања које је изазвао астероид-А. Они који су успели да преживе, живели су испод црног облака. Људски живот постао је само кратка и сурова борба за опстанак.

До времена када је цивилизација поново почела да се гради, негде око 4 хиљаде година пре н. е. — од Атлантиде је остало само име. Сви трагови њене уметности, науке и језика заувек су нестали. Људима је било потребно још 6 хиљада година да нагомилају знања која ће Муку допустити да се спушта на морско дно и да на небу открије оне звезде ђудљивих путања од којих је једна, како он верује, уништила Атлантиду.

М. Илић

љаде овалних кратера који читавом подручју дају изглед огромног бојног поља. Каквог и чијег? Најинтересантније је то што се на

ствари, астероид, највероватније из групе Адонис, познате по томе што обилази Сунце у орбитама које су често врло ексцентричне.

се распао, тешка милионе и милионе тона, пала су у море, створила оне две циновске удолине и закачила неке од подводних вулкана у

ЗАР ЈЕ ТО ФИЋА?

Очекују вас три награде: два пони-бицикла и комплети одабраних књига и издања »Политикиног забавника«

У претходна четири броја објавили смо серију различитих модела »фиће« које су обликовали италијански дизајнери.

Имате ли и ви идеју како би још могао да изгледа »фића«?

Ако имате, седите и цртајте. Не штедите боје, како би ваш модел био што лепши. Пазите, цртеж не сме бити већи од »Забавниковог« формата.

Аутори најлепших модела добиће једну од следећих награда:

- прва: пони-бицикл и комплет књига из области технике и дизајна
- друга: пони-бицикл
- трећа: комплет књига из области технике и дизајна

НАЦРТАЈТЕ НОВОГ ФИЋУ

● Још седам најуспешнијих креатора новог модела »фиће« добиће комплете »Забавникових« издања и издавачних нућа које у њима оглашавају.

Најуспешнији радови биће објављени и хонорисани.

Резултати ће бити познати крајем маја. Сада, на посао! Измислите нову серију за »фићу« и добро упакован цртеж пошаљите »Политикином забавнику«, најкасније до 30. марта 1979. године.

У КОНКУРЕНЦИЈУ ЗА НАГРАДЕ УЛАЗЕ САМО ЦРТЕЖИ СА НАЛЕПЉЕНИМ КУПОНИМА.

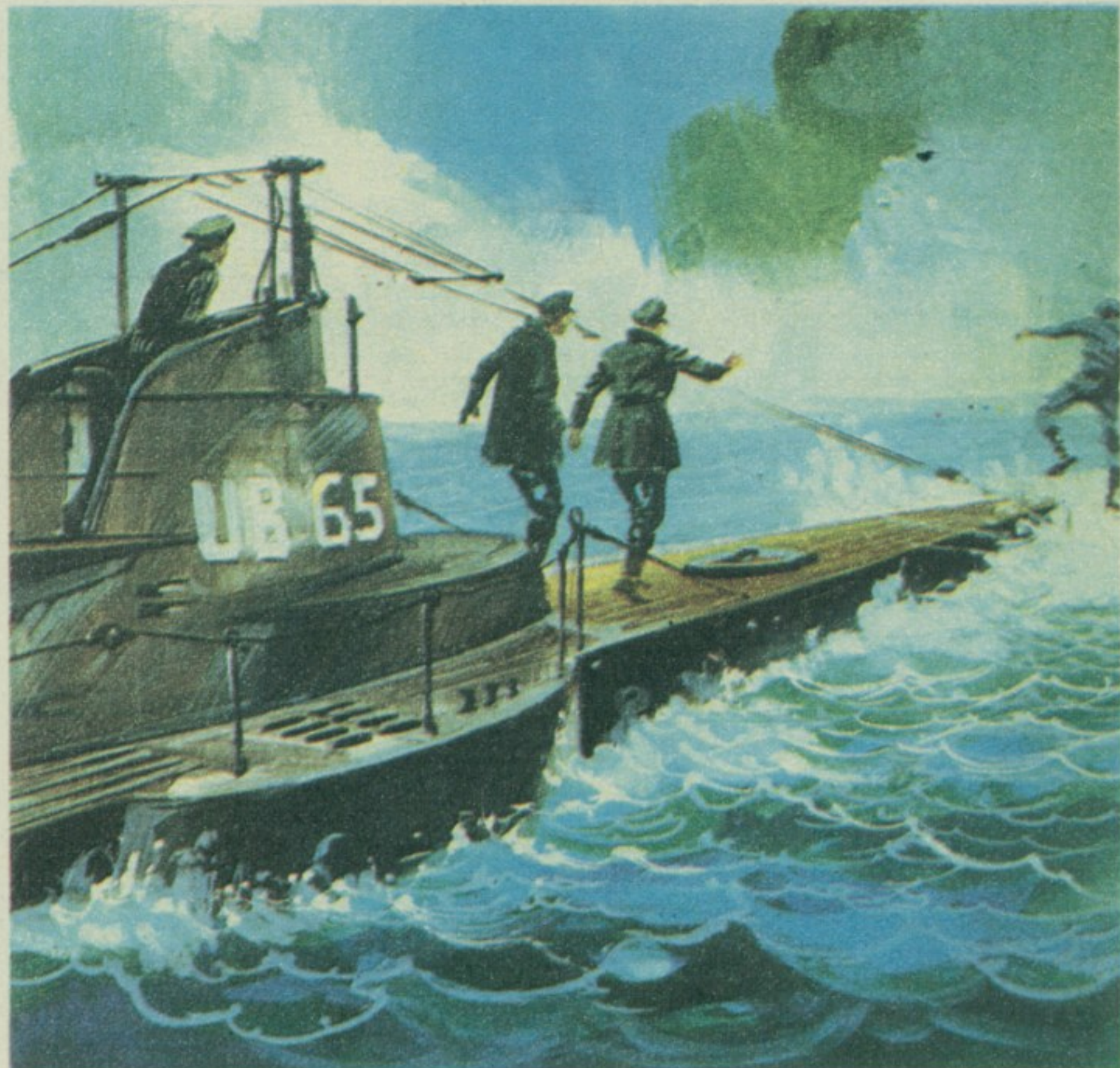
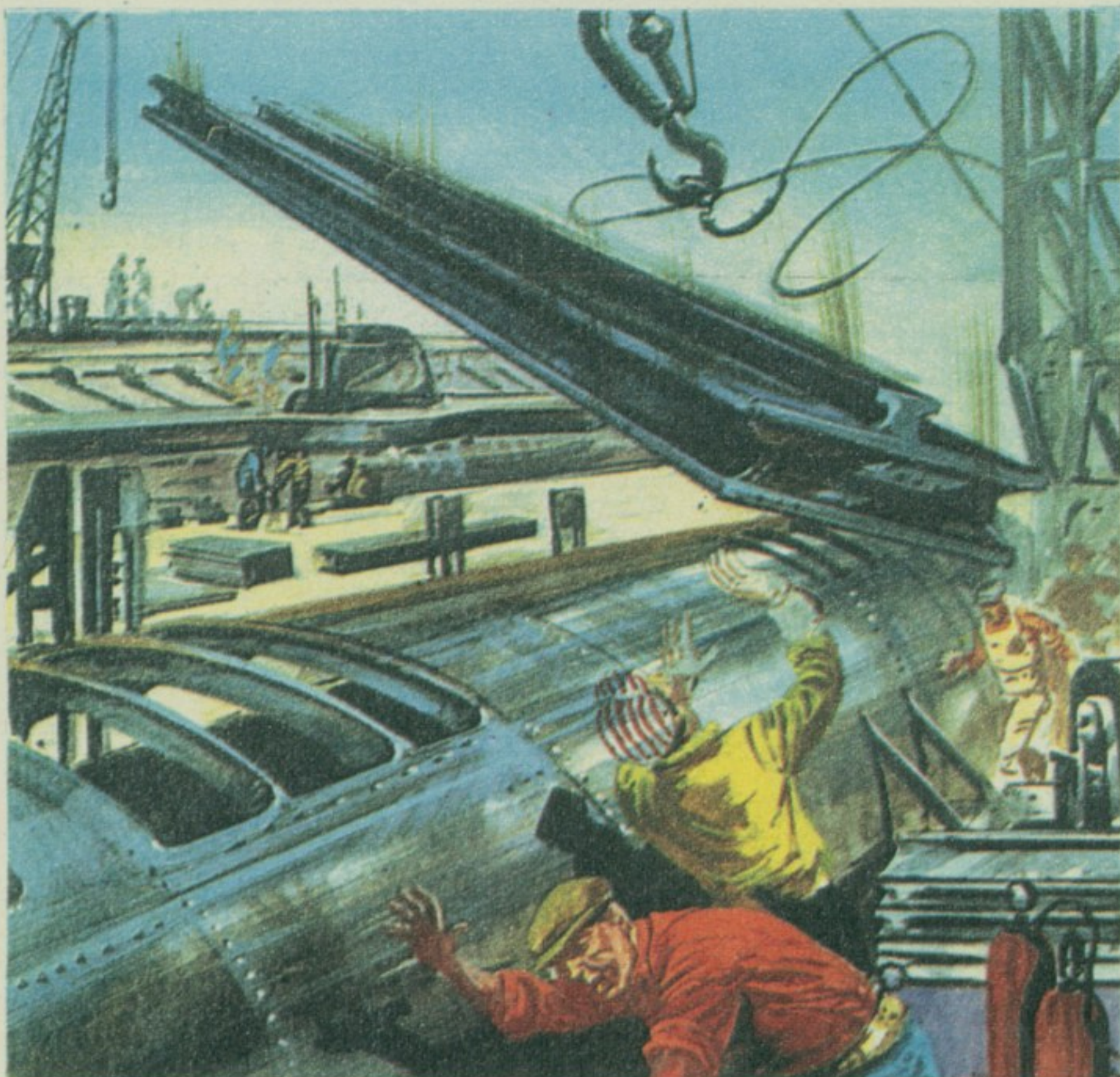
НАЦРТАЈТЕ НОВОГ ФИЋУ

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ _____

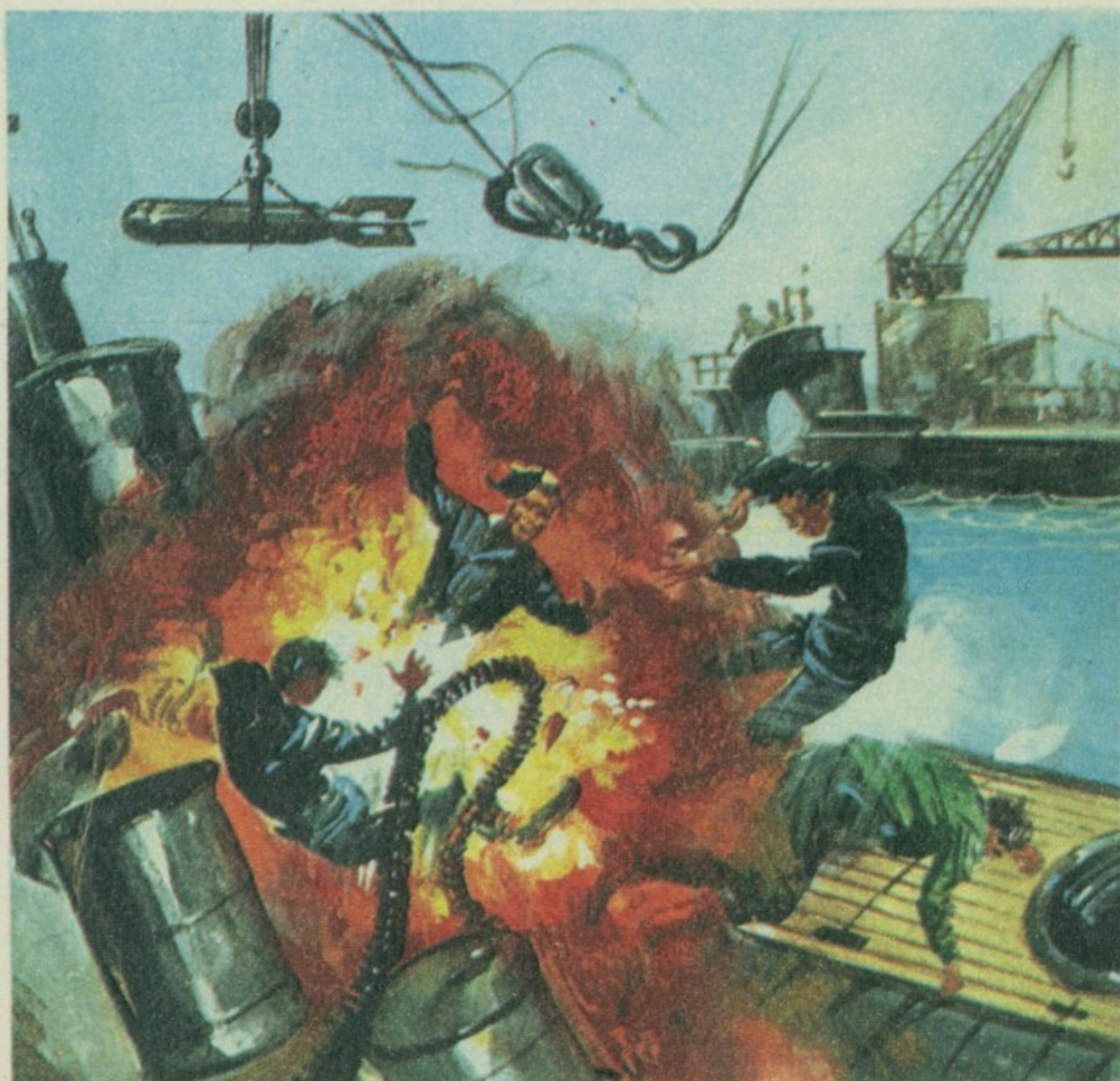
ПУНА АДРЕСА _____

(ОВАЈ КУПОН ЗАЛЕПИТЕ НА ПОЛЕЋИНИ ЦРТЕЖА НОВОГ МОДЕЛА ФИЋЕ)

1 Прва несрећа немачкој подморници UB-65 догодила се пре него што је 1916. године поринута у море: једнога дана огромна спојница откачила се од дизалице и смрската двојицу радника. Тада још нико ништа није сумњао. Али, када се, неколико недеља касније, троје људи погушило у котларници у коју су изненада покуљали отровни гасови, морнари су већ почели да шушкају. Био је то само почетак необјашњивих догађаја који ће годинама пратити ову подморницу и учинити да је се клоне чак и искусни морнари.

2 Догађај који се одиграо на пробној пловидби у Северном мору показао је да се на њој стварно дешавају чудне ствари. Тога дана капетан је, пре него што је издао наредбу за прво роњење, наредио једном искусном морнару да претходно прегледа палубу. Човек се одлучно запутио ка прамцу, а затим, без икаквог узбуђења, баacio у таласе. Никада га нико више није видео. Чврсто решен да одржи дисциплину, капетан је убрзо наредио спуштање на тридесет метара дубине. Ни то није ишло како треба...

3 Подморница је заронила, дотакла је дно и, упркос очајничким напорима посаде да је врате на површину — остала тамо пуних дванаест сати. Када је коначно, исто тако необјашњиво, изронила, људи су једва дисали. Преглед у луци показао је да — нема никаквих механичких кварова. Одлучено је да се подморница ипак снабде муницијом и торпедима и укључи у операције против савезника. У току преговара један торпедо је експлодирао и убио потпоручника и пет морнара!

4 „Уклета“ подморница морала је на оправку. Морнари на подморницама обично су храбрији од осталих, али оно што се десило у току овог боравка на сувом следило је крв у жилама чак и њима. Тога дана на дужности су били потпоручник Пердсон и један подофицир. Одједном су на мосту угледали неку прилику која лагачним корацима иде ка прамцу. Обојица су је, кажу, препознали — био је то потпоручник који је погинуо у експлозији! Подофицир се од ужаса онесвестио, а његов претпостављени успео је да се сакрије иза заповедничке куле.

ПОДМОРНИЦА

5 Да ли је Педерсонов нестанак имао неке везе с оним што је видео, или му се учинило да је видео, не зна се. Тек, он је без икаквог објашњења напустио свој положај и отада му се изгубио сваки траг. Необјашњива прилика умрлог потпоручника зато није напустила подморницу. Појавила се једног дана усред Ламанша, стојећи на прамцу скрштених руку, сасвим мирно, иако је море беснело. Ужаснути чланови посаде, који су се ту задесили, почели су да вичу. Неколико тренутака касније, кажу, прилика је ишчезла.

6 Прва несрећа после овог догађаја није се одиграла на подморници: у тренутку када је закорачио на суво, капетана је погодила савезничка бомба. До маја 1918. године ништа се страшно није догодило. Све док једног дана, у тренутку када су се налазили на приличној дубини, митраљезац није угледао, тик поред себе, страшну фигуру. Оног тренутка када су изронили, један други члан посаде скочио је у таласе да се заувек изгуби у њима...

7 Те исте ноћи „уклету“ подморницу снаћи ће још једна несрећа. Овога пута савезници су је спазили и успели да је оштете. И док се избезумљена посада борила са водом која је продирала у њену унутрашњост, прилика се појавила још једном. У општој паници, један млади официр испалио је метак на страшну појаву. И поред свега, подморница је успела да се извуче и стигне до луке. Ту су извршене неопходне поправке, а њена посада замењена је људима за које се команда надала да никада нису чули за језиве догађаје.

8 Крај је био исто тако тајанствен и чудан као и све што се од првог дана дешавало на овој подморници. Јула 1918. године, негде усред Атлантика, капетан америчке морнарице угледао је кроз перископ подморницу која се љуљашкала на таласима, очигледно напуштена. Тренутак касније, видео је да се вара: на подморници је ипак стајао човек, скрштених руку, потпуно миран. Пре него што су успели да испале своја торпеда, чудна подморница је сама од себе експлодирала. Њено уништење окончало је приче које су се исплеле око стварних догађаја и, сасвим сигурно, бујне морнарске маште.

МИНИ КЛАБМАН 1100

Британски модел коме је 19 година, али који на Острву још има најбољу прођу у својој категорији. Тестови су извршени на моделу с последњим новитемом — мотором од 1098 кубика пренетим из ОСТИНА АЛЕГРО. КЛАБМАН је најмање возило у групи, довољно за четири путника уз смешно мали пртљажник. Перформансе му нису блиставе — тек су пристојне. И даље је згодан за градску возњу, али на отвореном путу жуји и бру-

ји као кошница, упркос већем мотору и побољшаној звучној изолацији. Затамњено стакло сада је једна од стандардних облика МИНИ КЛАБМАНА а још једна новина је брва на поклопцу резервоара. Кожна пресвлака на управљачу делује врло спортски. Ипак, МИНИ је помало старомодан и далеко мање усавршен од својих супарника. Једна од највећих предности му је јефтино одржавање.

Шта је супермини? То је аутомобил нешто већи од славног „минија“, пионирског модела фабрике „Бритиш Лејланд“, који је пре 18 година означио долазак на свет нове генерације породичних возила, а нешто мањи од онога што се донедавно сматрало стандардним аутомобилом, на пример, „форд ескорта“.

Неуморно техничко усавршавање било је главна одлика развоја „највећег међу најмањима“. Све је почело педесетих година с „Лејландовим“ инжењером Алексом Исигонисом који је снабдео „мини“ попречним мотором и предњом вучом. Други конструктори наставили су започето додавши задња врата и могућност обарања задњих седишта чиме је, за случај потребе, створен велики пртљажни простор. Тако је рођен супермини — економичан и данас врло тражен тип возила.

Међу крупнијим произвођачима води се прави рат. Чак и Јапанци и Швеђани сада улазе у арену, први са МАЗДОМ 323 а други са ВОЛВООМ 343 који је нешто скупљи од осталих због аутоматског мењача.

Ипак, главни такмаци тренутно су модели које приказујемо.

Максимална брзина	132 km на час
Убрзање	0—95 km на час за 17 sec
Просечна потрошња горива	7,1 l на 100 km
Домет без доливања горива	360 km
Дужина	316 cm
Висина	134,5 cm
Ширина	141 cm
Мотор	1 098 кубика, 45 KS

ФОРД ФИЕСТА 1.1 G1A

Нова верзија ФИЕСТЕ, G1A, није само најскупљи „Фордов“ супермини већ је најскупљи и од шест које приказујемо. Нема сумње да је зато крајње дотеран и изнутра раскошан. Инструменти су прецизни, много је корисних додатака, управљач је прецизан и не пружа отпор, а ни мењач није изневерио уобичајен „Фордов“ квалитет. Мотор од 1 100 кубика довољно је снажан да уме-

рена возња ауто-путем буде тиха и лишена напора. Сада постоји и верзија са мотором од 1 300 кубика који омогућује још неосетнију возњу. Пртљажник је мали али зато има — дво-струко дно! Оно није намењено кријумчарењу робе али се закључава и згодно је за безбедан превоз осетљивих предмета као што је, на пример, фото-опрема.

Максимална брзина	143 km на час
Убрзање	0—95 km на час за 15 sec
Просечна потрошња горива	7,8 l на 100 km
Домет без доливања горива	385 km
Дужина	357 cm
Висина	134 cm
Ширина	155,5 cm
Мотор	1 117 кубика, 53 KS

ПЕЖО 104 SL

Једини аутомобил у групи с петора врата. ПЕЖОИ су одувек били чврсто грађени и пуни маштовитих техничких решења. Године 1976. модел 104 добио је задња врата која омогућују изузетно лак приступ пртљажнику и задња седишта на склапање. Унутрашњост је неуобичајено пространа за ову категорију возила: позади могу да

седну три путника. Снагом мотора ПЕЖО премашује своје супарнике. Управљач није савршено прецизан а мењач каткад треба принудити на послушност, али је приањање уз друм чврсто и возња угодна. ПЕЖО 104 је вредно кљусе, довољно жилаво за дуга путовања под пуним оптерећењем.

Максимална брзина	143 km на час
Убрзање	0—95 km на час за 14 sec
Просечна потрошња горива	7,9 l на 100 km
Домет без доливања горива	480 km
Дужина	360,5 cm
Висина	141,5 cm
Ширина	152,5 cm
Мотор	1 124 кубика, 57 KS

РЕНО 5 GTL

РЕНО 5 пркоси „законима“ у нацрту каросерије супер-минија. Где се друга возила завршавају оштрим и елегантним угловима, РЕНО је затупаст и пуначак. Код других је вешање решено тако да возило чврсто приања уз друм али возач ипак осећа по каквом тлу вози; РЕНО „утија“ неравнине као сунђер и пружа исту удобност на различитим друмовима — чак и на оштрим окукама. Јак мотор од 1 289 кубика ретко када

је озбиљно оптерећен. Резултат свега је удобан, економичан, тих и нимало крут аутомобил. Управљач је нешто мање прецизан него код осталих возила његове категорије, а прејак кочнице захтевају опрезност. Са обореним задњим седиштима РЕНО 5 прима читаву гомилу пртљага. Овај аутомобил није од најјефтинијих али ће у рукама пажљивог возача бити дуговечан.

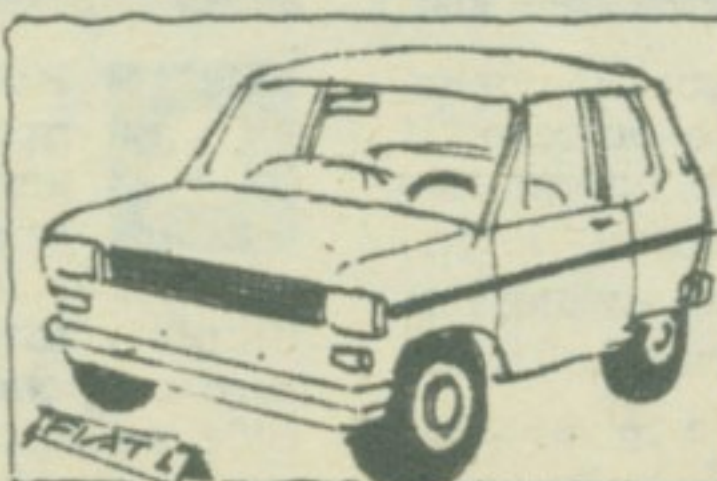
Максимална брзина	133,5 km на час
Убрзање	0—95 km на час за 18,5 sec
Просечна потрошња горива	6,5 l на 100 km
Домет без доливања горива	563 km
Дужина	350,5 cm
Висина	139,5 cm
Ширина	152,5 cm
Мотор	1 289 кубика, 44 KS

ФИАТ 127/1050

Има истине у тврђењу фабрике „Фиат“ да је измислила мали аутомобил са задњим вратима. Модел 127 појавио се 1971. године са двоја врата а већ наредне године могла се купити верзија са трећим вратима за пртљак. Сада је овај модел усавршен и појављује се на тржишту с мотором од 1 050 кубика како би конкурисао осталима. ФИАТ

127 лако се креће и много је тиши него раније. Лукови над задњим точковима појели су велики део пртљажника а предњи лук оставља помало скучен простор за ноге возача. Ипак, возило је довољно пространо за четири особе. Брижљивом употребом може се постићи и мања потрошња горива од назначене.

Максимална брзина	133,5 km на час
Убрзање	0—95 km на час за 15 sec
Просечна потрошња горива	7,1 l на 100 km
Домет без доливања горива	418 km
Дужина	364,5 cm
Висина	137 cm
Ширина	153 cm
Мотор	1 049 кубика, 50 KS

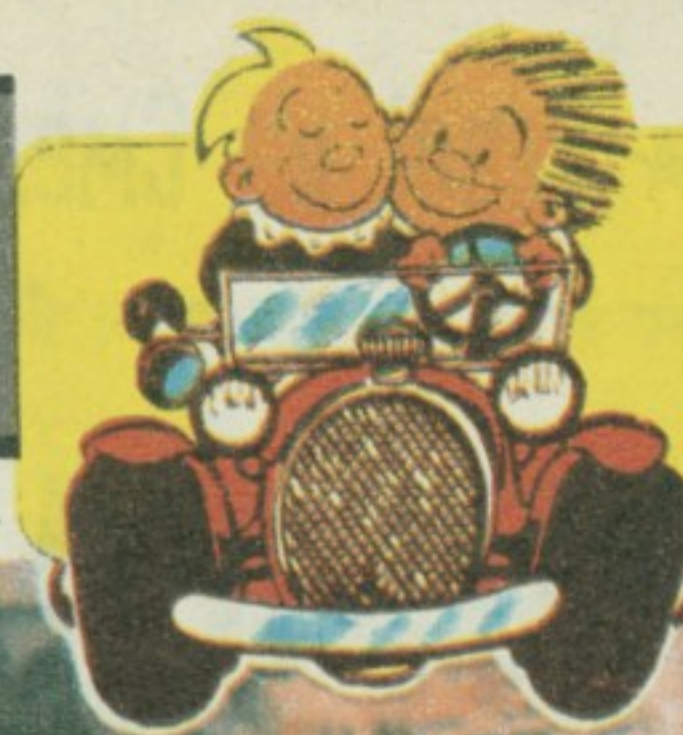
Максимална брзина	143 km на час
Убрзање	0—95 km на час за 16 sec
Просечна потрошња горива	8 l на 100 km
Домет без доливања горива	458,5 km
Дужина	350,5 cm
Висина	133,3 cm
Ширина	156,2 cm
Мотор	1 093 кубика, 50 KS

ФОЛКСВАГЕН ПОЛО LS

Мада је, због вредности немачке марке, нешто скупље него што би иначе било, ово возило осваја срца европских возача својим појачаним мотором од 1 093 кубика. Снага, чврсто приањање уз друм и савршене команде чине од возње право уживање. Једино су кочнице понекад недовољно одсечне. Ранија верзија ПОЛА са слабијим мотором многе је запањила нечујношћу рада. ПОЛО LS је темпераментнија и стога гласнија машина, али ипак најтиша од шест суперминија на нашој смотри. Да возило не би заиста стајало много више од својих такмаца, „Фолксваген“ га је лишио неких додатака који постоје код других марака у овој класи, али је бар задржан врло практичан брисач задњег стакла. Аутомобил и по!

Б. Дожић

МИНИ КЛАБМАН 1100

ФОРД ФИЕСТА 1,1 GLA

ПЕЖО 104 SL

ПЕЖО 5 GTL

ФИАТ 127/1050

ФОЛКСВАГЕН ПОЛО LS

ИВАН МУКЕР ★ херој из Смедеревске Паланке

НЕ ПРЕДАЈЕМ СЕ!

ДАНИМА ЈЕ РАЊЕНИ ПАРТИЗАНСКИ КОМАНДАНТ ОСЛУШКИВАО ТОПОТ КОРАКА НЕМАЧКИХ И ЧЕТНИЧКИХ ПОТЕРА КОЈЕ СУ ГА УПОРНО ТРАЖИЛЕ. А КАД ЈЕ КУЋА У КОЈОЈ СЕ КРИО ОПНОЉЕНА, СТЕГАО ЈЕ МАШИНКУ И ПРИХВАТИО НЕРАВНОПРАВНУ БОРБУ.

Иако су око Смедеревске Паланке партизани све чешће нападали немачке војнике и објекте, ипак је тог августовског јутра 1941. године Карл Мајер безбрижно сео у свој аутомобил и кренуо ка селу Башин. Овај немачки комесар велике фабрике „Јасеница“ (данас индустрије шинских и друмских возила, опреме и металних конструкција „Госпа“) није придавао велику важност „бандитима“ који се усуђују да, слабо наоружани и још слабије одевени, нападају представнике немачког Рајха. Зато су с њим у аутомобилу седела само два војника, више симболична него јака заштита.

Међутим, на мосту код села Башина, из пријатне вожње изненада их је тргнуо снажан повик „Стој!“ Из грмља се појавио висок, плећат момак у сељачком оделу, с пушком упереном у њих.

Занемео од страха, Мајер је јасно видео црвену звезду петокраку на младићевој капи. За неколико тренутака појавило се још десетак партизана, опколивши немачки аутомобил.

На чистом немачком, делија са звездом на челу наредио је тројици непријатељских путника да изиђу из возила и предају му оружје. Карл Мајер и његови пратиоци извршавали су наредбе без поговора, јер су видели да са пресретлицима нема шале. А кад је купио машинку и муницију, партизански предводник је, опет на немачком, оштро наредио возачу да аутомобил полије бензином и запали. И док се на мосту ауто претварао у буктињу, Немци су облачили поцепана сељачка одела, а партизани њихове униформе. Затим им је наредио да се тако обучени врате у Паланку.

Убрзо је једна немачка моторизована јединица сти-

гла у Башин да уништи партизанску групу. И док су Немци по пропису заузимали положаје, из кафане се појавио онај високи младић, сада у немачкој униформи и са шлемом на глави, и пришао немачком команданту, обраћајући му се на немачком. Збуњени, Немци су га гледали, тек сада не схватају ништа. Међутим, кад их је тај „Немац“ засуо рафалом из своје машинке, позивајући на нашем језику остале другове у напад, Хитлерови војници нису имали кад да се приберу и одговоре ватром. Са неколико тешко рањених, брзо су се повукли и вратили у Смедеревску Паланку.

СА ОЦА НА СИНА

Човек који је био на челу ове, и још неколико сличних акција, био је партизански командант Иван Мукер. Овај металски радник рођен у Аустрији, својим животом је показао да је потпуно одан Југославији, њеној Комунистичкој партији и слободи.

Из Ној Пела, Ивановог родног места у Доњој Аустрији, његови родитељи, пореклом из Дарувара, вратили су се у Југославију, где је отац, браварски радник, због своје револуционарне делатности често мењао место запослења. Тако је Иван још као дечак упознао све тешкоће радника у предрадној Југославији. Љубав према правди и слободи прелази са оца на сина и Мукер младић због свог деловања тако често мења место боравка. После Пакраца, Босанског и Славонског Брода и једно време рада у крушевачкој фабрици вагона, долази у Смедеревску Паланку, у „Јасеницу“.

Али, већ те 1940. године Мукерови послодавци отк-

ривају да овај двадесет шестогодишњи момак није само добар металски мајстор, већ да окупља групе младића из фабрике, жустро им објашњавајући шта је пролетаријат, ко су Маркс и Лењин, како радник мора бити праведно плаћен за свој рад. Убрзо се сазнало да је Мукер од марта 1938. године члан Комунистичке партије Југославије.

Увидевши да ће Хитлер ускоро напасти и Југославију, Мукер већ од марта 1941. године тајно окупља оружје за будући устанак. А кад је он, после напада на Југославију и осмоаприлског бомбардовања Смедеревске Паланке, и букнуло, показао је своје херојство.

ИЗ ПОДВИГА У ПОДВИГ

Неустрашив и прави пример осталим борцима, Мукер већ крајем 1941. године постаје командант Паланачке чете, а у фебруару следеће године командант

Космајског одреда. Како је добро знао немачки језик, усавршивши га учењем и читањем напредне литературе, често је то знање користио и при нападу на Немце, што је окупаторе увек збуњивало.

У бици код села Мравица, иако без муниције, са брисаног простора Мукер је изнео и спасао рањеног друга Перу Живића, док су око њега звиждали љотићевски меци. Ускоро је, док се немачка и четничка хајка на борце Космајског одреда све више распламсавала, вратио у најгушћу ватру и на рукама изнео промрзлу другарицу Савку Кукаљ.

После учесталих акција Мукеровог одреда, немачки команданти су одлучили да изврше велико опкољавање терена где се одред кретао и да га по сваку цену униште. Када је обруч почео да се стеже, партизани су се налазили у селу Стрмову и Мукер је био принуђен да донесе одлуку о нападу и пробоју.

— Другови — обратио се

окупљеним саборцима. — Више нема времена да се тражи слободно место. Зато предлажем да се по сваку цену пробијемо, овде, између Стрмова и Тулежа...

Мукер је наредио покрет. А баш на месту одређеном за напад немачке снаге биле су најјаче, што је партизански командант добро знао. Надао се да Немци сигурно не очекују парти-

М

ТАЈНА СИБИРСKE ТАЈГЕ

МАМУТИ ИПАК ЖИВЕ

Изненађење које је осетио Борис Парвен када је у трави угледао необичне трагове није било ништа у односу на оно које га је обузело над је сазнао коме они припадају...

Већ други дан Борис Парвек је лутао шумом у непосредној близини границе Совјетског Савеза и Кине. Препешачио је километре и километре али без резултата. Није успео ништа да улови. Нигде ни трага некој животињи. А онда, сасвим неочекивано, угледао је, или бар тврдио да је видео, необичне трагове у трави. Били су то отисци који су указивали на то да је у питању циновска животиња. Одлучио је да их следи.

Следећа три дана био је као у буниту: горео је од

жеље да види ту грдосију коју је пратио. Био је убеђен да не припада ниједној досад познатој врсти. Четвртог дана у зору избио је на неку ливаду и просто се укочио од запрепашћења: испред њега, у високој трави, мирно је пасло крдо огромних животиња, налик на слонове. Борис је морао да се уштите да би проверио да не сања. Не није, сањао. На само стотинак метара од њега, заиста се налазило крдо животиња које никада раније није видео. Чак ни на слици. Шта да радим, питао се Борис. Мо-

рао је да се одлучи да ли да остане у близини крда и покуша да одреди пределе у којима се оно креће или да се врати у град и поднесе извештај о овом невероватном открићу. После краћег колебања ипак је кренуо ка најближем граду, удаљеном „само“ близу 300 километара.

Десетак дана касније у Москву је послат опис животиња које је видео Борис Парвек. „Било их је осам“, писао је ловац „и свака од њих досезала је ону висину која би се добила када би се седморица људи попела један другом на рамена. Из главе им полазе две огромне криве кљове, које додирују земљу, а између њих се налази сурла дебела попут стабла каквог дрвета. Цело тело покривено им је тамносмеђом длаком“.

Опис који је Борис послао научницима у Москву до у детаље се слагао

зански напад тамо где су најснажнији.

По снегу тог фебруарског дана остајали су црвени трагови Мукерових бораца и све више њихових непокретних тела. И сам рањен на четири места, мислећи више на другове него на себе, командант Мукер је и даље први у јуришу, упућујући се са једном групом ка Паланци.

И док је прелазео набујалу Јасеницу, на њега се сручила киша метака.

УПРКОС РАНАМА

Два борца која су се тада налазила с њим одмах су пала мртва, а Мукер се бацрио у хладну воду, пуштајући да га она носи. Немци су били уверени да је и он погинуо.

Изабавши из воде, израњављен и промрзао, Мукер се прво сакрио у неко шибље, а затим се, по мраку, пребацио у град. Криво се неколико дана по кућама познаника и пријатеља, да би се 10. марта увукао на таван у кући Даре Јањић, у Улици Вука Караџића 45. Иако у тешким ранама, ни тада није посустао духом. Укућанима који су га превијали причао је о успесима народноослободилачке борбе.

Слушао је топот корака немачких и четничких потера, ћутећи на тавану и стежући машинку. А кад су га открили и опколили кућу прихватио је неравноправну борбу с љотићевцима. Последње метке сасуо је у своје тело, да га непријатељи не би ухватили живог.

Сутрадан је његово тело, са лешевима још тројице партизана, обешено у центру града. Немци су га сакривали тајно, исплативши 10 хиљада динара непознатом издајнику који им је рекао где се крије рањени Иван Мукер...

За народног хероја Иван Мукер је проглашен 7. јула 1953. године.

И. Лончар

ФРЕНК ЛЕНТИНИ СЕ НИМАЛО НИЈЕ УСТЕЗАО ДА СЕ ПОКАЖЕ ПРЕД ПУБЛИКОМ: УОСТАЛОМ, ТО ЈЕ ДОНОСИЛО НОВАЦ

У тренутку кад је узела у руке тек рођену бебу, бабица је почела да вришти. А онда је, на највеће запрепашћење породице, зграбила новорођенче за врат и почела да га дави. Престрашена мајка једва је успела да јој га отме, а тада је и сама вриснула: уместо две, беба је имала три ноге.

Како је то могуће, питале су се обе жене. Бабица, која је током своје дугогодишње праксе помогла многим бебама да дођу на свет, никада није видела ништа слично. Сем тога, мајка Френка Лентинија, „тронеог“ дечака, родила је пре њега једанаест нормалних беба. Управо због тога и није могла да схвати то што се догодило. Још мање због чега. Зато је одлучила да потражи објашњење лекара.

КАД СЕ ПРИРОДА ПОИГРА...

Три ноге Једне бебе

У ШКОЛИ ЗА ДЕФЕКТНУ ДЕЦУ ФРЕНК ЛЕНТИНИ СЕ УВЕРИО ДА ЈЕ БОЉЕ ИМАТИ ТРИ НОГЕ НЕГО САМО ДВЕ!

— Трећа нога нашег сина — рекли су јој — је заправо део неразвијеног тела близнаца који је кичмом био спојен с Френком.

У нади да би одстрањивањем сувишне ноге малишан постао „нормалан“, мајка је почела да га води од једног до другог хирурга. Међутим, ниједан није пристајао да га оперише плашећи се да би такав захват довео до парализе, или чак и смрти.

ЖИВОТ ЈЕ ЗА УЖИВАЊЕ

Кад је Френку било осам година, читава породица, њих четрнаесторо, одселила се са Сицилије у Америку. Одмах су почеле да им пристижу понуде чувених циркуских труп да дечак наступа у њиховим програмима. Мада им је новац био веома потребан, отац и мајка Лентини одлучно су рекли — не, Нису желели да њихов син буде свету приказиван као монструм.

Године 1907. Френк је пошао у школу. Али, задиркивања вршњака толико су депримирала дечака да су родитељи одлучили да га испишу и пошаљу у школу за дефектну децу. Сусревши се са слепом, глувонемом и деформисаном децом, Френк је дошао до закључка да је његов телесни недостатак много мање страшан него њихов и да је њему много лакше да „успе“ у животу. Од тог доба више никада се није пожалио на злу срећу која га је задешила: почео је да схвата живот као нешто лепо у чему треба уживати.

Кад је завршио школу, у којој је, између осталог, научио и да говори четири језика, Френк је прихватио понуду директора једног циркуса. Новац је био привлачна ствар, а њему није било нимало неугодно да се публици приказује онакав какав јесте.

Своју трећу ногу младић је прихватио као нешто сасвим обично: научио је да трчи, скаче, вози бицикл, јане коња, скија, па чак и вози кола.

ШТА СА ЧЕТВРТОМ?

Оно што је највише изненађивало свет било је то што је Френк научио добро да игра фудбал. Ту му је од непроцењиве помоћи била управо трећа нога. Мајсторије које је њоме изводио с лоптом публика је награђивала громким аплаузом.

Трећу ногу, израслу из десног кука, Френк никада није користио за ходање. Што се тиче одевања, имао је кројача који је за њега правио специјалне панталоне са три ногавице. С ципелама је било много лакше: једноставно, куповао је два пара. Пошто је користио три, Френк је четврту ципелу давао свом пријатељу који је имао само једну ногу. Тако новац није узалуд бацан, имао је обичај да каже.

Са тридесетак година овај натурализован американац одлучио је да се ожени. Мало се прибојавао тога каква ће му деца бити, али је све четворо рођено сасвим нормално. Све до краја живота, а умро је 1966. у својој 77. години, Френк Лентини је радио у једном од највећих америчких циркуса.

ЖИВЕ!?

са описом мамута, праисторијске животиње за коју се сматра да је изумрла пре — милион година!

Наводно, ова вест је изазвала велико узбуђење у научним круговима. Ме-

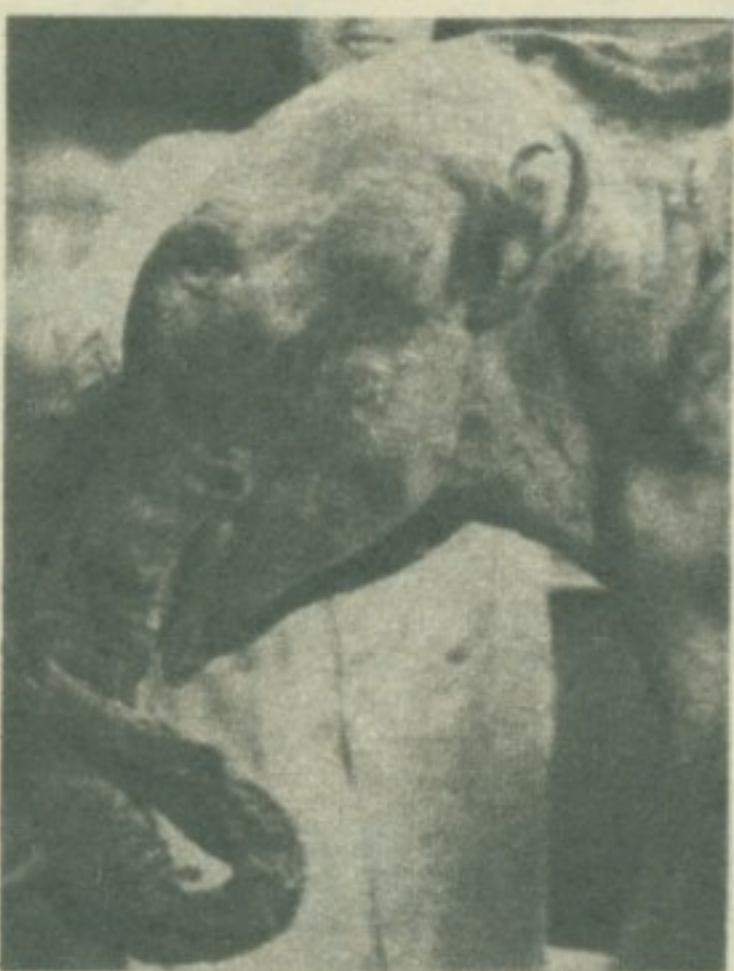
ђутим, пре него што је ико успео да позове Бориса Парвека у Москву и затражи од њега детаљније податке, он је, заједно с једним другом, кренуо назад у шуму. Желео је да поново нађе „изумрле“ животиње и сниме их.

Сазнавши за његово откриће, професор Клив Рајмонд са Института за зоологију у Њујорку рекао је:

— Тврђење совјетског ловца да је видео мамуте не треба прихватити с неповерењем: тако нешто је сасвим могуће. Уосталом, то не би било први пут да се пронађе нека животињска врста за коју смо били уверени да је давно изумрла.

Међутим, да ли је Борис Парвек заиста видео блиске сроднике данашњег слона или не, вероватно се никада неће сазнати. Наиме, он и његов друг једноставно су — нестали. Прошло је већ више од две године од када је пошао у свој последњи „лов“ а да га више нико није видео ни чуо. Да ли је страдао у тешко проходним сибирским шумама или је још у потрази за живим фосилима, засад је тајна

О. В.

Пре неколико година у Сибиру је пронађен фосил «бебе» мамута. Захваљујући дебелим наслагама леда у којима се налазио, он је веома добро очуван

БИМ И БУМ

BABALI

СТРИП

агент у бекству:

ГВОЗДЕНО ЧУДОВИШТЕ

ФИТ ЦЕКСОН, АГЕНТ БРИТАНСКЕ ОБАВЕШТАЈНЕ СЛУЖБЕ, ПЛАННО ЈЕ ОПТУЖЕН И ОСУЂЕН НА СМРТ. У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ ЈЕ ОСЛОБОЂЕН. ОГОРЧЕН НА СВОЈЕ ПРЕТПОСТАВЉЕНЕ КОЈИ МУ У НАЈТЕЖИМ ТРЕНУЦИМА НИСУ ВЕРОВАЛИ, ФИТ БЕЖИ У ФРАНЦУСКУ...

„НЕМАЧКИ КОНВОЈ ЋЕ ПРЕКИ ПОЛОЖАЈ ЗИГ-ФРИД, ТАЧНО У 14. ЧАСОВА, 17. ОВОГ МЕСЕЦА?

ЈЕДНОГ ЈУТРА, У ОДЕЉЕЊЕ А-2 БРИТАНСКЕ ОБАВЕШТАЈНЕ СЛУЖБЕ СТИГЛА ЈЕ ПОРУКА ПОТПИСАНА СА ЦЕМИНИ...

ШТА МИСЛИТЕ О ОВОМЕ, КОРТНИ?

ОПАСНО ЈЕ ДОНОСИТИ ОДЛУКУ НА БРЗИНУ, ПУНОВНИЧЕ?

SELECCIONES ILUSTRADAS - Derechos Reservados - ESPAÑA

ОВО НИЈЕ ПРВИ ПУТ ДА ПРИМИМО ОБАВЕШТЕЊЕ ОД ТОГ ЦЕМИНИЈА? И НИКАДА НАС НИЈЕ ПРЕВАРИО?

ЗНАМ? ПИТАМ СЕ САМО КО ЈЕ ОН И ЗАШТО НАМ ПОМАЖЕ?

1422/1

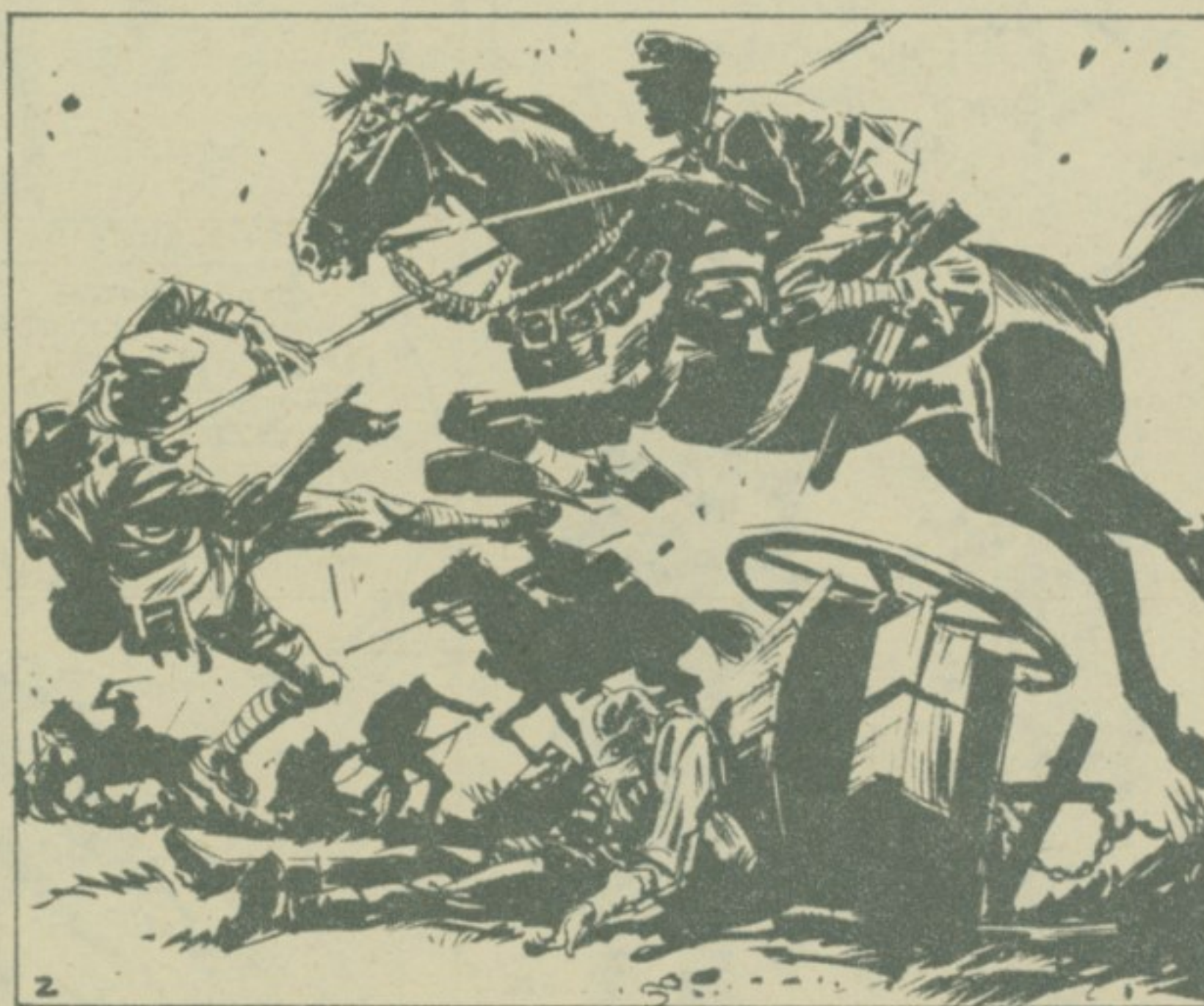
НИ ЈА ТО НЕ ЗНАМ, АЛИ,
МОРА ДА ЈЕ НЕКИ ПАТ-
РИОТА КОЈИ ЖЕЛИ
ДА ОСТАНЕ АНОНИ-
МАН?

СЕДМНАЕС-
ТОГ МАЈА У
14. ЧАСОВА...

ИЗНЕНАЂЕНИ НЕМЦИ МОГЛИ СУ СА-
МО ДА ПОКУШАЈУ ДА СЕ БРАНЕ...

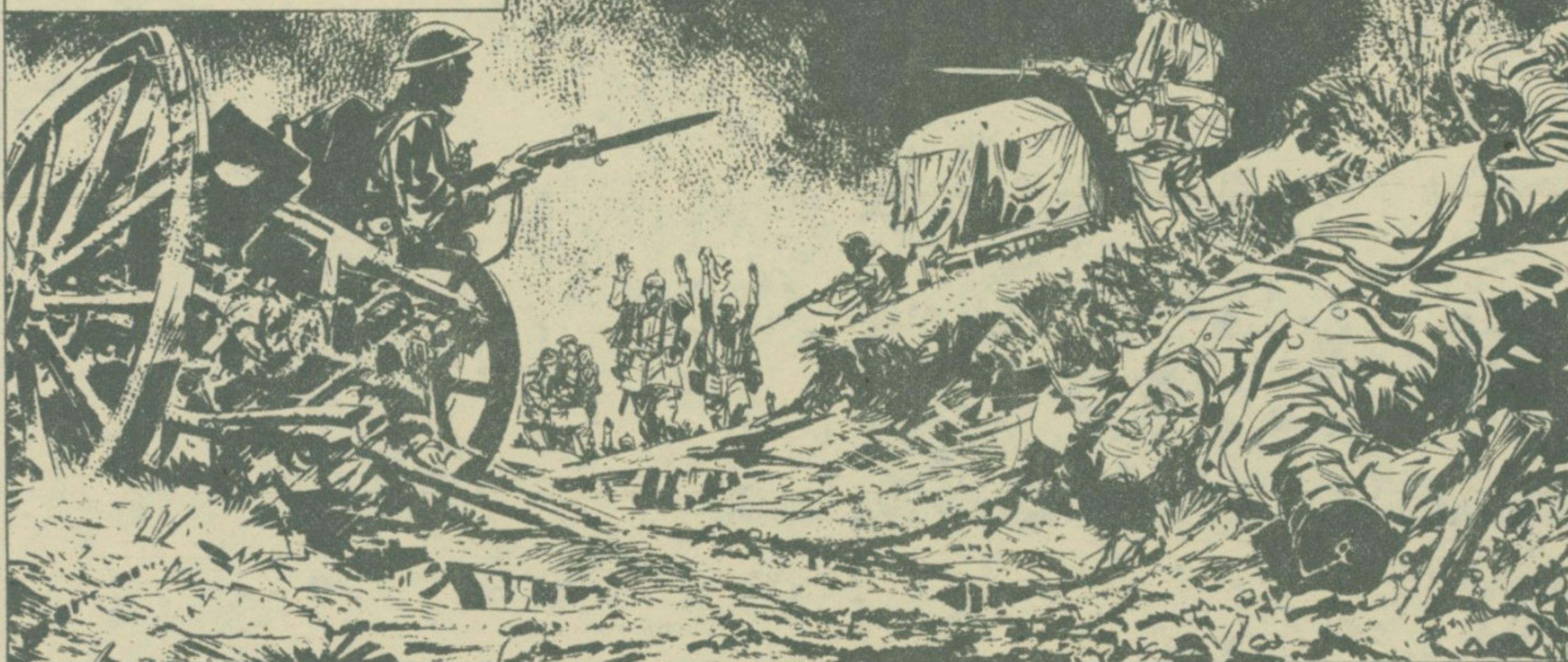
Нико у обавештајној служби
није могао да претпостави ко се
крије иза имена Џетини...

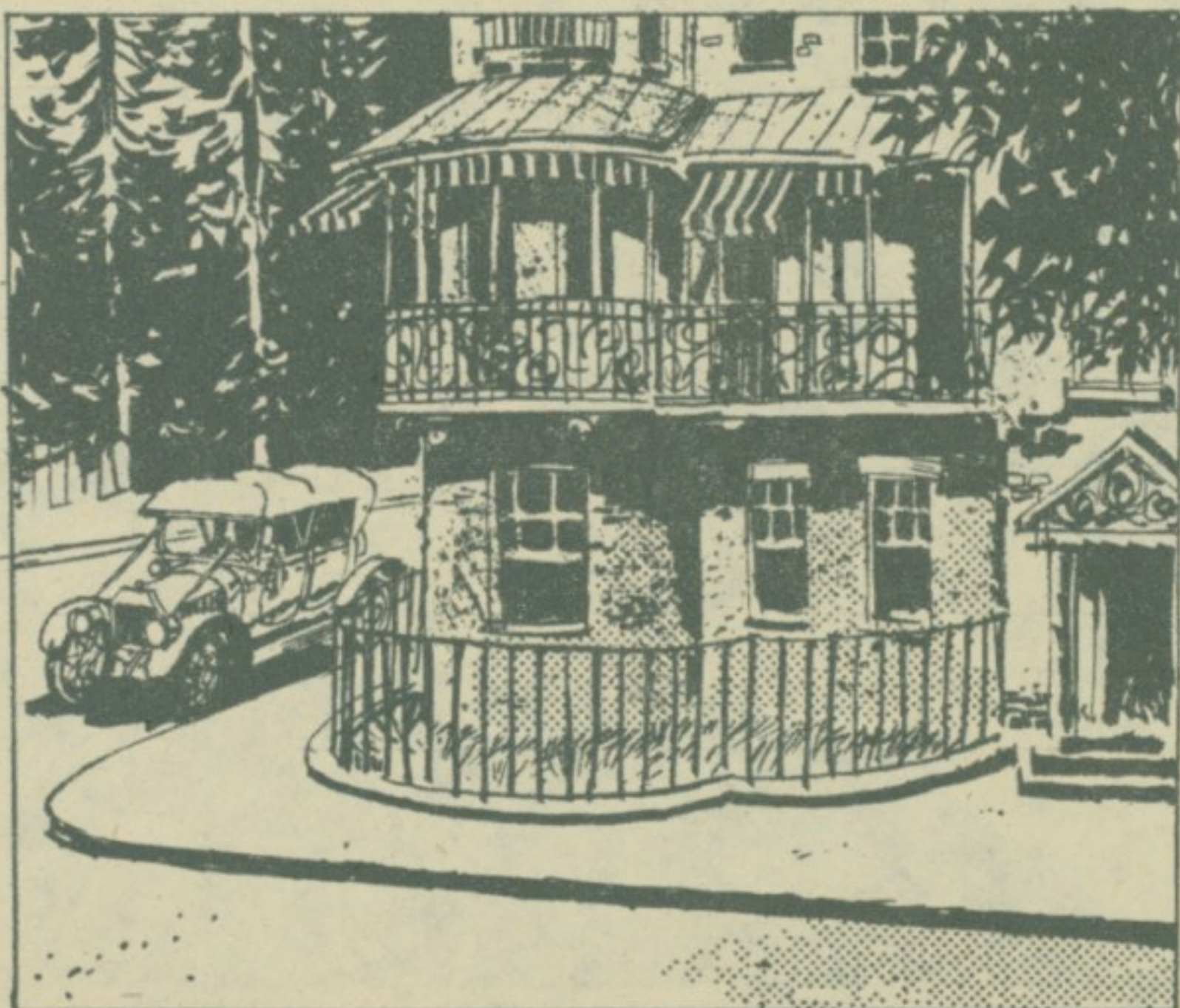
Нису ни слутити да би то могао
бити онај исти човек кога су јед-
ном оптужили за издају...

Поран је извесно вре-
ме...

... док пуковник Харијет не до-
бије вести од тајанственог
Џетинија...

КАДА
ЋУ ТЕ
ОПЕТ
ВИДЕТИ?

КАД
ГОД ЖЕ-
ЛИШ?

ДРЖИМ
ТЕ ЗА РЕЧ,
САРО? ЗВА-
БУ ТЕ ЈОШ
СУТ-
РА?

БИЛА ЈЕ ТО ДИВНА НОГ ЗА ФИЛА ЦЕН-
СОНА. САРА МУ СЕ ДОПАДАЛА. АЛИ,
ФИЛ НИЈЕ НИ СПАСТИО ДА БИ ТО МОГАО
БИТИ ЊИХОВ ПОСЛЕДЊИ СУСРЕТ...

НЕОЧЕКИВА-
НИ ПОСЕТИО-
ЦИ УВУКЛИ
СУ СЕ У ФИЛ-
ЛОВ СТАН...

ДОПА-
ЗИ?

СТАНИ,
ЦЕНСО-
НЕ?

ШТА? АГЕН-
ТИ БРИТАНСКЕ
ОБАВЕШТАЈ-
НЕ СЛУЖ-
БЕ?

ПОЗДРАВИ-
ТЕ ПУКОВНИ-
КА ХАРИЈЕ-
ТА, МОМЦИ?

НЕ ПРИСИ-
ЉАВАО НАС
ДА ПУЦА-
МО?

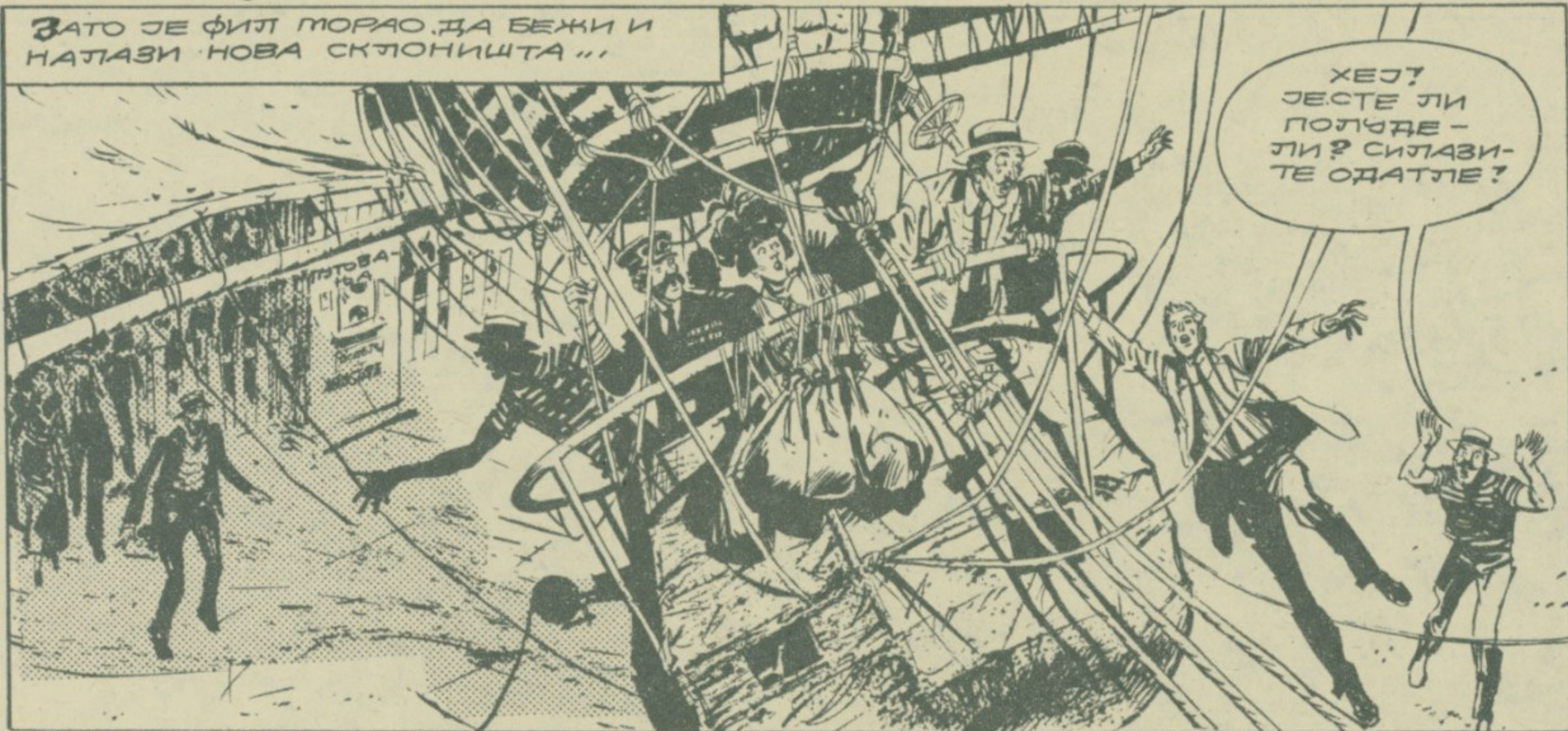
ФИЛ ЈЕ ЗНАО ДА ЋЕ ГА ПУ-
КОВНИК ХАРИЈЕТ ПРОГОНИ-
ТИ ДО КРАЈА ЖИВОТА...

АГЕНТИ ОБАВЕШТАЈНЕ СЛУЖБЕ СТАЈНО СУ
МУ БИЛИ ЗА ПЕТАМА...

ЗАТО ЈЕ ФИЛ МОРАО ДА БЕЖИ И
НАПАЗИ НОВА СКЛОНИШТА...

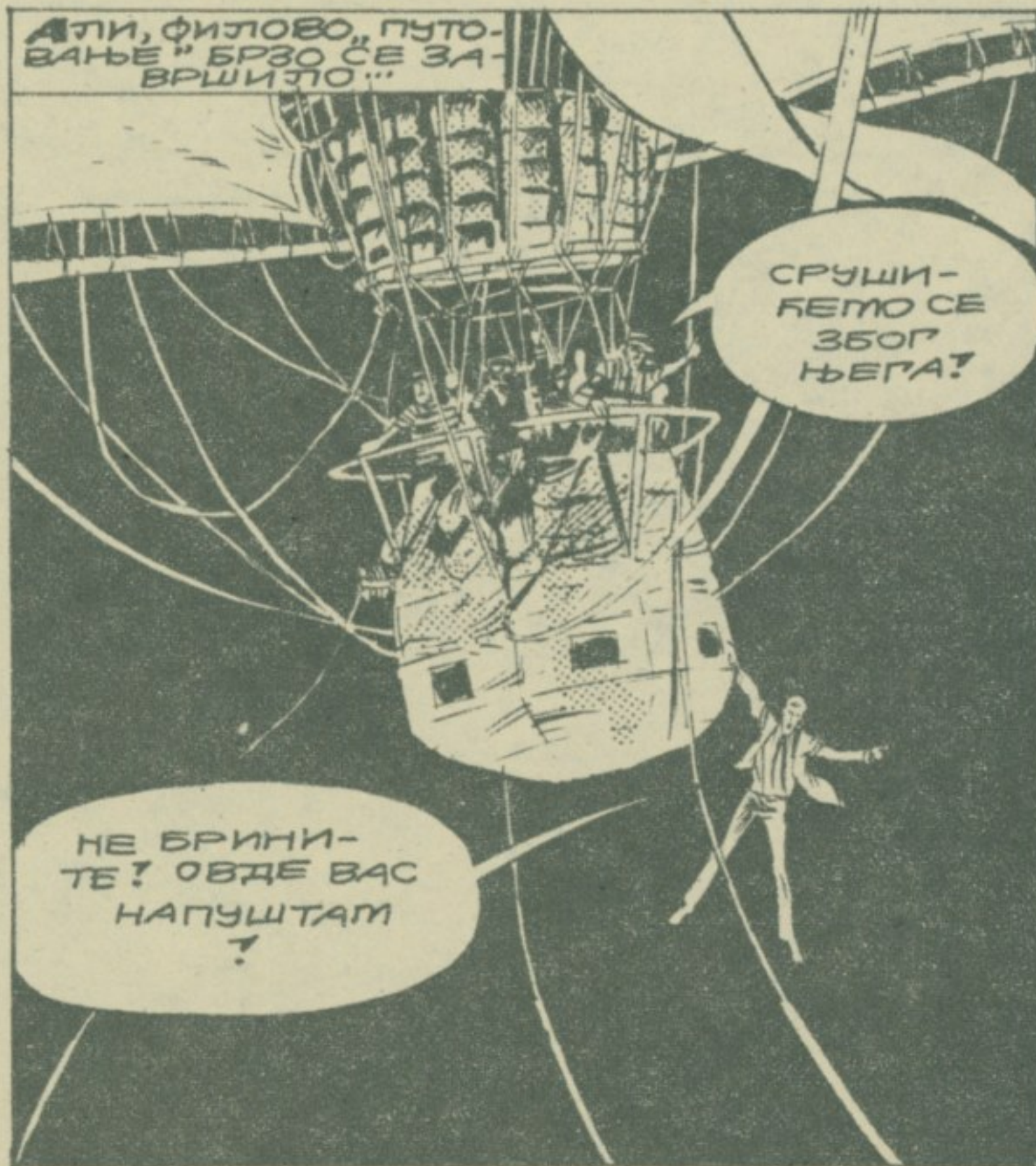
ХЕЈ?
ЈЕСТЕ ЛИ
ПОЛУДЕ -
ЛИ? СИЛАЗИ-
ТЕ ОДАМЛЕ?

САДА ЈЕ СПАС ВИДЕО У
СВОМ БАТОНУ...

СРУШИЋЕ
БАТОН? МО-
РА ДА ЈЕ
САМО-
УБИЦА?

АЛИ, ФИЛОВО "ПУТО-
ВАЊЕ" БРЗО СЕ ЗА-
ВРШИЛО...

СРУШИ-
ЋЕМО СЕ
ЗБОГ
ЊЕГА?

НЕ БРИНИ-
ТЕ! ОВДЕ ВАС
НАПУШТАМ

ЈУСУФ КАЖЕ
ДА СТЕ ВИ ЊЕГОВ
НАЈБОЉИ ПРИЈА-
ТЕЉ И ДА ВАС ВО-
ЛИ Н'О БРАТА?

ШТО
ОВДЕ
ЗАУДА-
РА?

ПА, ОВО ЈЕ
КАНАЛИЗАЦИ-
ЈА? ГАДНО ЈЕСТЕ,
АЛИ ЈЕ ЗАТО ОД-
ЛИЧНО СКРО-
ВИШТЕ?

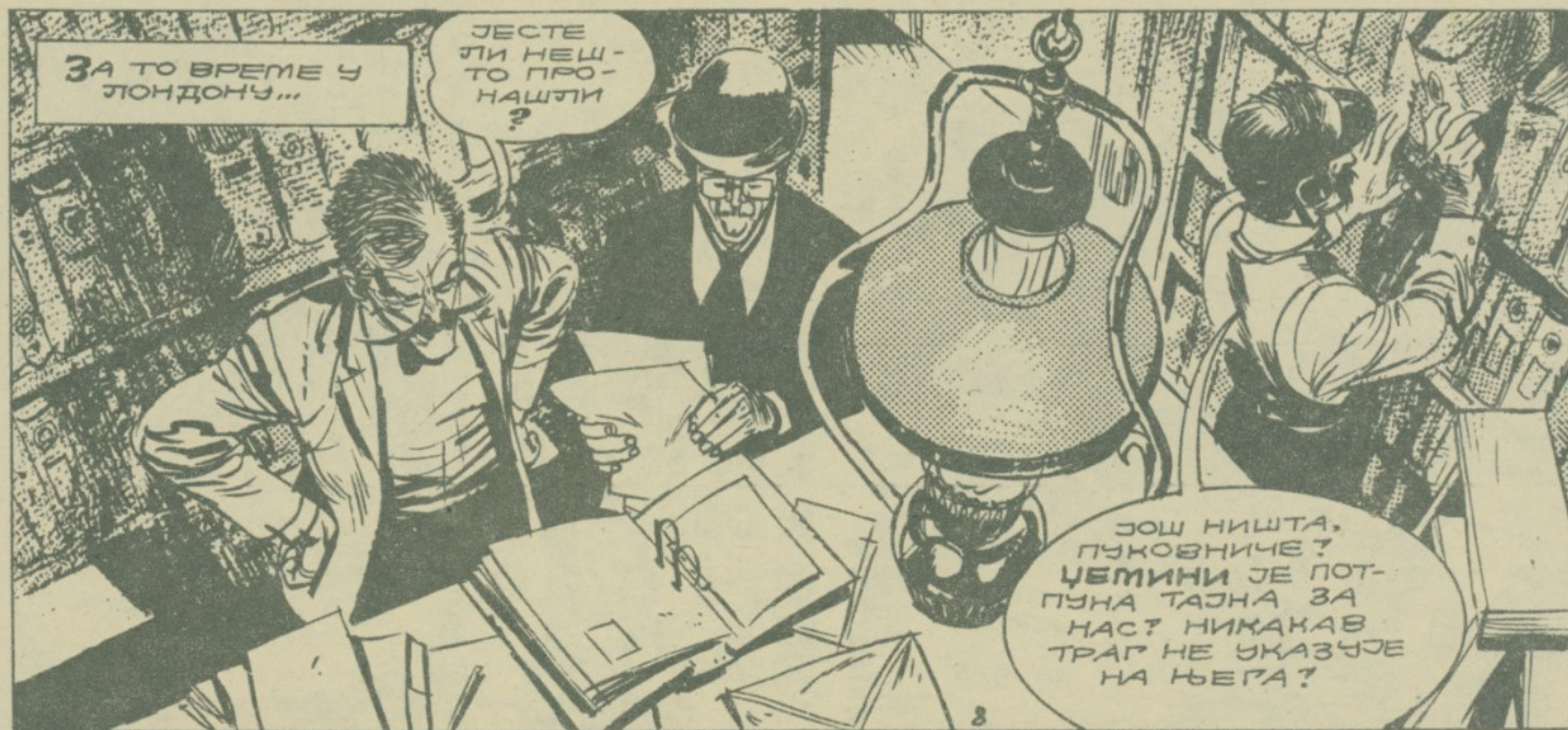

ИМАШ
ПОСЕТУ,
ЈУСУФЕ?

ФИЛЕ?

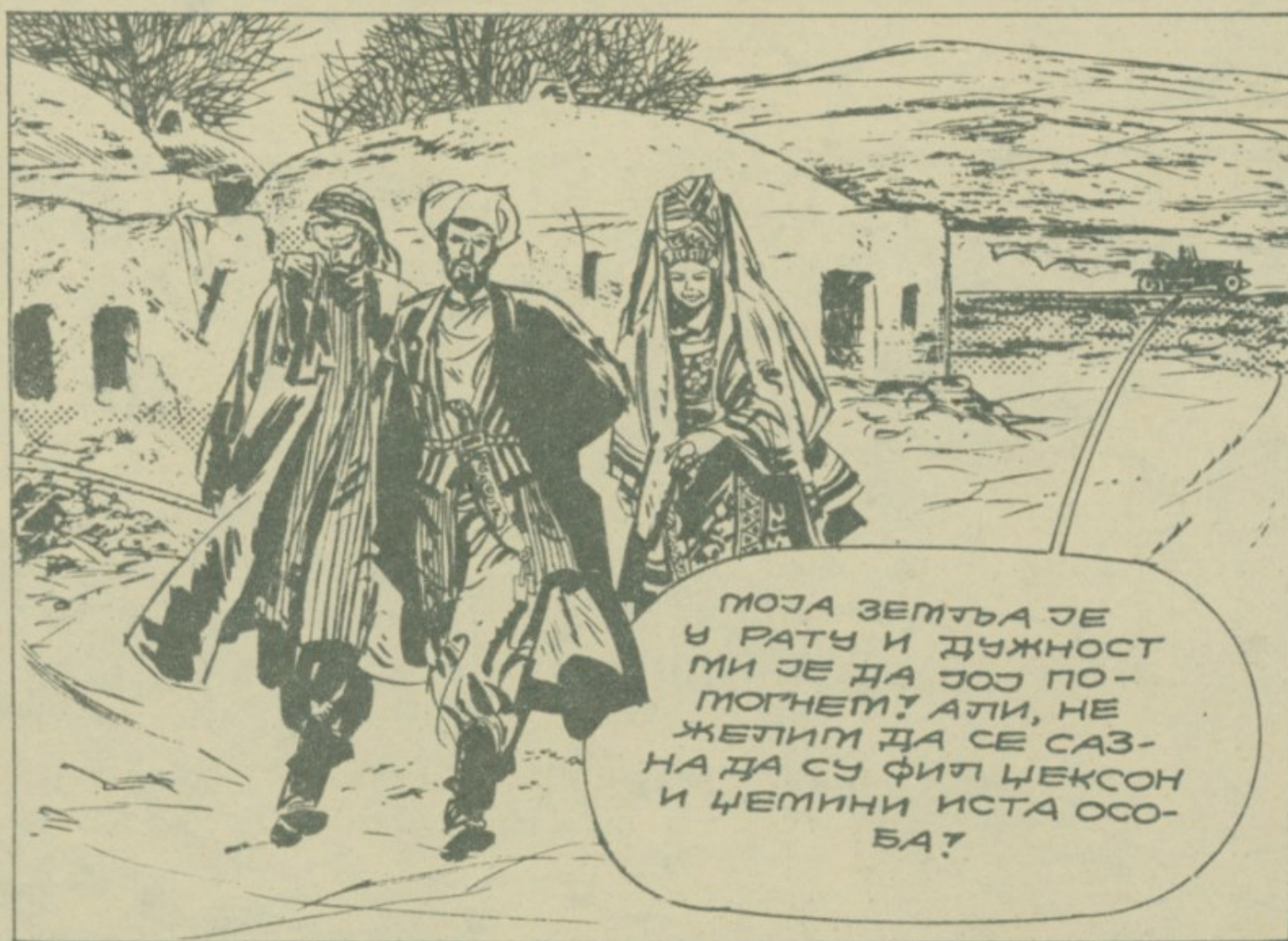
КАКО СИ,
СТАРИ
ДРУЖЕ?

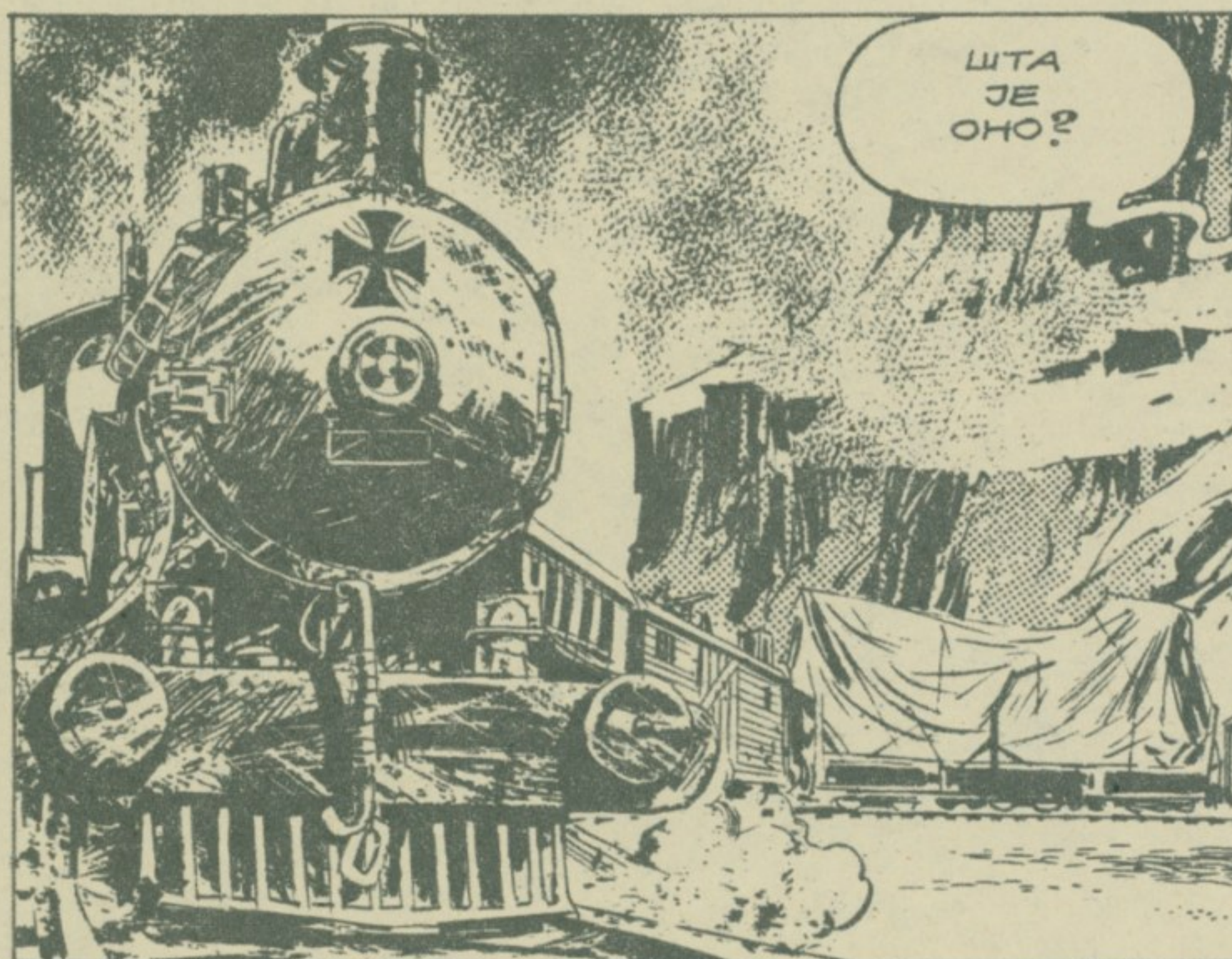

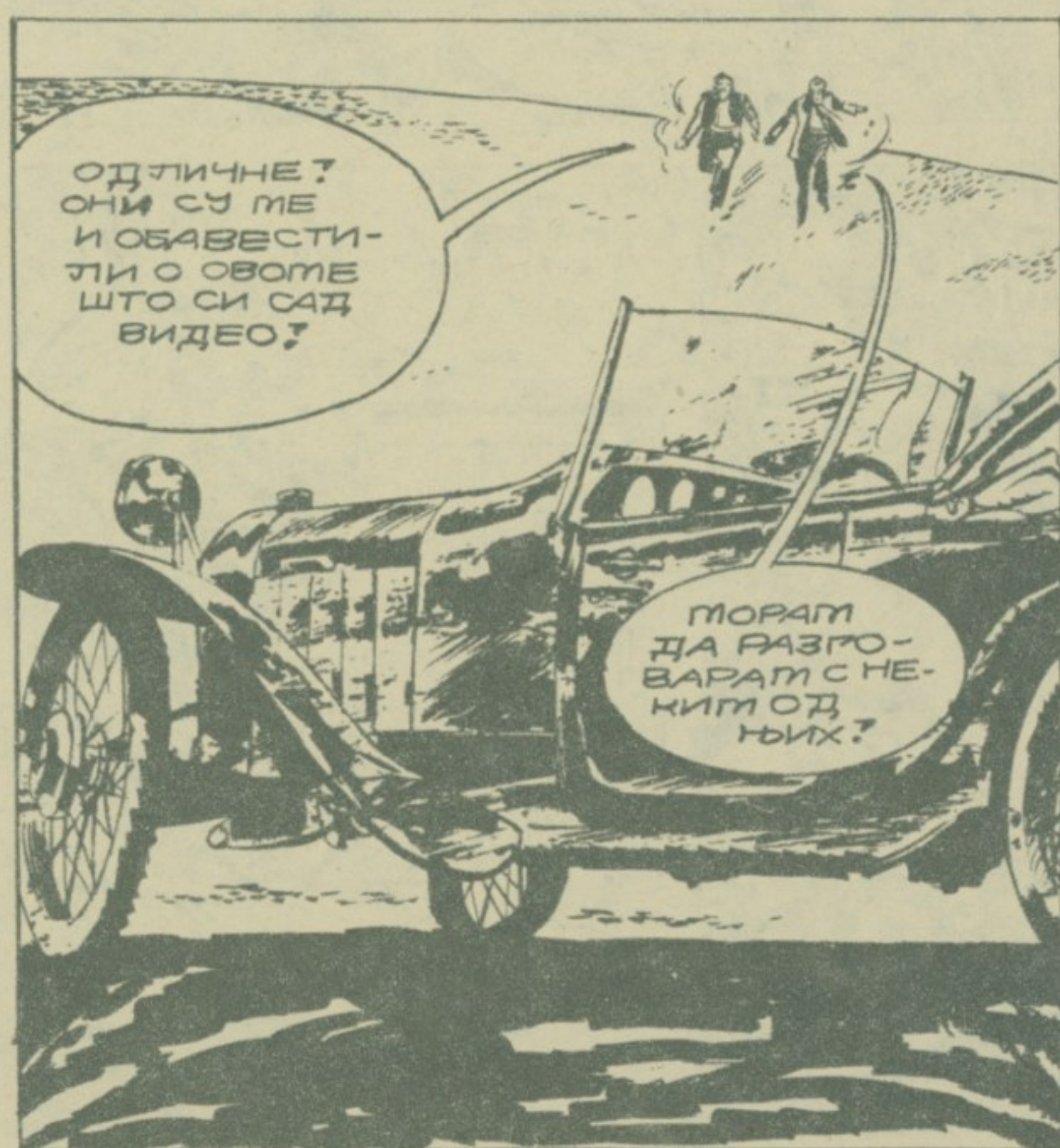
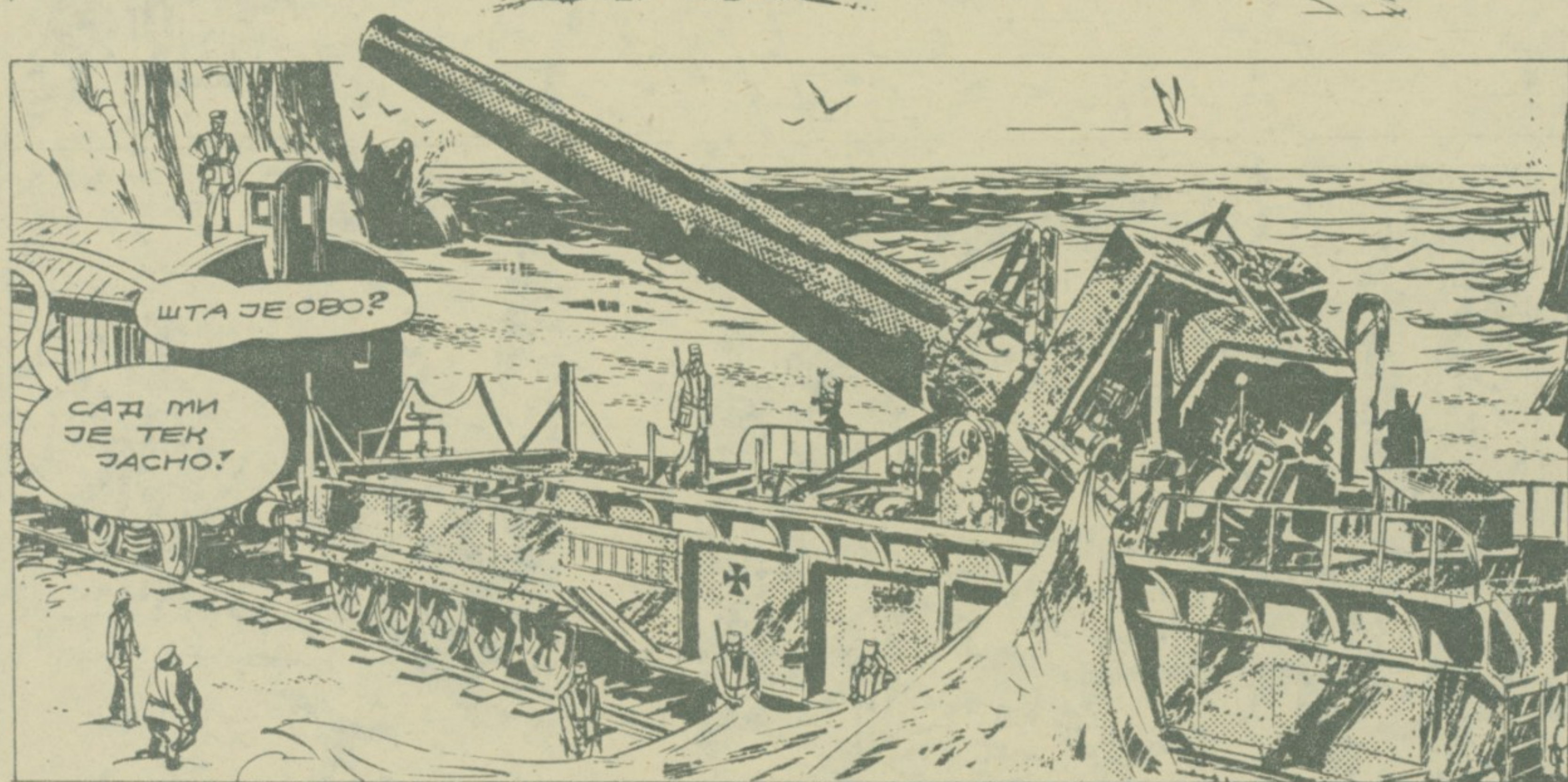
ЗА ТО ВРЕМЕ У
ЛОНДОНУ...

ЈЕСТЕ
ЛИ НЕШ-
ТО ПРО-
НАШЛИ?

ЈОШ НИШТА,
ПУКОВНИЧЕ?
ЧЕМИНИ ЈЕ ПОТ-
ПУНА ТАЈНА ЗА
НАС? НИКАКАВ
ТРАГ НЕ УКАЗУЈЕ
НА ЊЕГА?

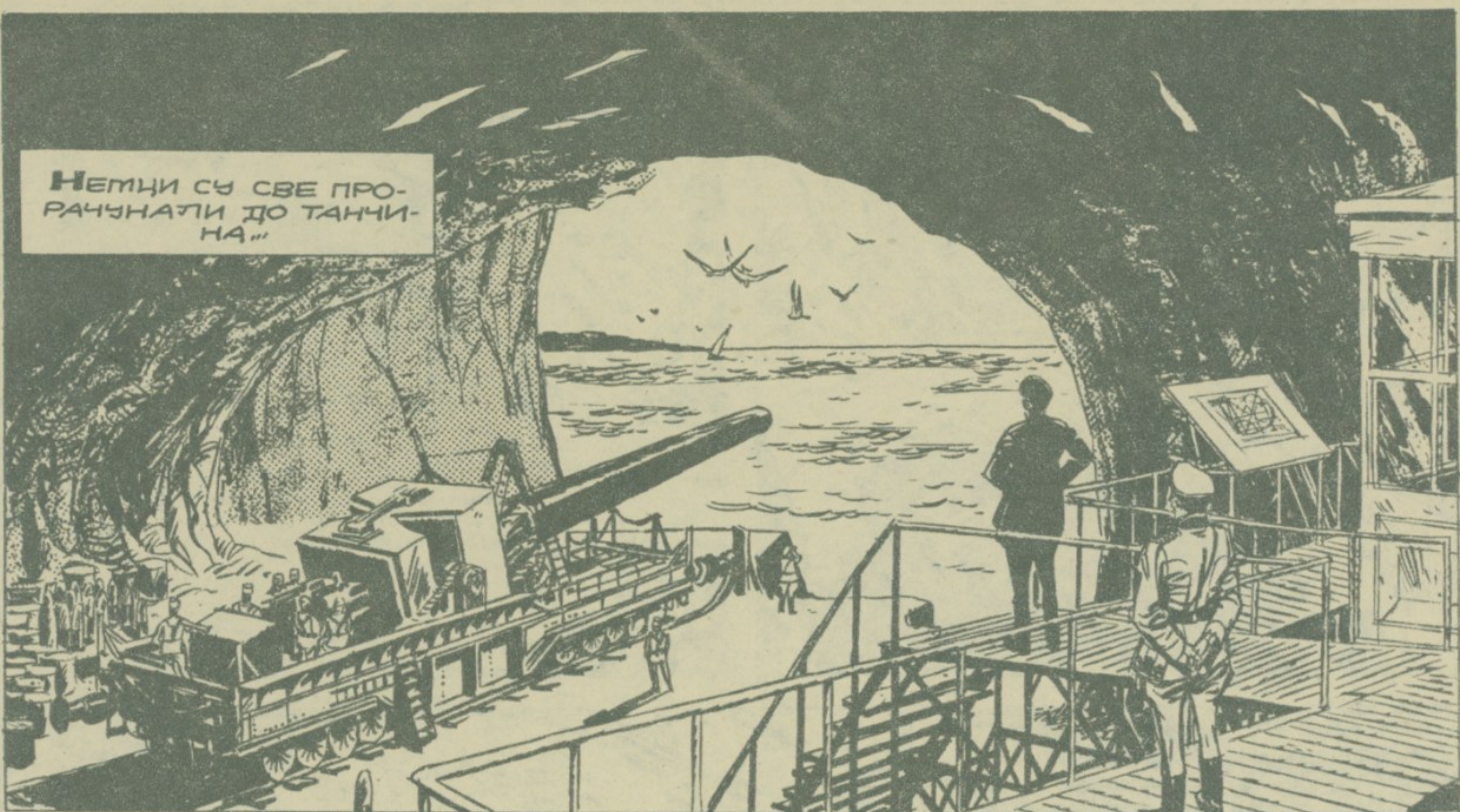

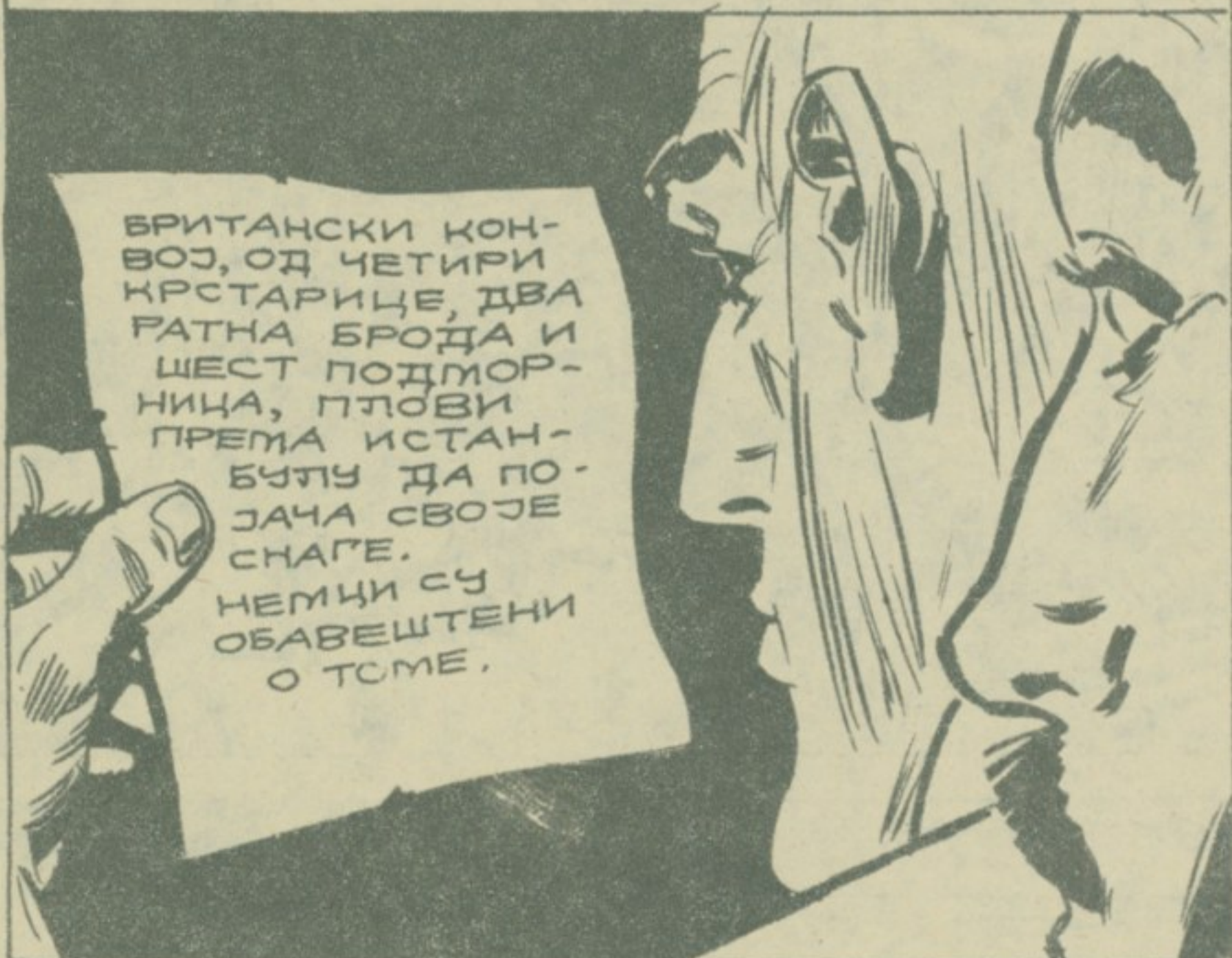
Немци су све про-
рачунали до танчи-
на

... али, превидели су значај
белог папира ...

ОД ЧЕТИРИ
РАТНА БРОДА
И ПЛО-
ВИ

... И ОНОГ ШТО ЈЕ НА ЊЕМУ ПИСАЛО ...

БРИТАНСКИ КОН-
ВОЈ, ОД ЧЕТИРИ
КРСТАРИЦЕ, ДВА
РАТНА БРОДА И
ШЕСТ ПОДМОР-
НИЦА, ПЛОВИ
ПРЕМА ИСТАН-
БУЛУ ДА ПО-
ЈАЧА СВОЈЕ
СНАГЕ.
НЕМЦИ СУ
ОБАВЕШТЕНИ
О ТОМЕ.

... И ПРЕДУ-
ЗЕЛИ СВЕ
ДА ЗАУСТА-
ВЕ КОН-
ВОЈ!

ШТА БИ ТО
МОГЛО ДА ЗАУС-
ТАВИ ЕНГЛЕ-
ЗЕ?

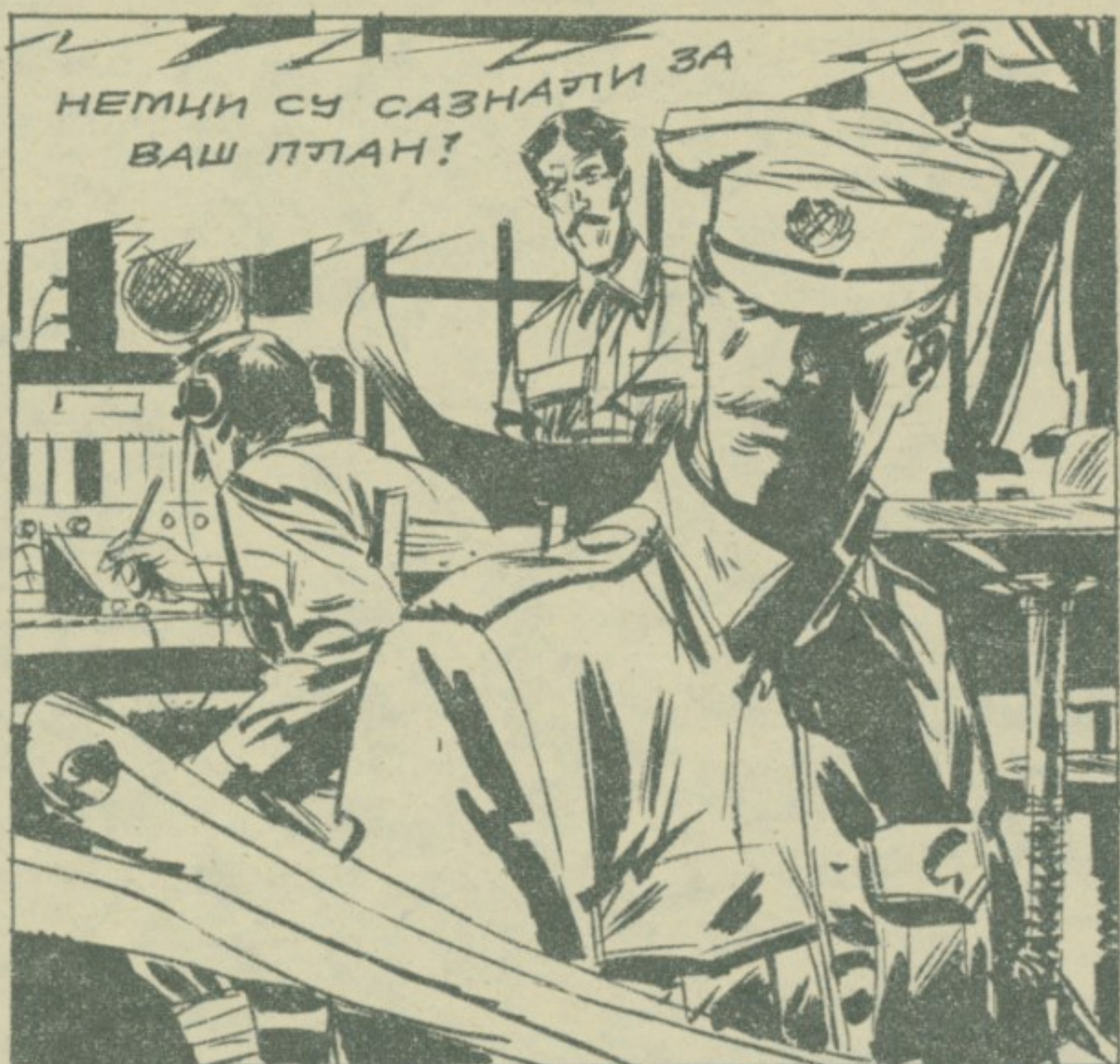
ПА, ОНАЈ ТОП,
ЈУСУФЕ?

ТАЧНО?
СА ОНОГ ЧЗ-
ВИШЕЊА, НЕМ-
ЦИ ИМАЈУ ПРЕГ-
ЛЕД ОВОГ
ДЕЛА МО-
РА?

ФИЛ ЏЕКСОН ЈЕ ОДМАХ ПОЗВАО
БРИТАНСКУ ОБАВЕШТАЈНУ СЛУЖБУ...

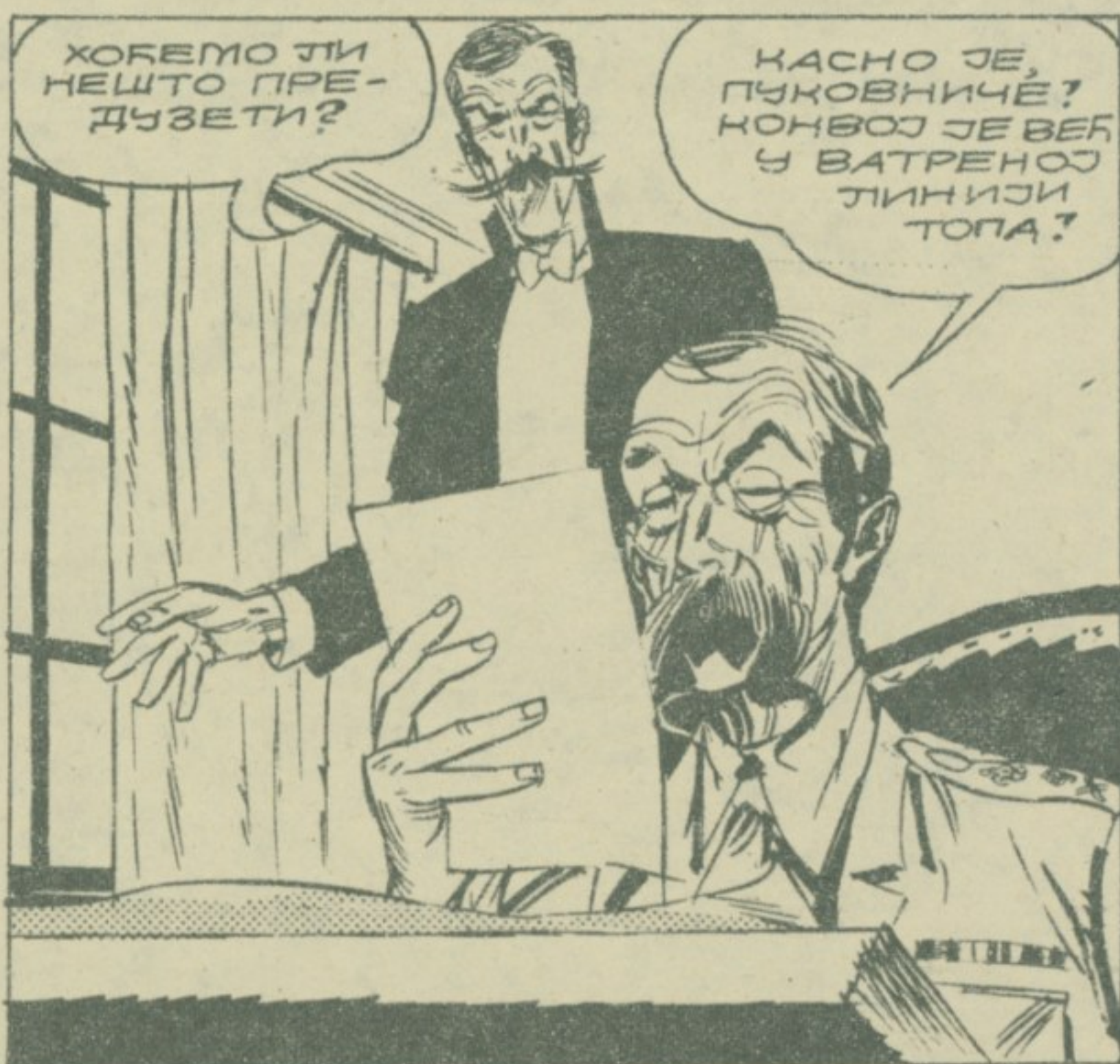
НАРЕДИТЕ
ПОВЛАЧЕЊЕ
КОНВОЈА?

НЕМЦИ СУ САЗНАЛИ ЗА
ВАШ ПЛАН?

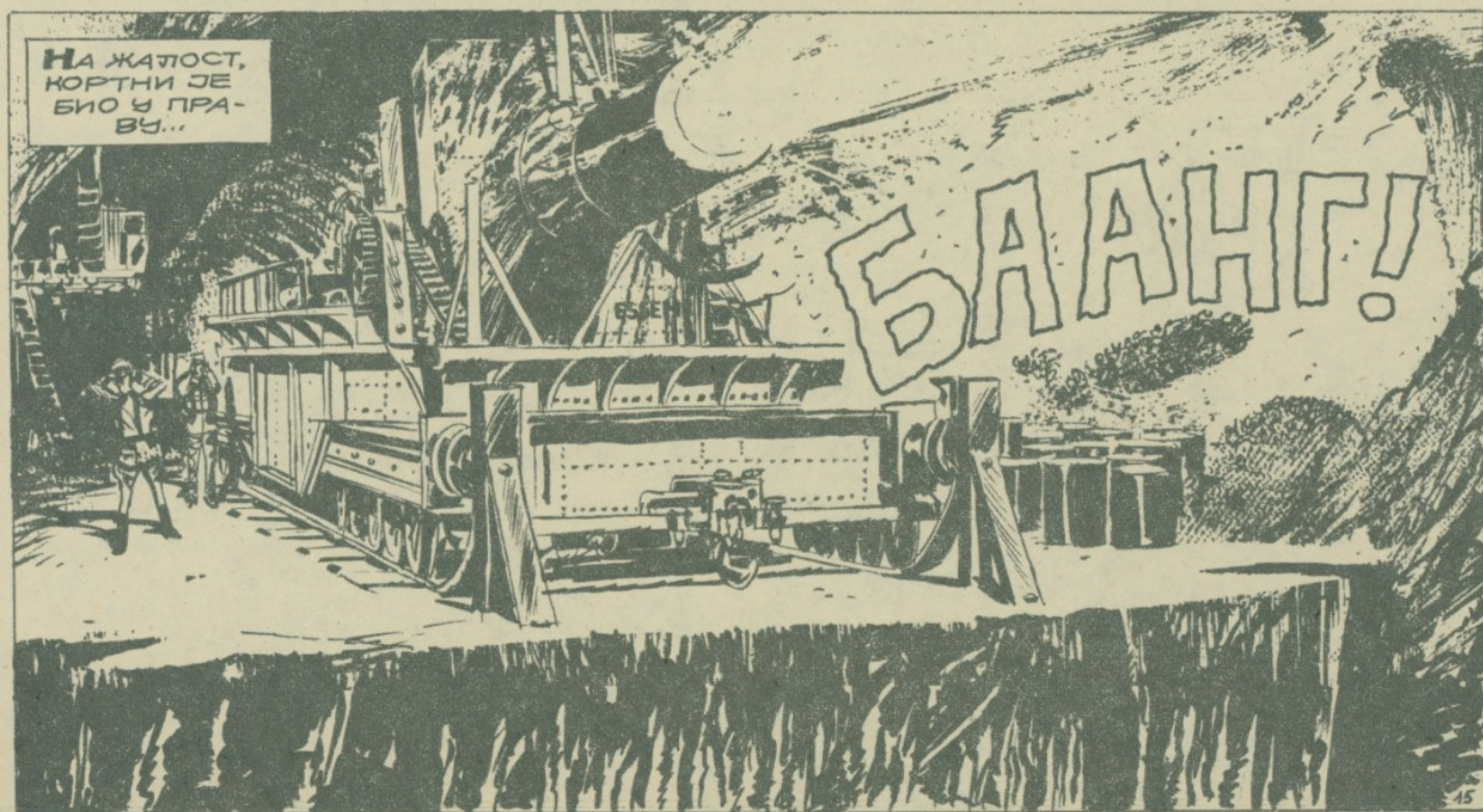
ЈОШ ЈЕДНО
ОБАВЕШТЕЊЕ
ОД ЦЕМИНИЈА,
НОРТИ? ШТА
МИСЛИТЕ
О ЊЕ-
МУ?

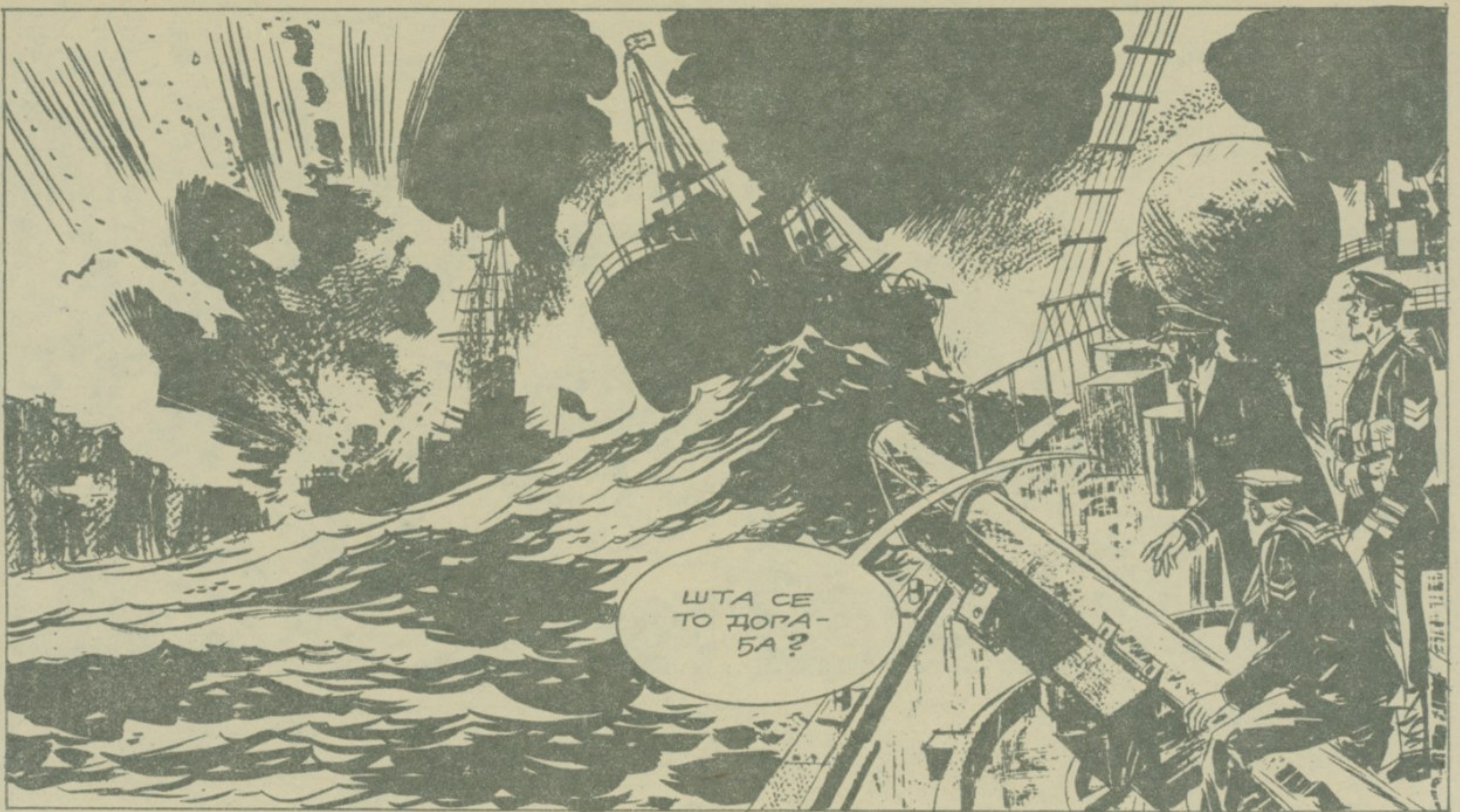
ХОРЕМО ЛИ
НЕШТО ПРЕ-
ДУЗЕТИ?

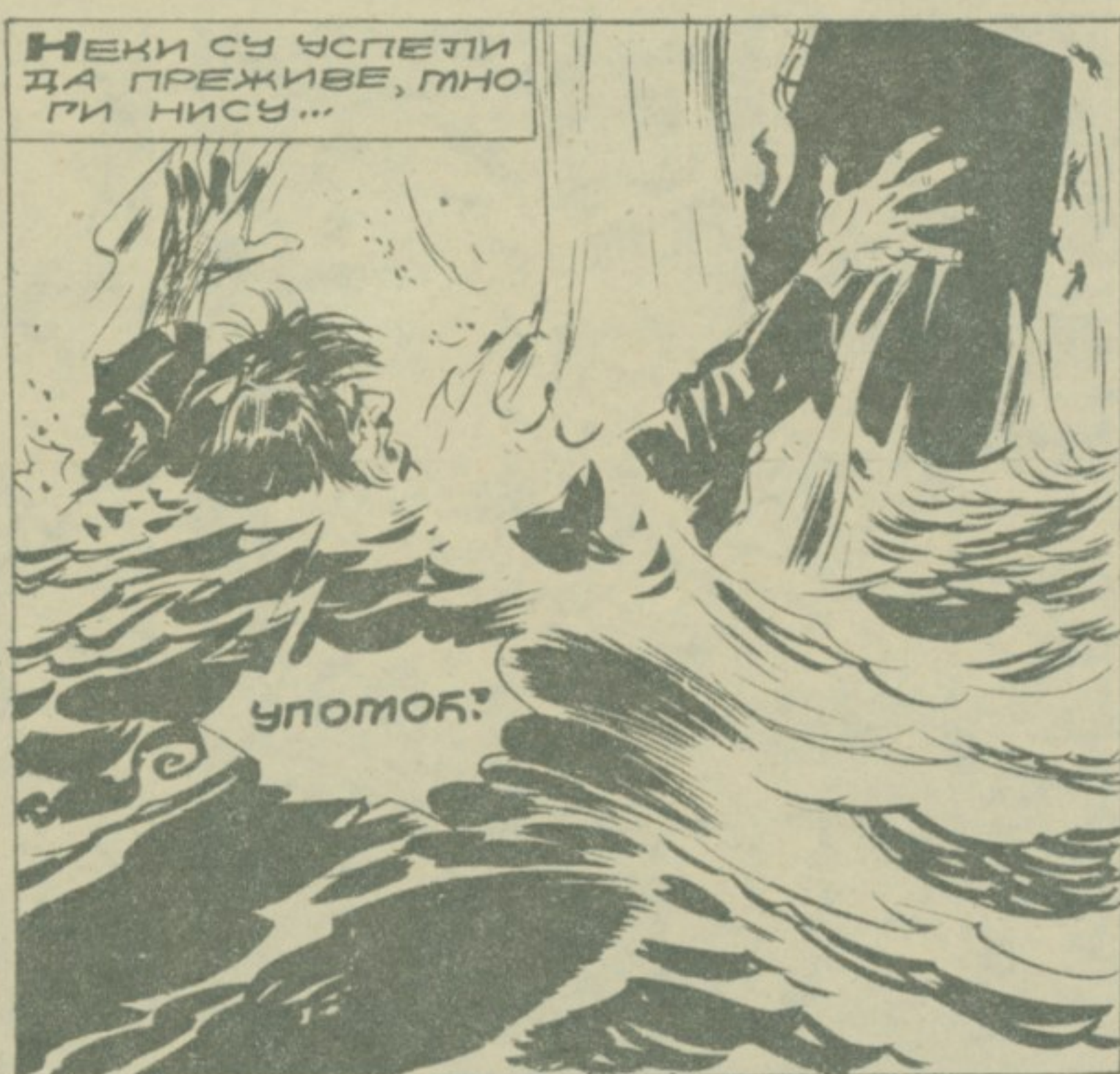
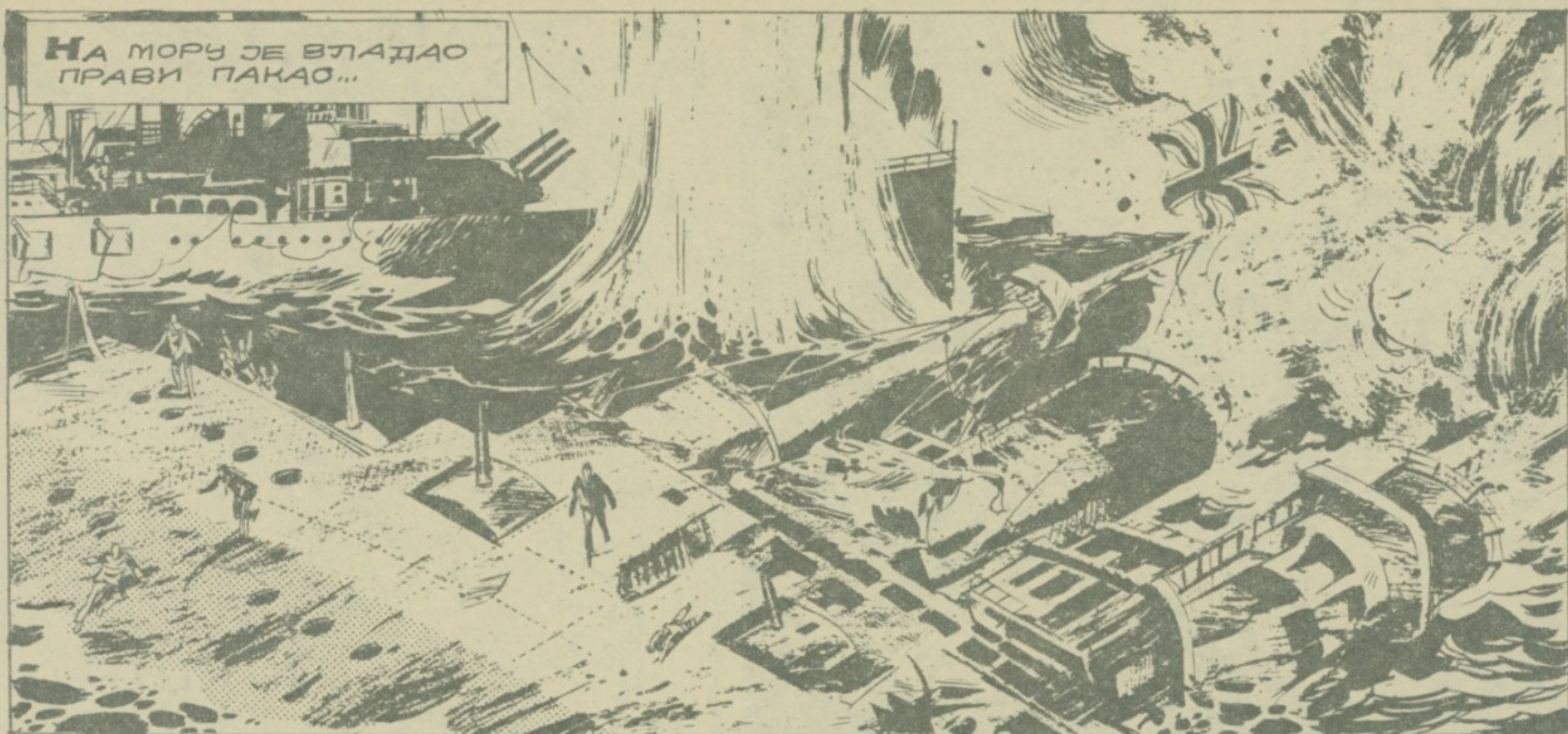
КАСНО ЈЕ,
ПУКОВНИЧЕ?
КОНВОЈ ЈЕ ВЕЖ
У ВАТРЕНОЈ
ЛИНИЈИ
ТОПА?

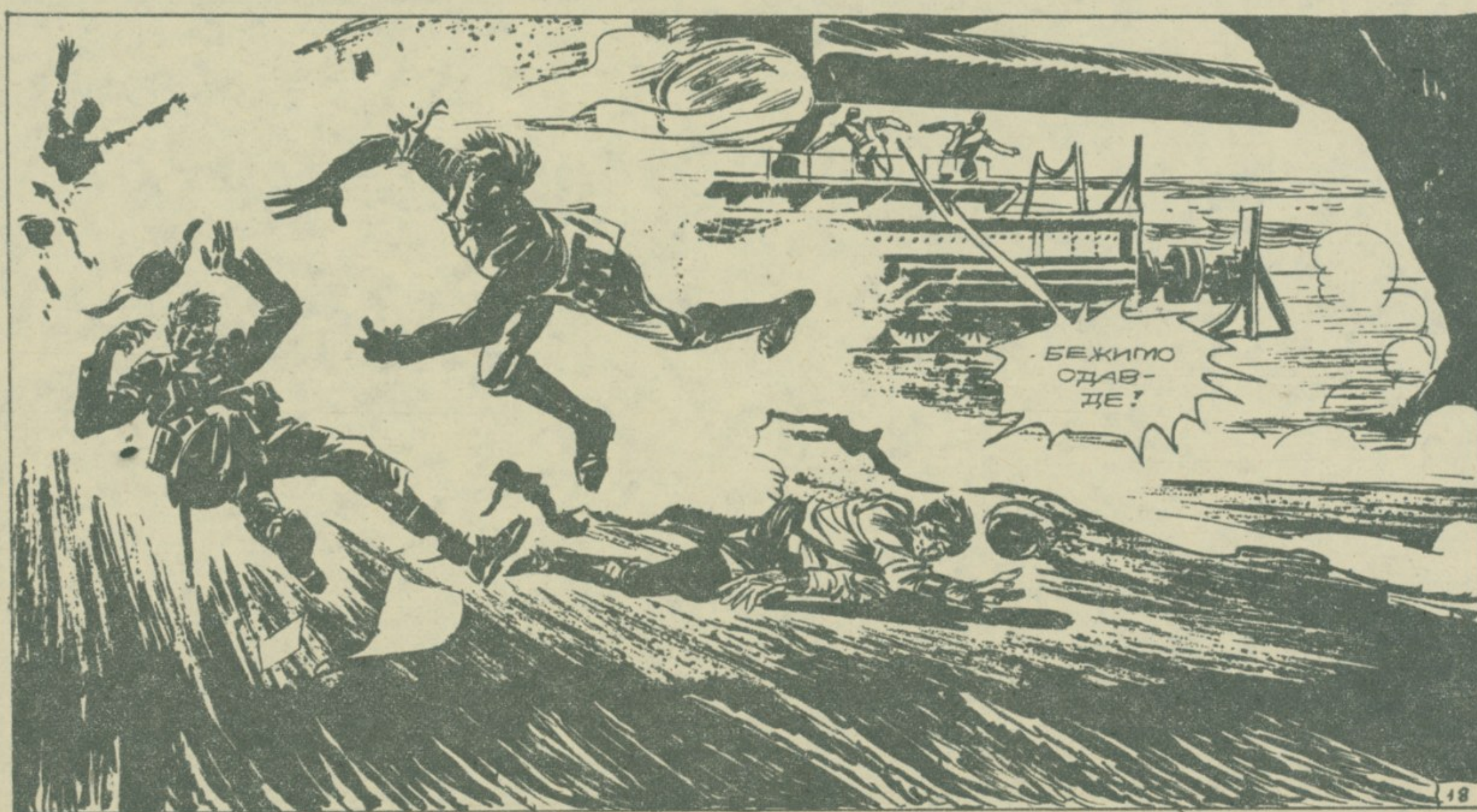
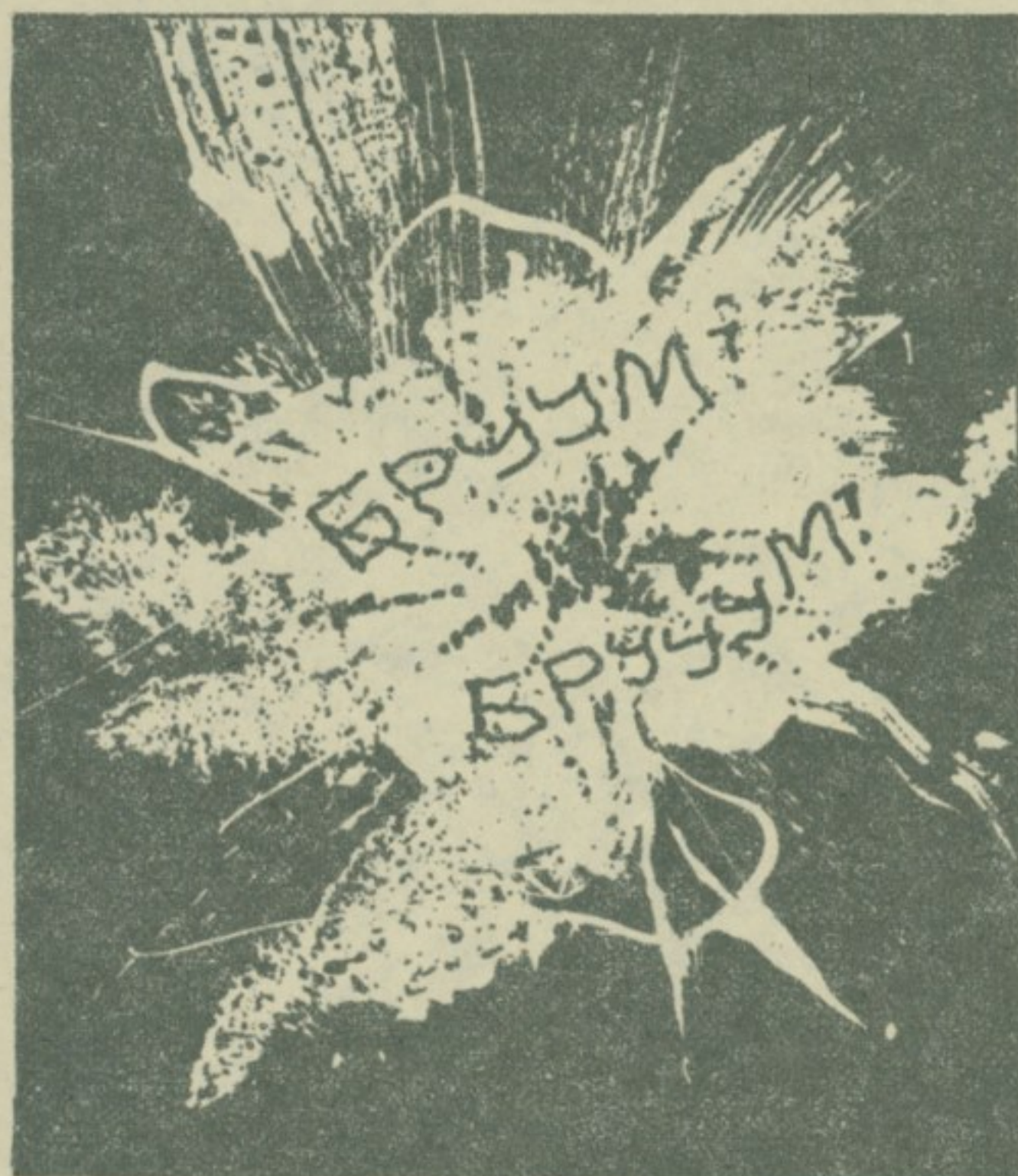
НА ЖАЛОСТ,
НОРТИ ЈЕ
БИО У ПРА-
ВУ...

БААНГ!

ГВОЗДЕНО ЧУДО-
ВИШТЕ ПОЛЕТЕ
ПРЕМА МОРУ...

БРИТАНСКИ МОРНАРИ СУ У ЧУ-
ДУ ПОСМАТРАТИ ШТА СЕ ДОГА-
ЂА...

НЕВЕ-
РОВАТ-
НО?

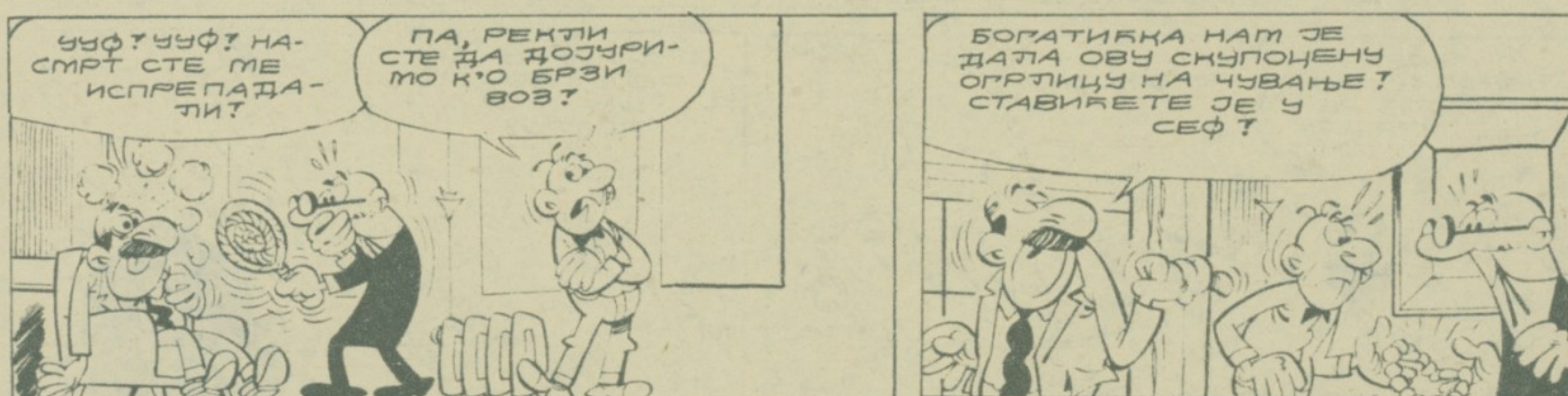
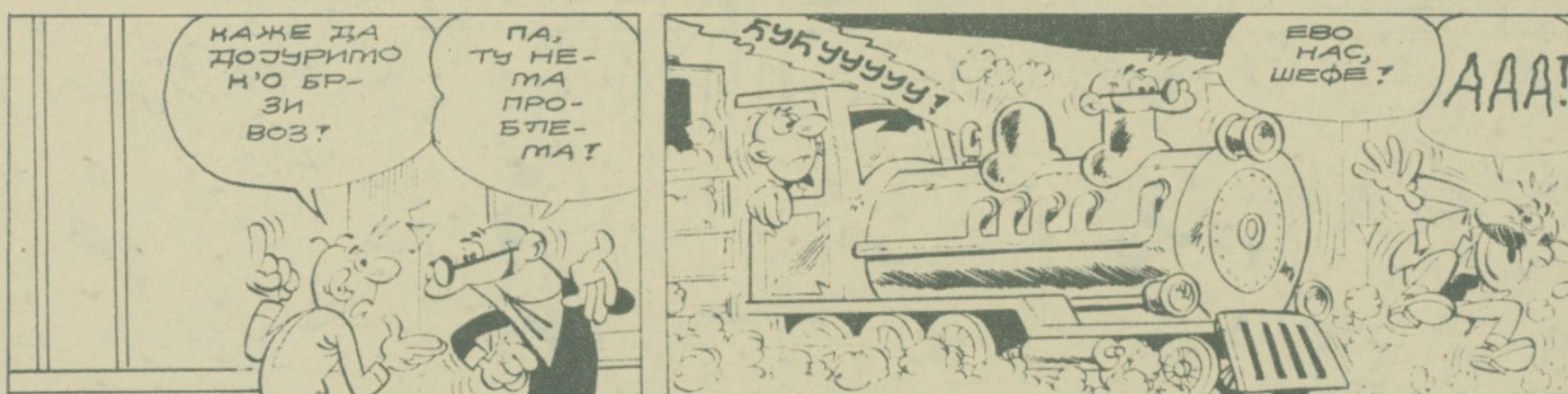
ФИТ И ЈАСУФ СУ БИЛИ ЗАДОВОЉ-
НИ...

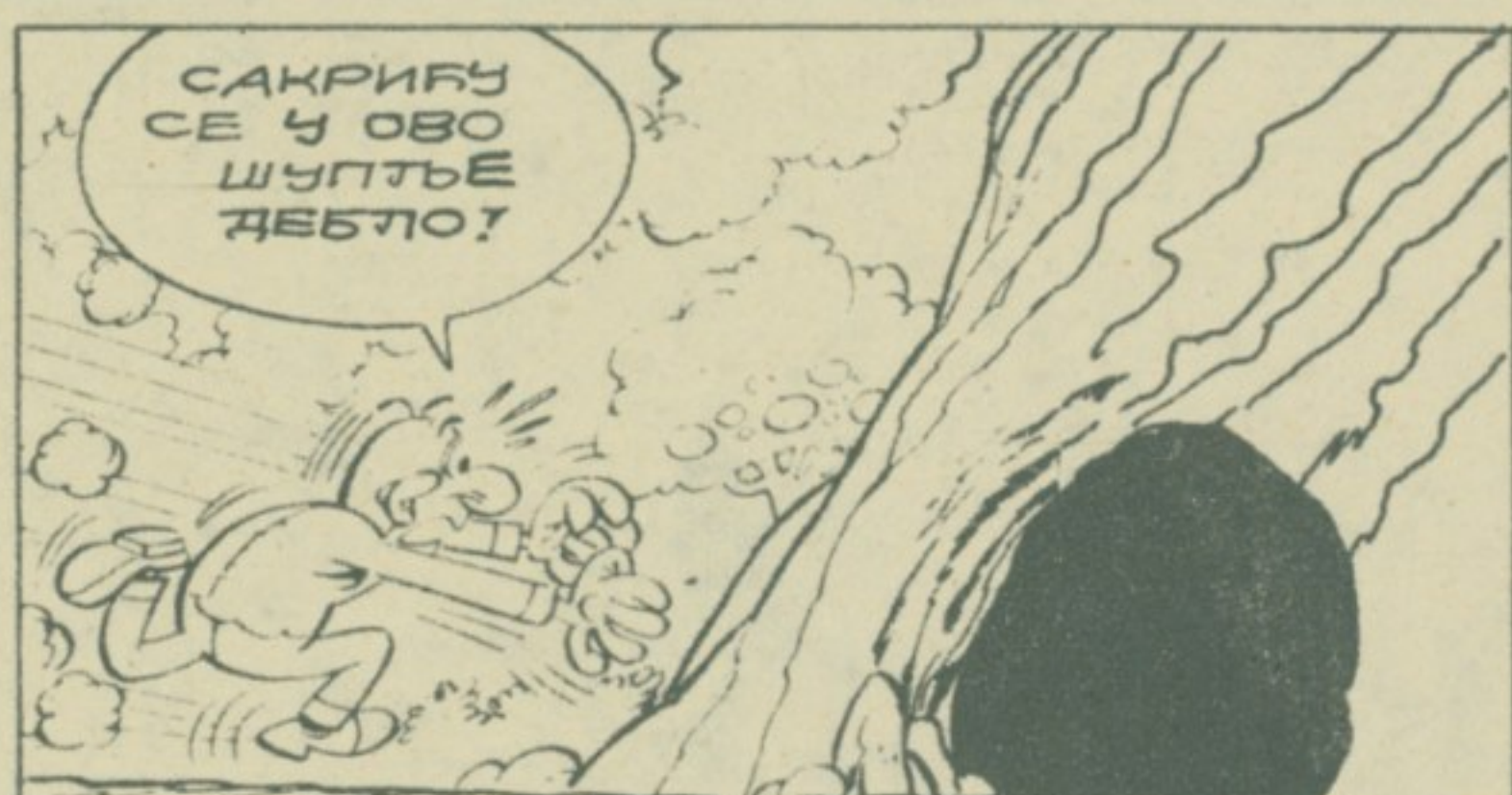
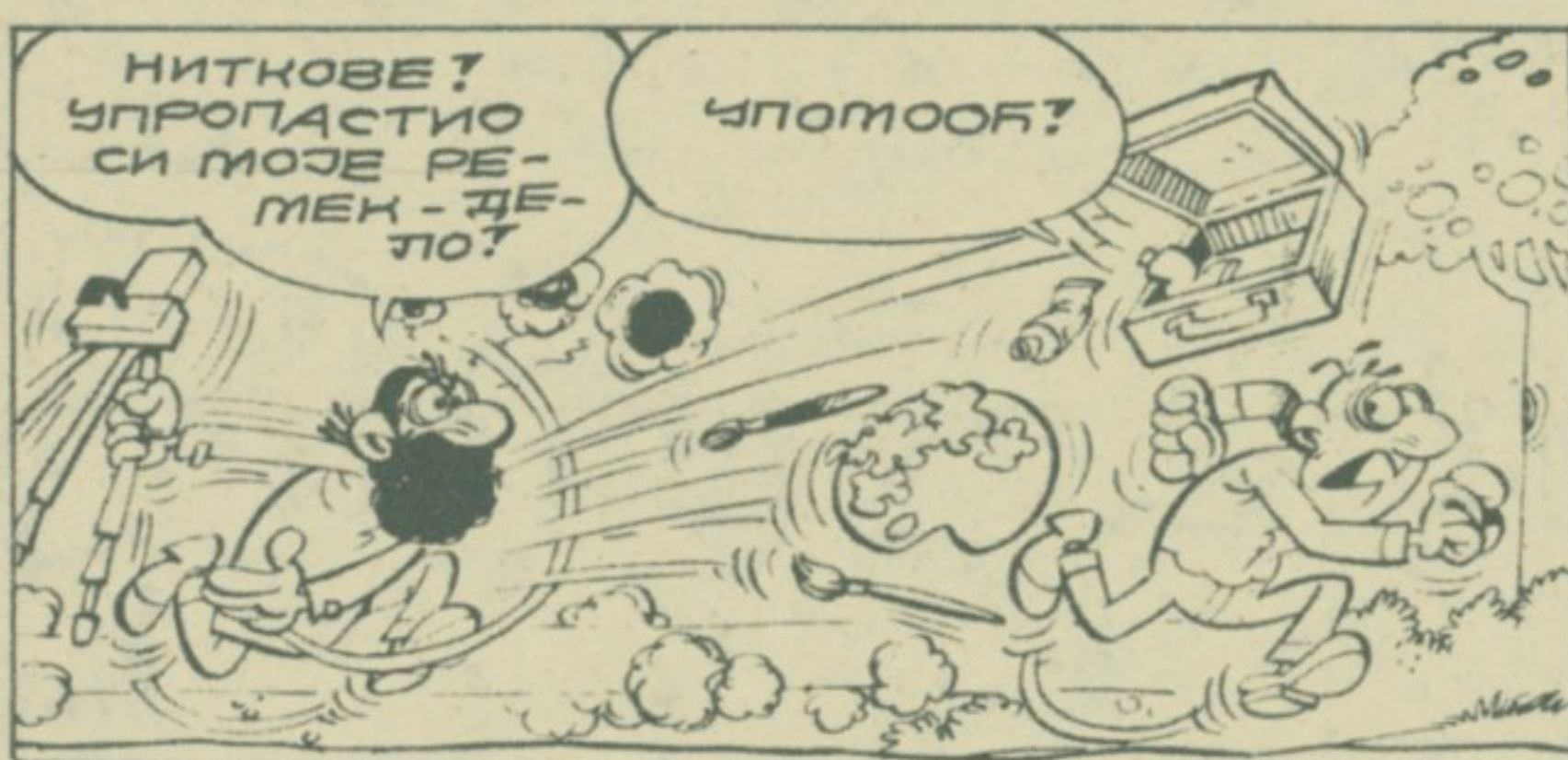
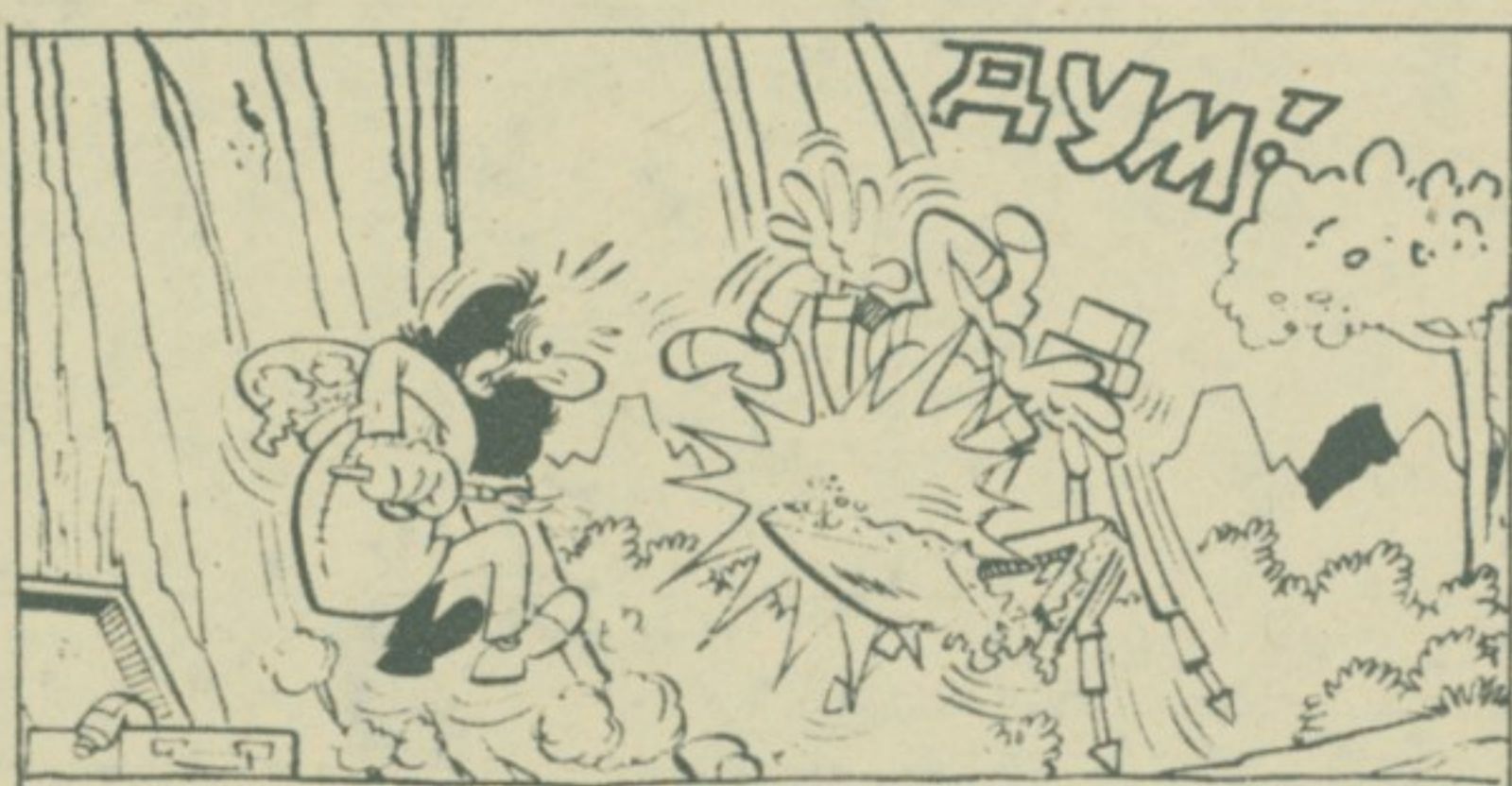
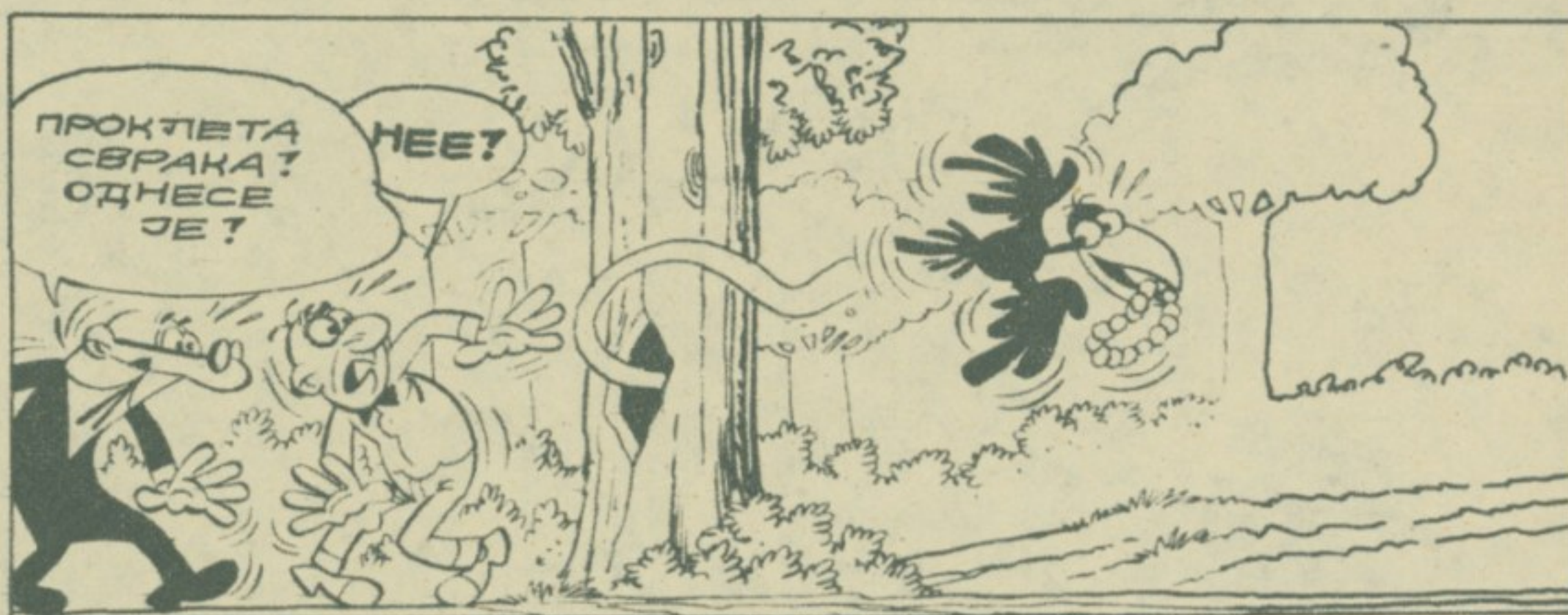
СЈАЈАН ПОСАО, ФИ-
ТЕ? БРИТАНСКА ОБА-
ВЕШТАЈНА СЛУЖБА
НЕ ТРЕБА ДА ЖАЛИ
ШТО ЈЕ КАСНО ПРИМИ-
ЛА ПОРУКУ ОД ЦЕ-
МИНИЈА?

ТРАПАВКО-ТУПАВКО

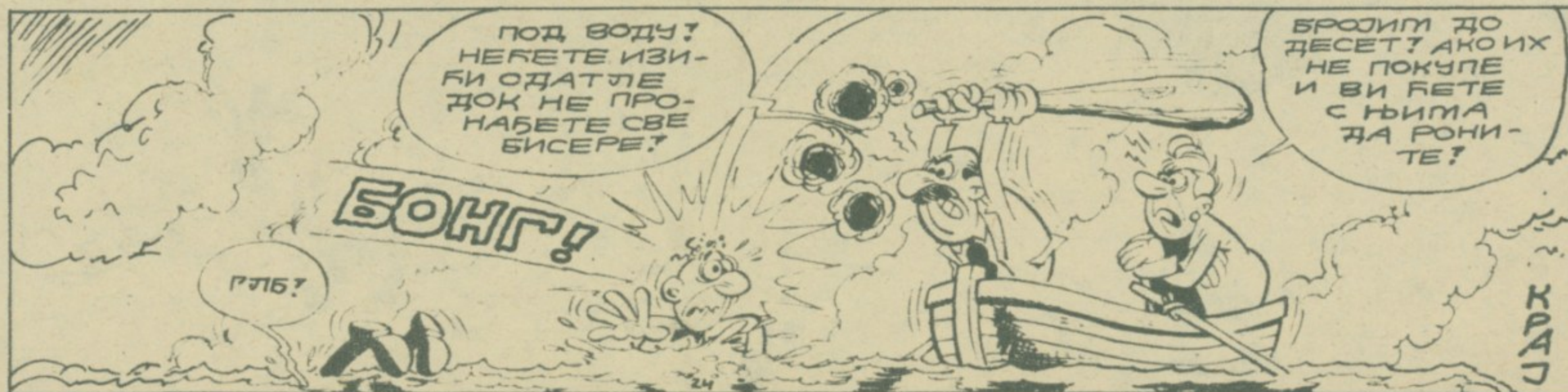
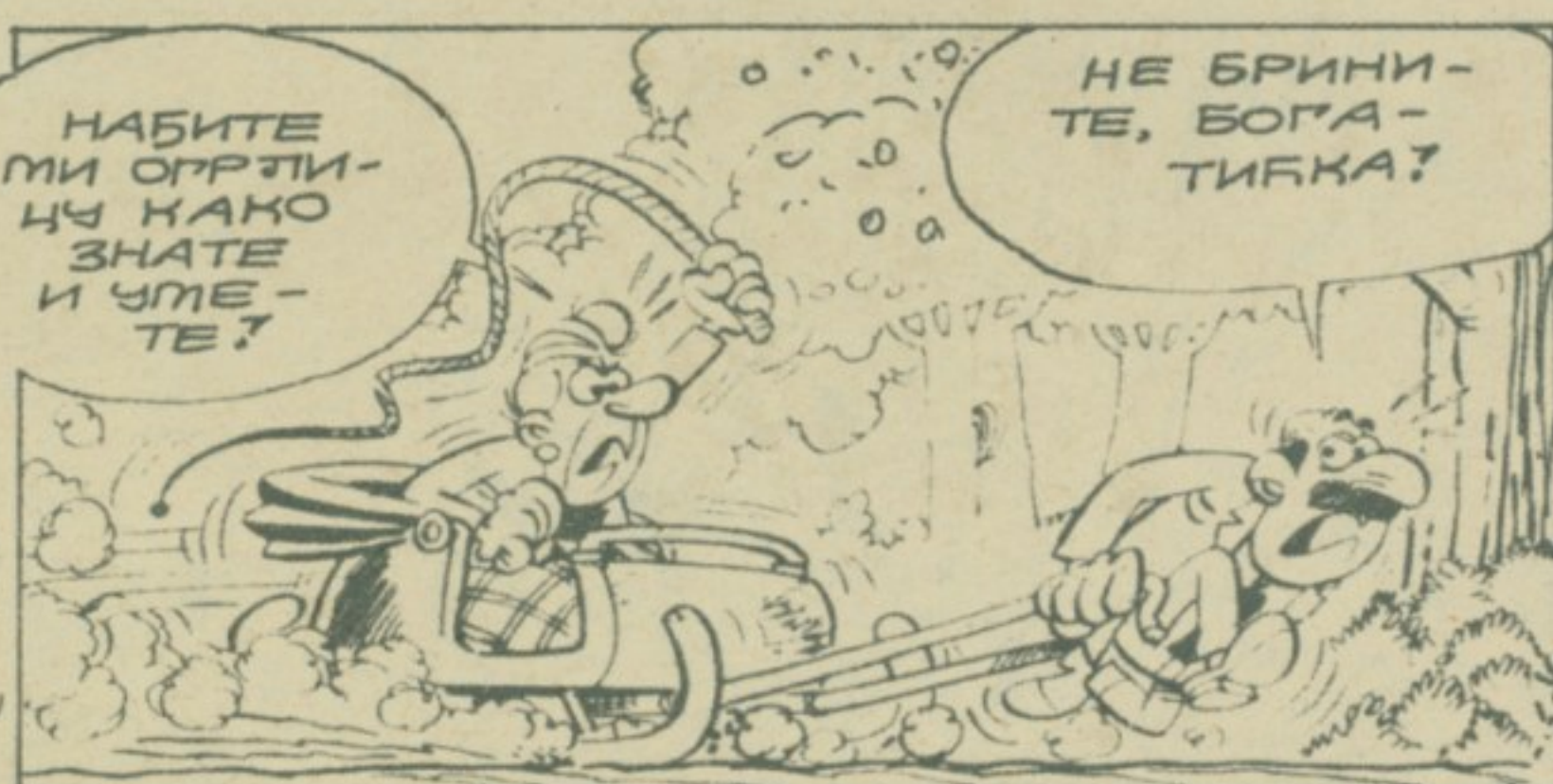
ТРАПАВКО-ТУПАВКО

ТРАПАВКО-ТУПАВКО

ТРАПАВКО-ТУПАВКО

ПРОШЛОГ ЛЕТА НА ПЕТРОВОЈ ГОРИ

ЗА 1. АПРИЛ,
ДАН
ОМЛАДИНСКИХ
РАДНИХ
АКЦИЈА

Будући штаб савезне радне акције „Петрова гора 78“ изненада се нашао на мучи. Припреме за почетак радова на уређењу некадашње Централне партизанске болнице обављене су до танчина, насеље акцијаша је блистало, све је било цакум-пакум, али куvara нигде ни за лек. Претходне године, када је акција имала локални карактер и у њој учествовало око двеста акцијаша, једва су нашли три куварице. Жене су падале с ногу од посла, а сад кад је требало да се окупи готово триста омладинаца — куvara нема, па нема.

— Људи, шта да се ради?! — завапио је неко из Штаба. — Прва смена само што није стигла!

Сви су се забринули. Неочекивано, команданту радне акције Бранку Бенку пала је на памет идеја.

— Имам човека, мој Слуњанин, ради у месном хотелу као кувар, само не знам

да ли ће га дирекција пустити, ништа нас не кошта да питамо!

НАО
ШВАЈЦАРСКИ
САТ

У угоститељском предузећу у Слуњу зачудили су се необичном захтеву. Ипак, на наваливање омладинаца попустили су и два десет двогодишњи Никица Циндрић, кувар школован у Опатији, познат по својим извршним специјалитетима, обрео се у насељу акцијаша у Војнићу.

Пошао је да ради бесплатно, иако ни сам није имао

УДАРНИК С БЕЛОМ КАПЈОМ

Како су бригадири радне акције »Петрова гора 78«
полазили кући, већина је ђлакала. Разлог је био кувар, али не обичан.

много. Са женом и малим дететом живео је као подстанар сељакајући се од собице до собице. Плата танка, кад је прими у коверту — ветар би је однео.

Чим је по долску у омладинско насеље спустио путну торбу, погледом је обухватио кухињу. Инвентар је био скроман: један електрични штедњак, један фрижидер, обоје мало, тек за породицу, казан, неко-

лико шерпи и лонаца... Није протестовао. Напротив, замолио је да му купе само још један штедњак и фрижидер и мирно додао:

— Куваћу сам!

У Штабу су се запањили. Како сам? Бригадирима треба припремити три obroка, па салату, па колаче, па ужину која ће бити ношена на трасу, триста душа је то... А где је љуштење кромпира, чишћење лука, прање судова, куповина намирница. Тако нешто било је неизводљиво. Ипак, решили су да сачекају почетак акције и виде шта ће од свега да испадне.

Акција је започела. Прва смена стигла је из разних крајева земље. Прошао је први, па други, трећи дан. Никица је радио као швајцарски сат. На ногама је био већ у четири изјутра. Уз помоћ вредних бригадирки посуђе је сервирано и доручак припремљен тачно на време. Затим би млади кувар прилегао један час, а онда опет био у кухињи или у граду због набавке меса. Ни ручак није каснио ни секунд, ни вечера. После подневног обеда акцијаша, Никица је кувао вечеру, а затим спремао „материјал“ за сутрашњи доручак. Тако је на починак одлазио у поноћ и спавао само четири часа ноћу и један дану!

НОЋНИ »ЛЕКАР«

Чланови Штаба били су пресрећни. Никица не само да није омануо, него је посао обављао са толико љубави да је често говорио: „Кувам за своје момке као за хотел Б категорије!“ Одиста је тако и чинио. Иако је требало да, по правилнику, дневни obroци садрже 5 — 6 хиљада калорија, његови су имали и

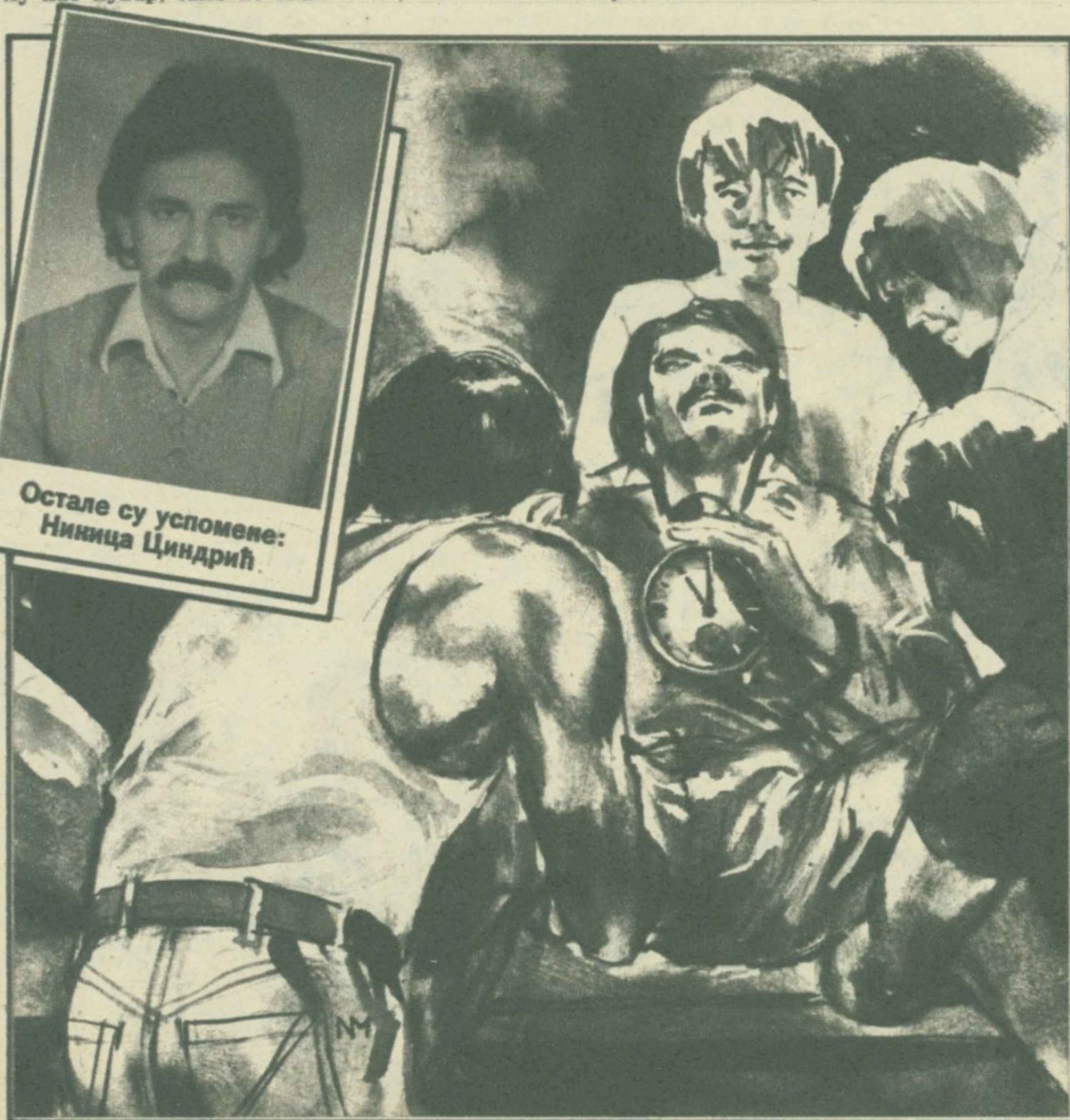
преко седам хиљада! Ни број obroка није смео да буде већи од четири дневно, али се Никица ни ту није држао прописа. Пакујући ужину за бригадире на траси, увек је стављао више. За репеташе, дошапнуо би омладинцу који је преносио храну и насмејао се дечачки, доброћудно.

Но, све то није било ни приближно његовој љубави према бригадирима и њиховој према њему. Чим би се вратили са посла, акцијаша би трчали право њему, од њега се нису одвајали, за њега су били спремни све да учине. А он је изваљивао вицеве и досетке као из рукава, чак и кад би устало, онако бунован. Осмех му никада није силазио с лица. Устајао је и ноћу линшавајући се оно мало сна да оболелим младим и девојкама скува чај, да лек. Једном су му бригадири из Метковића донели пун џак пужева. Накупили их негде у природи и право пред Никицу. Сколили су га да их припреми. Зар да их одбије? Никад! Одрекао се Никица сна и целе ноћи спремао кулинарске пикантерије од пужева!

Од униформе и беле капе није се одвајао. Понекад је спавао обучен, тек колико да одрема који час. Свака бригада имала је мајице са својим амблемом. Биле су на цени, и до њих се тешко долазило. За Никицу то није важило. Да их је тражио и десет, омладинци би му набавили.

ЈА ДОШАО ОПЕТ!

Како је време одмицало, Никица је све више постајао душа акције. На крају је постао толико омиљен да по истеку прве смене бригадири из Метковића нису хтели да крену кући. Пуна

Остале су успомене:
Никица Циндрић

три часа опраштали су се од куvara. Већина је плакала. Поздрављајући се са члановима Штаба, многи од њих су рекли:

— Доћи ћу идуће године само ако ту буде Никица!

Кући се вратио и омладинац Жарко из Вуковара. Није прошло неколико дана кад ето њега у насељу. Командант се збунио.

— Ја дошао опет, хоћу да радим још једну смену... Због Никице.

Од бригадира прве и друге смене који су се вратили кући Никица је добијао дневно више разгледница него сви чланови Штаба заједно. А када је пожелео да полаже возачки испит, командант акције дозволио је, мимо прописа, да се на акцијашком комбију учи возња. Омладинци су му на смену читали „прву помоћ“ за све време док је мешао јело у kazanу. Од шерпи и штедњака није хтео да се одвоји ни кад је утануо ногу. Зглоб му је отекао, једва је стајао, сан га је обарао, али се он није дао.

Било је договорено да кува само једну смену. У насељу је остао од почетка до краја радне акције, равно 71 дан! Кувајући сам и радећи за четворицу, уштедео је акцији, према неким проценама, око педесет милиона старих динара! При крају умор га је толико обварао да су му из информативног центра пуштали музику како би га одржали будног, премда и то није дозвољено. Будио га је велики будилник који је ноћу привијао уз груди. Неком приликом у шали су га пренели у други кревет. Изнурен, ништа није осетио. Затим су хтели да му узму будилник. Нису могли да му га ишчупају из руке, мада се није пробудио.

Омладинци су га носили на рукама читавих пет стотина метара до свечане трибине да прими ударничку значку. Опирао се из скромности. Када ју је примио — заплакао је.

По завршетку акције, у насељу су остали само он и чланови Штаба. Најзад су се и они растурили свако на своју страну. С путном торбом у руци, Никица се окренуо и још једанпут бацрио поглед на насеље.

— Да ли ћу и идуће године доћи ту! — тихо је рекао и тврдом шаком обрисао неколико суза.

По свој прилици, Никица Циндрић, неће ове године бити на радној акцији. На раду је у Савезној Републици Немачкој. Није било друге. Јер, плата је била танка. Ветар би је однео.

М. Т.

ТАТА ЈЕ ПОСТАО МАМА

У скоро ће се рађати људи који ће моћи да обављају само једну врсту посла, да генеријално свирају, на пример, или да искључиво буду одлични спортисти. Стварање унапред програмираних људи за физичке и интелектуалне послове, из такзованих инкубатора, индустријским путем, све до јуче била је само ствар маште писаца научне фантастике.

Али, данас, када је генетика, наука о наслеђу, успела да реши тајни о томе како функционисе живот и како је могуће утицати на гене, носоце тог живота, није чудо што многи не сумњају у вест која је стигла из САД: тамо је, наводно, недавно рођено једно дете, генетичка копија неког богаташа, које је створено — клонирањем, заправо пресађивањем једара. Шта то, у ствари, значи?

СПЕЦИЈАЛНИ МУШКАРЦИ

У телу човека постоје две врсте ћелија: телесне и полне. Прве садрже по 46 хромозома, док друге имају упола мањи број, односно — 23. Спајањем полних ћелија мушкарца и жене настаје зигот, односно плод, који сада садржи нормалан број хромозома, значи 46, па се на тај начин омогућава продужетак врсте: нова јединка ће имати извесне особине оца и мајке, које су заступљене у односу 50:50, али ће њихово испољавање зависити од низа унутрашњих фактора, као и утицаја средине.

Најновија научна испитивања су показала да је могуће стварање нових јединки иако није дошло до оплођења, и то не од полних ћелија, већ од само једне телесне ћелије, оца или мајке, без комбинације гена, односно хромозома оба родитеља.

У БУДУЋНОСТИ НЕЋЕ БИТИ ПОТРЕБАН ОГАЦ И МАЈКА ДА БИ СЕ РОДИЛО ДЕТЕ, ВЕЋ ЋЕ БИТИ ДОВОЉНО ДА ЈЕДНО ОД ЊИХ ДА НЕКУ СВОЈУ ТЕЛЕСНУ ЋЕЛИЈУ, НА ПРИМЕР ОНУ ИЗ СЛУЗОКЖЕ ИЛИ СА РУКЕ, ДА БИ НАСТАЛО СТВОРЕЊЕ КОЈЕ БИ ПОТПУНО ЛИЧИЛО НА ЊЕГА.

Иначе, ова врста развита позната је код неких инсеката — пчела и оса — и назива се природна партеногенеза. Код пчела, из неоплођених јаја ћелија матице, настају „мушкарци“, односно трутови, а пчеле радилице рађају се из оплођених јаја. А то значи да трутови у својим телесним ћелијама имају упола мањи број хромозома од оних који постоје код пчела радилица. Сличан случај партеногенетског развита експериментално је изведен у лабораторијама, са јајима морског јежа: јајне ћелије су стављене у хлороформ или растворе соли калцијума, слабе органске киселине, етар, алкохол... Тада је примећено да оне почињу да се деле, односно, после извесног времена прво ће настати ларва, потом и одрасли јеж.

Код јајне ћелије жабе, вештачка партеногенеза може се изазвати убодом игле, а код сисара наступа ако се држи у крвној плазми зеча. Познат је један једини случај да је партеногенетски рођен животиња: два научника, Пинкус и Шапиро су 1940. године отворили телесну дупљу једне зечице и њене јајоводе испирали хладном водом. Ови „шокови“

су деловали на јајне ћелије да почну саме да се деле, па је, тако, рођено живо младунче.

РЋАВИ ГЕНИ

Може ли се створити и човек без комбинације гена оба родитеља, односно, без оплођења?

Теоријски — да. А практично — изгледа да је наука још далеко од такве могућности. У двострукој гарнитурџ гена, која се стиче у моменту нормалног оплођења, код детета је у великом проценту низ „штетних“ гена (добијених од оца или мајке) покривен већим бројем „добрих“ гена који спречавају испољавање рђавих особина.

Верује се да сваки човек у својим ћелијама има 5 до 10 „рђавих“ гена који могу довести до смрти на неком од ступњева нашег развића. На срећу, до тога ипак не долази јер на њих врше утицај „добри“ гени, који, опет, могу бити добијени од једног или другог родитеља. А то значи: применом вештачке партеногенезе постоји велика шанса да се код људи створи дефектан ембрион, пошто лоше особине мајке, на пример, не би могле да буду „покривене“ оним добрџм од оца.

Зато су научници прибегли — клонирању. Односно, једно једне телесне ћелије у коме се налази највећа количина генетског материјала то јест — особина човека, извлачи се из ње и пресађује у ћелију из које је претходно извађено или зрачењем уклоњено једро. Такви експерименти већ су извођени на жабама: из ћелија црева вађено је једро које је затим уграђивано у јајну

ћелију исте животиње, па су касније рођене нормалне жабе.

НАЛИН НА БЛИЗНАЦЕ

Ако се претпостави да су такве манипулације код људи само ствар технике, поставља се питање да ли би дете створено „клонирањем“ било стварно верна копија даваоца једра, односно његов генетски дупликат. Пошто на стварање детета утиче само један родитељ, верују научници, онда би свакако оно и личило искључиво на њега. То може да се упореди са једнојајним близнацима код човека који, такође, представљају једну врсту природног „клонирања“. Мада, близнаци, практично имају готово исти генетички материјал, не морају увек да поседују и исте менталне способности, нарочито ако живе одвојено. Јер, формирање особина зависи од узајамног односа одређених генетичких структура и услова под којима се дете развија.

Али, куда би свет, и човечанство, довели овакви експерименти?

Током еволуције, комби нације добрих и лоших гена, добијених преко родитеља, стално су омогућавале да се човеков организам непрестано усавршава и прилагођава. Значи, постојање генетичке различитости (пошто сваки човек сам за себе представља нешто посебно) неопходно је да би еволуција и даље могла да траје, заправо да би се човекова врста непрестано усавршавала. Међутим, експерименти са пресађивањем једара могу довести до смањења те генетичке различитости, што би у будућности имало катастрофалне последице: дегенерацију и изумирање, као што се то дешава са децом рођеном у браковима између блиских сродника. Б. Јеремџћ

ДЕЦО !

машта, мудрост и знање налазе се пред вама

1.

Др Иван Клајн
РАЗГОВОРИ О ЈЕЗИКУ

Ова духовито написана књига чита се без предаха и оставља читаоца истински обогаћеног поузданим обавештењима о матерњем језику и језику уопште. Шта језик јесте, шта језик није. Гости у нашем речнику. Пуризам о пуристи. На слово на слово. Имена. Под тачком разно. Латиница, 18,5 x 22 см, 162 стране, броширано.
ЦЕНА 130.— динара.

DR IVAN KLAJN
**RAZGOVORI
O JEZIKU**
"VUK KARADŽIĆ"

2.

Аркади Леокум
**ХИЉАДУ ЗАШТО
— ХИЉАДУ ЗАТО**

Богата ризница одговора на многобројна питања. Ова дивна књига потребна је сваком, јер пружа читав низ неопходних сазнања о свету који нас окружује. Књига је писана популарно, формат 28 x 20,5 см, 483 стране, тврди повез са пластифицираним корицама.
ЦЕНА 220.— динара

3.

**ЧУДЕСНИ СВЕТОВИ
ВОЛТА ДИЗНИЈА**

Енциклопедија најпознатијих Дизнијевих ликова и јунака, сабраних у четири изванредне илустроване књиге са више од 60 бајки и прича чији чаробни јунаци годинама одушевљавају децу и одрасле. Комплет од четири књиге штампан је ћирилицом и латиницом са више од 1200 дивних илустрација у боји.
ЦЕНА КОМПЛЕТА 700.— динара.

4.

Карл Ерих Гребнер
**ПРИРОДА —
ПОЗНАТА И
НЕПОЗНАТА**

Јединствен водич кроз живописан и шаролик живот у природи у различитим његовим облицима и у његовом неизмерном богатству. Књига има 480 страна, енциклопедијског формата, богато технички опремљена са 600 илустрација у боји, у тврдом повезу са пластифицираним заштитним омотом у боји.
ЦЕНА 400.— динара.

Купци из Београда књиге могу подићи сваког радног дана до 15 часова у ИРО „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевића Марка 9, тел. 620-371, а можете их купити и у нашим представништвима у Новом Саду — Јазе Костића 22, тел. 20-339; Сарајеву — Симе Милутиновића 10, тел. 22-773; Светозарево — Славе Ђурђевић 65, згр. Б-3, тел. 23-313 и у Загребу — Николе Тесле 14/III, телефон 410-525.

Издавачка радна организација „Вук Караџић“, БЕОГРАД, Краљевића Марка број 9

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:

ЗА ГОТОВО КЊИГЕ под бројевима: _____ за укупну суму од _____ динара, коју ћу платити поштом када ми уручи књиге, умањену за 10% попушта.

НА ОТПЛАТУ — књиге под бројевима: _____ за укупну суму од _____ динара, коју ћу отплатити

у _____ месечних рата почев од _____ 1979. године, с тим што месечна рата не може бити мања од 100 динара. Рате ћу отплаћивати редовно по пријему књига, рачуна и одговарајућег броја уплатница. У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Презиме, очево име и име _____

Занимање _____

Место, дан, месец и година рођења _____

Поштански број и место _____

Адреса стана _____

Назив и адреса радне организације _____

Овера о запошљању за купце на отплату _____

Купац _____

бр. личне карте _____

издате од СУП-а _____

Пензионери уместо овере прилажу претпоследњи чек од пензије.

**БАКТЕРИОПОШКИ
РАТ
У 14. ВЕКУ**

ПИР ЦРНЕ ДАМЕ

Болезнина се распламсала у Кафи, иначе живом трговачком граду. Настала је паника. Ђеновљани су као махнути пожурили кући. Три њихове галије неколико су отпловиле и успеле да се

У ЦЕЛОЈ СТАРИЈОЈ ИСТОРИЈИ, ВАЉДА, НИЈЕ УПОТРЕБЉЕНО УЖАСНИЈЕ ОРУЖЈЕ ОД ОНОГ КОЈЕ СУ КОРИСТИЛИ ТАТАРИ 1347. ГОДИНЕ, ПРИЛИКОМ ОПСАДЕ КРИМСКЕ ЛУКЕ КАФЕ (ДАНАШЊЕ ФЕОДОСИЈЕ). ОНИ СУ У ТАЈ УТВРЂЕНИ ГРАД, ТАДА У РУКАМА ЂЕНОВЉАНА, КАТАПУЛТИМА УБАЦИВАЛИ — КУЖНЕ ЛЕШЕВЕ.

домогну Месине: оне су прве на италијанско тле донеле кугу.

Месињани су их протерали и тако су те кузне лађе наставиле свој смртоносни пут. У јануару 1348. године усидриле су се у Ђенови. Убрзо је, на сваких десет њених становника, умирало седам!

Из Ђенове се куга проширила на Пизу, па у Луку и тако редом... „Црној дами“, како је доцније названа ова страшна болест, подлегао је један по један италијански град. Тако је почела највећа епидемија куге у Европи која је потрајала пуне три године. За то време однела је око 25 милиона живота, или, трећину тадашњег становништва целог Старог континента.

„ЗИХЕРНАДЛЕ“ СМРТИ

„Здрави укућани износили су умрле и остављали их испред улаза. Пролазници би, нарочито ујутру, могли видети огроман број тих лешева... Како су гробнице већ биле пуне, на црквеним гробљи-

ма ископаване су дубоке раке у које је убацивано на стотине новопристиглих тела. Кад би се рака накрцала до врха, преко тела са би набацивана тек лопата земље, колико да их прекрије“.

Овако је о епидемији, која се ширила брзином пожара, писао Бокачо. Ови његови редови из увода у „Декамерон“ односе са на Фиренцу, а слично је било свуда. И Петрарка је био сведок епидемије. Ево шта је он, ужаснут, записао:

„Бол и страх царују посвуда. О срећна будућа покољења за која ће наше патње бити само историја!“

У то време, када се све лечило пуштањем крви и народним мелемима, узроци куге нису се ни издајека назирали. Она је, као данас рак, била сматрана најстрашнијим злом. Средњовековни људи веровали су да је куга божја казна. Како би само били пренеражени да су могли чути како њу преносе глодари, углавном мишеви и пацови и то преко уједа једне врсте — бува!

Бацил куге је, у ствари, сићушни организам који под микроскопом изгледа као жива зихернадла. Буве које га преносе, иначе,

не уједају човека, али, у епидемијама куге, када им „лонестане“ пацова, оне више не бирају и нападају сваког живог створа. Завлаче се свуда, а нарочито испод седла мазги и камила. На тај начин, заједно са бувама кретале су се и смртоносне „зихернадле“ дуж река и преко планина — свим древним трговачким путевима, од Далеког истока до Запада, па натаг... Бува заражена бацилом куге може да живи седам недеља, а две трећине оболелих људи умре у мукама за само три до пет дана. Они којима се невидљива „зихернадла“ завуче у плућа — за само неколико часова!

ЈЕДНИ УМИРУ, ДРУГИ КРАДУ...

У пролеће 1348. године куга је већ прешла границе Италије. Људи су масовно умирали у Немачкој и на југу Француске: само у Марсеју страдало их је 57 хиљада! Један француски хроничар записао је:

„Градови су опустели. Остало је само мноштво кућа од којих су

једне замандаљене, а друге широм отворених врата, јер су сви помрли!“

Пошто су пред кугом били беспомоћни, људи су се у епидемији владали различито, али углавном несвакидашње. Било је породица које би се затвориле у кућу и не би се помаљале из ње. Али, како се морало јести, укућани су кроз прозор пуштали кошару на конопцу до улице којом су пролазили трговци. Тако су избегавали директне контакте. Наравно, ово се није показало као ефикасна заштита. За то време, други су се веселили, пијанчили и проводили, не хајући све док их болест не би оборила. Многи су тако у првим данима епидемије проћердали сав иметак. Али, из испражњених кућа могло се изнети свега: и новца и накита и украса, тканина, посуђа, слика и осталог. Лопови — али и други још здрави — користили су те нове могућности да се лако обогате. Било је до те мере безобзирних да су са лешева мирно скидали накит!

У току кишног лета, исте 1348. године куга је стигла и до нормандијских и бретонских плажа, а затим прешла на Британска острва. Енглеска је тада имала око 3 милиона становника: за годину дана нестала их је трећина. И данас је могуће видети трагове тада напуштених и никада више настањених села! Оксфордски универзитет затворио је све капије — јер студената више и није било.

Шкотска је покушала да искористи епидемију и заузме Енглеску, али, куга је била бржа и сравнила је са земљом војску од више хиљада људи... У исто време, енглески краљ Едвард III весело је опремио своју кћер за венчање и укрцао је у брод за Кастиљу. Тамо је чекао младожења, наследник шпанске круне. Међутим, девојка је стигла само до Бордоа. Умрла је од куге.

ЛЕКАРИ БЕЖЕ!

Пред „црном дамом“ устукнули су и лекари 14. века, мада су знали за Хипократов кодекс. Многи су побегли из својих градова, или су се затварали у куће одбијајући да помажу оболелима. Они који су уз животни ризик храбро вршили своју дужност, само су пуштали крв или одсецали губе, болне натеклине на врату, слабинама и под пазухом. Чувени француски лекар тог времена Ги де Шолијак, који је спадао у ретке што су преболели кугу, написао је и ово:

„Да бих избегао срамоту, остао сам. Али, живео сам у страху...“

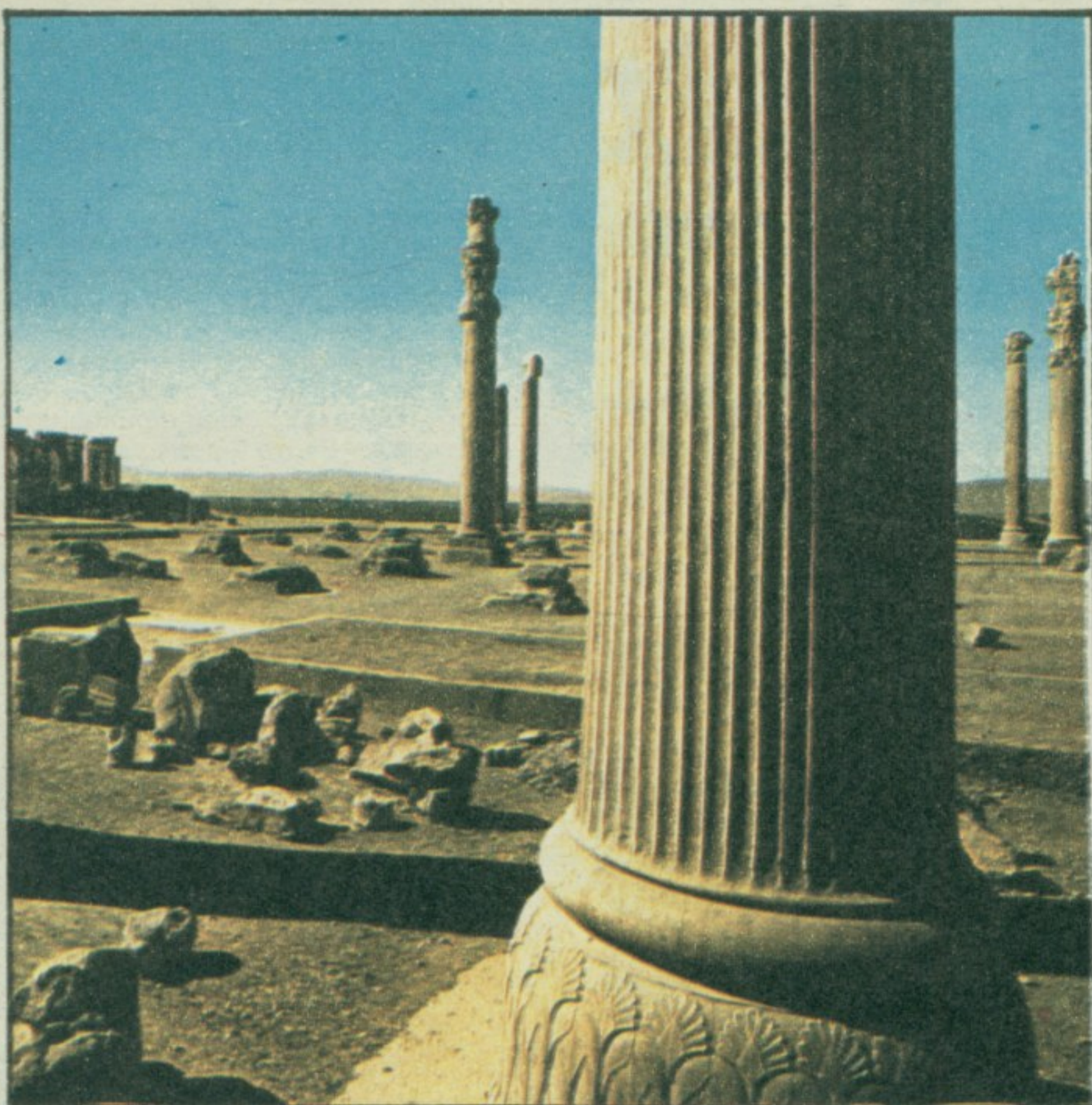
Шолијак се пуних шест седмица тресао у грозници, испуцао, сувих усана и натеченог језика. Ето, спасао је главу.

Следеће године куга је стигла и до огромних шума Русије. Тада је почела да јењава. На прагу азијског континента затварао се круг смрти. Привремено, до новог таласа.

Данас куге више нема — она спада у истребљене болести, захваљујући хигијени и инсектицидима. Ако понегде још постоји, она више не представља претњу човечанству, као што је то било некада.

М. К.

ПОРАЖЕ

ДВОРАНА ГОСПОДАРА СВЕТА — Заузевши Персеполис, Александар Велики је уз свечани обред заузео престо на којем су до тада седеле генерације Великих краљева, а потом наредио да се ова престоница првог великог царства у историји света запали и уништи до темеља. Према предању, сам је убацио бакљу у Ападану, престону дворану краљева Персије, највећу и најлепшу грађевину која се уздизала на тераси Персеполиса. Ово здање је некада сматрано за једно од чуда античког света — њену позлаћену конструкцију носила су 72 циновска стуба. Данас је остало само 13 који се поносно уздижу, као трагови давних дана када су у Ападани Велики краљеви одлучивали о судбини света.

На челу своје војске Александар Велики је, поразивши Дарија III код Иса и Гаугамеле, кренуо на Персеполису, центру и највећој ризници Персијског царства. Надао се да ће тамо стићи пре него што би Дарије могао да сакупи нову војску и дочена га.

Заобишавши Сузу, мада већ уморна, манедонска војска је брзо напредовала и ускоро се пред Александром уназала плодна долина, а на њеном крају, светлуцао се, саграђен од кречњана, град над градовима.

Овај најраскошнији град-палату антике, североисточно од данашњег Ширази, изграђен на надморској висини од 1 750 метара, и то на вештачки насutoј тераси, највероватније је утемељио Дарије I у 6. веку пре нове ере. Ионачни изглед дао му је његов син Ксеркс, исти онај који је у ратном походу на Грчку претрпео пораз у чувеној бици код Маратона. Све благо које су Ксеркс, а касније његови наследници, донели са својих освајачких похода било је у Персеполису, граду-симболу њихове царевине. Године 3330. пре нове ере освојио га је, опљачкао и спалио Александар Велики. Била је то освета за атинске храмове које је раније разорио Ксеркс. Понар који је прогутао овај легендарни град Персијанаца означио је крај царства Великих краљева династије Ахеменида. Ахурмазда, бог светлости старих Персијанаца, у чију је част Персеполис био саграђен, није успео да заштити царство.

Д. Гршић

ПОВРЕЂЕНИ ГРИФОН — Срушени остаци Персеполиса данас почивају у миру и тишини, а ту и тамо понеки од одвојених капитела који су украсили високе стубове Ападане — као ова глава грифона, легендарног крилатог лава са орловском главом који је био симбол оданог чувара мира — лежи одвојен у прашини и као да одише гневом због повреде његове величанствености.

ПОВОРКА СА ДАРОВИМА — Сваке Нове године у Персеполису су стизала изасланства из читавог царства доносећи дарове Великог краљу. По устаљеном ритуалу изасланици су били увођени у престону дворану са северне стране великим двоструким степеништем. Степениште, сачувано до данас, украшено је рељефима на којима је приказана поворка од представника 23 покорена народа како доносе дарове Великог краљу.

И БОГ СВЕТЛОСТИ

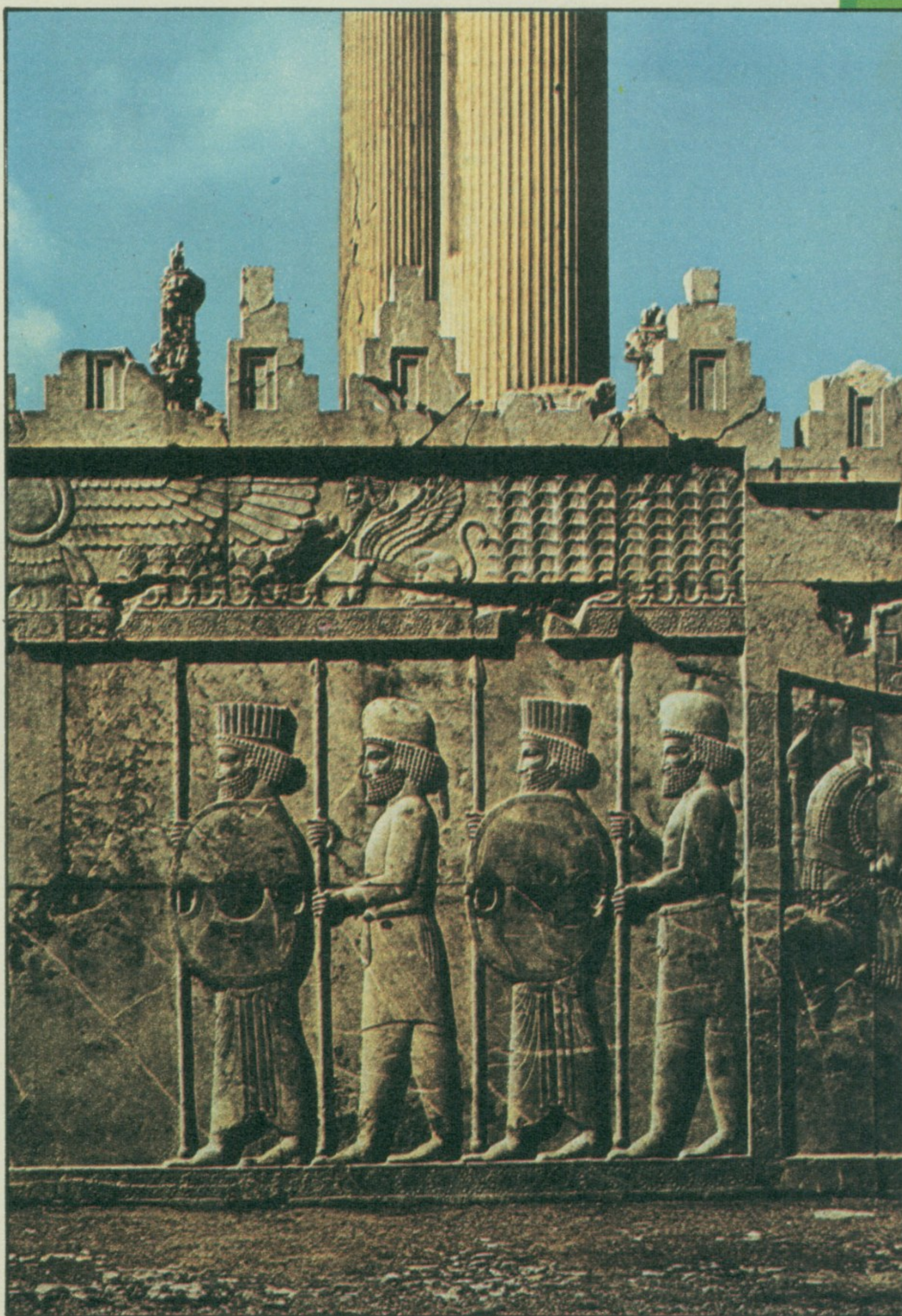

КАМИЛЕ ЗА НЕИЗМЕРНО БЛАГО — До приватних одаја Дарија и Ксеркса надовезивао се комплекс палата ризнице у којим су Велики краљеви чували благо донето са освајачких похода. Напуштајући Персеполис, Александру је било потребно 3000 камила и велики број мазги и коња да би могао пренети то неизмерно благо до Александрије, нове престонице његове империје.

БЕСМРТНИ СТРЕЛЦИ — На врху Великих степеница, јединих на тераси на којој су се уздизале велелепне палате Персеполиса, налазила су се „врата народа“ која је саградио Ксеркс. Ова врата, која су даноноћно чувале чеге „бесмртних“ — надалеко познатих стрелаца, била су украшена са два, шест метра висока, крилата бика. Саградивши овај пролаз, Велики краљ је дао да се на бочним зидовима уреже натпис који се и данас може прочитати: — „Ја, Ксеркс, Велики краљ, Краљ краљева, Господар многих земаља, син Дарија Ахеменида, подижем овај град у славу сина светлости. Нека га штити Ахурмазда као што штити мене и моје царство“. И штитио га је, али свега два века.

КОПЉЕ ЗА КРАЉА — По завршетку новогодишње свечаности и предаје годишњег данка краљу, изасланици покорених народа су извођени из палате за аудијенцију преко источног степеништа украшеног рељефима на којима су представљени стражари из Сузе у свечаном поретку. Када је Александар напустио Персеполис, на врху овог степеништа, побијена на копље и јавно изложена, налазила се глава последњег персијског владара Дарија III кога је, бежећи пред Александровом војском, издао и убио његов доглавник Бес.

ЖИТ Страна

Да ли је он претрпео неке измене?

В. К: Нисмо бегали од стила који нас је учинио познатим. И даље остајемо при чврстом ритму, не претерујући у дужини самих композиција. Наша је жеља да стварамо музику која ће да одмара.

П. З: Популарност сте стекли певајући о девојкама. Да ли ће и даље у вашој музици женска имена бити доминантна?

В. К: То је тачно, а испало је сасвим случајно. Међутим, баш због тога нас данас многи зову „група телефонски именик“ јер сматрају да експлоатишемо женска имена. Са овом новом плочом десила се једна занимљива ствар. Снимили смо седам композиција које немају апсолутно никакве везе са било чијим именом, док две говоре о „Јулијани“ и „Лили“. И многим су се баш те две песме највише допале, тако да ће и даље за СРЕБРНА КРИЛА да се говори као о телефонском именику. А што се тиче последње, десте, нумере на плочи, већ познате „Ане“, не би ни нас било, бар не на овом месту које данас заузимамо.

П. З: Када си поменуо „Ану“, реци нам како је она настала и да ли сте очекивали толики успех?

В. К: Ни случајно. Пре свега, „Ана“ је направљена као пробна плоча за коју смо радили снимак начинили у Сарајеву. Требало је да тај снимак буде наша понуда продуцентској кући Југотон. Комисија Југотона прихватила је снимак пошто се, како кажу, код нас први пут појавио тип

П. З: Ти си почео каријеру као бубњар, а данас си ево, један од најпопуларнијих вокалних солиста. Како је дошло до тога да се појавиш као певач?

В. К: Тачно је да се до „Ане“ никада нисам појављивао као певач. Али, у Југотону нису били задовољни нашим бившим вокалним солистом који је подсећао на Здравка Чолића. Тражили су нешто ново. Ђорђе Новковић је сазнао да ја певам и да имам специфичну боју гласа. Тако је одлучено да снимим пробни снимак на основу којег је требало одлучити можемо ли група и ја нешто више да учинимо. Као што рекохте, почео сам као бубњар пошто нисам знао да свирам ништа друго и чинило ми се да је најлакше лупати. Касније сам прешао на гитару јер сам на мору гледао девојке како одушевљено гледају у оне момке који на плажи знају да „ударају“ у гитару. Дуго сам је свирао да бих, на крају, када сам упознао нашег гитаристу Даду, схватио да ја на соло-гитари немам шта да тражим. Онда сам прешао на бас-гитару с којом сам пет година. Дуго сам свирао по ноћним клубовима, преко лета на мору, а понекад сам, силом прилика, и певао. То ми је помогло да стекнем извесну рутину и технику. Моја је велика срећа што је сада у свету глас као мој веома тражен.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЈУЛИЈАНА

Музика: Ђ. Новковић
Текст: Жељко Сабол
Извођач: СРЕБРНА КРИЛА

Јулијана, Јулијана
Нема више оних дана
Јулијана, Јулијана
Ја сам сам, ја сам сам
И ти си сама

Јулијана, Јулијана
Пролазио дан за даном
Лијепо ми је било с тобом
Како ће ми бити само

Јулијана, Јулијана
Нема више оних дана
Јулијана, о Јулијана
Ја сам сам, ја сам сам
И ти си сама

Јулијана, Јулијана
Пловила су бијела једра
Звао сам их да их видиш
Ноћ је хладна, ноћ је ведр

На крају да вам представимо и остале чланове састава СРЕБРНА КРИЛА. Поред Владе, певача и басисте, у групи су још и соло-гитариста Давор Јеловић, други гитариста Душко Мандић и бубњар Ади Караселимовић.

Адреса: СРЕБРНА КРИЛА,
Пролетерских бригада 43,
41000 Загреб

СРЕБРНА КРИЛА

Све популарнији загребачки вокално-инструментални састав СРЕБРНА КРИЛА и не треба представљати. За релативно кратко време четворица симпатичних младића из Загреба винули су се на својим сребрним крилима толико високо да су преконоћ угрозили примат најпопуларнијих „звезда“ домаће поп-музике. А све је почело готово случајно, почетком прошле јесени, једном симпатичном песмицом о девојци „Ани“ после које убрзо долазе „Тања“, па „Јулијана“ и „Лили“, нумере које су се са још осам композиција нашле на њиховој првој великој плочи. Овај ЛП, који се надавно појавио у продаји, штампан је у, за почетак, рекордном тиражу од 50 хиљада примерака што несумњиво говори да људи који одлучују о пласманима плоча имају велико поверење у састав СРЕБРНА КРИЛА. Материјал за ову плочу снимљен је у познатом берлинском студију у којем снимају и чланови састава БОНИ М, а миксовање је завршено у Франкфурту. Све композиције су дело Ђорђа Новковића и њих су и критичари и публика оценили као пун погодак. Због тога смо, да бисмо изишли у сусрет многих читалаца Хит-странице, замолили вокалног солисту групе Владимира Калембера за интервју.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК:
Владо, појавила се ваша прва ЛП плоча. Да ли очекујете успех?

мо, мада се у музици никада не може нешто са сигурношћу прогнозировать.

П. З: Слушајући „Ану“ и „Тању“ већ смо се навикли на један стил музицирања.

вокала као што је мој. И док смо прошлог лета свирали на мору, плоча је издата. Очекивао се тираж од 20 до 30 хиљада. И стварно, плоча је, што се тиче продаје, изванредно кренула. За свега месец дана продато је 25 хиљада примерака, затим је наступило извесно затишје, када је дошао први бум и — фантастичан тираж од 160 хиљада примерака.

П. З: Рекорд је оборила и следећа плоча „Тања“ која је за 20 дана продата у 105 хиљада примерака. С обзиром да ваш ЛП има почетни тираж од 50 хиљада, очекујете ли да потучете рекорде Здравка Чолића и БИЈЕЛОГ ДУГМЕТА?

В. К: У то је тешко веровати, мада је већ на старту тираж двоструко позлатио плочу.

ВЛАДИМИР КАЛЕМБЕР:
Да будем искрен, очекује-

Дивље јагоде

Групу ДИВЉЕ ЈАГОДЕ основао је гитариста и композитор Сеад Липовача у мају 1977. године. Првобитни састав сачињавали су, поред Сеада, Анто Јанковић (вокал), Адонис Докузовић (бубњеви), Мустафа Исмаиловски (клавијатура) и Саша Цаврић (бас). Њихов први сингл „Једина моја“ постао је хит диско-клубова и многих радио-станица.

Убрзо после снимања прве плоче из групе одлази басиста Цаврић, а замењује га Нихад Јусуфхоџић, басиста изузетно чврстог ритма. У том саставу група издаје други сингл „Мој дилбере“, који је обрада старе народне песме. Већ на том синглу долази до изражаја необуздана снага и чврстина ритма овог састава. „Паткица“, трећи сингл, одликује се осећајном интерпретацијом Анте Јанковића и соло деоницом гитаристе Липоваче.

На својим наступима уживо, група одушевљава својом атрак-

тивношћу. Публика их изванредно прима, па су чланови ДИВЉИХ ЈАГОДА одлучили да у овој години одрже што више концерата. Почетком марта кренули су на турнеју по Југославији и она још траје:

Први ЛП „Дивље јагоде“ група је издала крајем новембра 1978. године и тада је било јасно да је југословенска поп-сцена добила нову тешкометалну рок-групу. Плоча је за само два месеца продата у сребрном тиражу. У жељи да још више добију на чврстини и изворној снази рока, ДИВЉЕ ЈАГОДЕ настављају са радом без клавијатура, ослањајући се потпуно на звук гитара и бубњева. У новој светлости чућемо их у априлу, када излази њихов нови сингл.

Крајем маја група почиње снимање другог ЛП-ја, који ће се у продаји појавити у септембру ове године.

Адреса: ДИВЉЕ ЈАГОДЕ, Врхов-
чев вијенац 37, 41000 Загреб

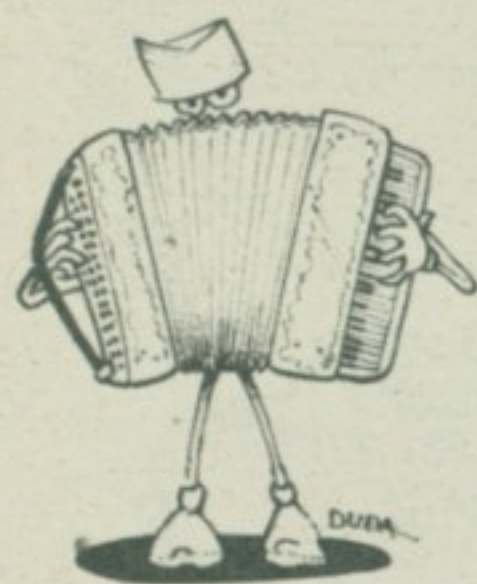
БЕРЗА ПЛОЧА

Мењам три ЛП плоче групе АВБА „Arrivals“, „Greatest Hits“ и „Abba — the Album“ за ЛП плочу „Greatest Hits“ групе САНТАНА.

Никола
Хабузин,
Буковје 3,
43260 Крижевци

Мијењам 4 касете са музиком из филм-сва „Грозница су-зостје вечери“ и „Бриљантија“ за очуване дупле албуме са истом музиком.

Марија Симић,
Хусинских
рудара 56 до 241
75000 Тузла

Продајем сингл-плоче: „Волим те“, „Једина моја“, „Погрешан број“ и „Кад се хоће све се може“ (INDEX), „Portsmouth“ (Mike Oldfield), „Peanut Vendor“ (Chubby Checker) и „Ten Age Idol“ (Rick Nelson).

Драган
Јаклевац,
Пролетерских
бригада 22
11000 Београд

Продајем нов дупли албум „Newport Jazz Festival Live at Carnegie Hall“ (Ella Fitzgerald).

Оливера
Станковић,
Нушићева 10
11330 Велика
Плана

Читаоци јављају...

Вести из Бабушнице

Група ДАМАРИ постоји девет месеци и већ је имала наступе у Бабушници и околини. Групу су основали Иван Аранђеловић (оргуљаш) и Горан Стојадиновић (бас-гитара). У саставу су још: Миле Јовић (бубњеви), Дејан Пејчић (соло-гитара) и Драган Живковић (вокални солиста). На свом репертоару ДАМАРИ, осим домаћих и страних хитова, имају и своје композиције.

Ненад Стојадиновић,
29. новембар -17
Бабушница
(хonorар 100 дин.)

МЕМБЕРС (THE MEMBERS)

МЕМБЕРС су један од многих састава који припадају новом таласу. До сада су издали само два сингла али су оба права мала ремек-дела. „Solitary Confinement“, њихов првенац, приказао их је у најбољем светлу. Ексцентрична музика коју изводе под великим је утицајем реге-музике, што је у последње време доста честа појава. Група је имала проблема са диско-кућма. Првобитни уговор са Стиф-рекордс, а и сада са Вирџин, нису испунили очекивања групе и због тога је долазило до честих неспоразума.

Њихова последња плоча „Звучи предграђа“ („The Sounds of the Suburbs“) изврсно се надовезује на претходну. Променили су сценарио и још звуче

као незадовољници, што овој групи одговара. Музика је груба, а у песми говоре о неразумевану на које наилазе, о изгубљености младих, омаловажавању и злочи. И поред ових тмурних тема, чланови групе ипак налазе довољно инспирације да о проблемима говоре са доста хумора, као први представници модерног младог света, што их и издваја од осталих група.

Чланови састава МЕМБЕРС су гитаристи Џ. Керол (J. Carroll) и Нигел Бенет (Nigel Bennett), басиста Крис Пејн (Chris Payne), бубњар Адријан Лиливајт (Adrian Lilywhite) и најатрактивнији члан вокални солиста Ники Теско (Nicky Tesco).

НАША КАРИКАТУРА

Deborah Harry BLONDIE

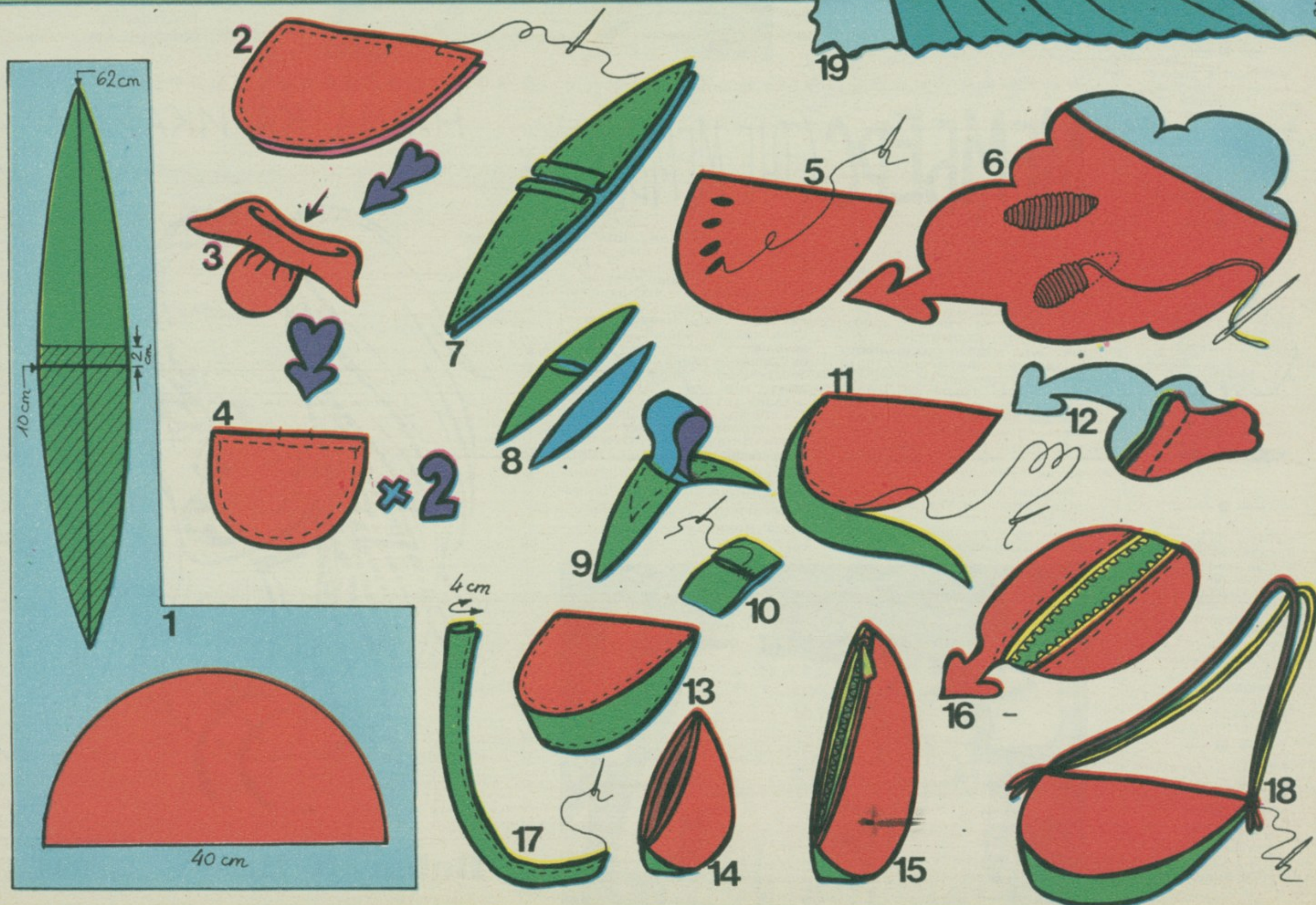

пуштин кутак

ТАШНА КАО ЛУБЕНИЦА

У данашњем броју показаћемо вам како да направите младалачку ташну у облику лубенице. За њу вам је потребно 30 cm једне ширине зеленог штофа или чоје и 50cm једне ширине црвеног штофа или чоје. На сл. 1 дата је шема за кројење ташне. Вретенасти део кројите од зеленог материјала и то: један комад као вретено и још два комада као ишрафирани део вретена. Полукруг кројите од црвеног материјала, и то четири комада. (У ствари, можете узети и само 30 cm црвеног материјала и још 25 cm неког другог материјала који ће послужити као подстава). Пришијте два по два црвена полукруга са налицја као на сл. 2, преврните их кроз остављени отвор (сл. 3), тако да добијете два обрубљена полукруга (сл. 4). Затим на страницама полукруга који ће бити лице ташне извезите црном вуницом пуним бодом коштице од лубенице (сл. 5 и 6). Вретенасти део и два полувретенаста дела пришијте са налицја као на сл. 7. При томе два полувретена пресавијте по исеченој ивици на унутра (и то се види на сл. 7) и ту нemoјте пришивати. Кроз тај отвор преврните вретенасти део на лице. Затим од дебље савитљиве пла-

стике, танког линолеума или картона исеците вретено истог облика као и ово од штофа, али за по 1 cm уже дуж обе ивице (да би се лако могло пришити за полукругове, односно стране ташне, да игла не дохвати картон) као на сл. 8. Затим увуците картон у вретено (сл. 9), па зашијте прорез руком (сл. 10). Пошто су делови ташне готови, пришијте их један за други (сл. 11). Када будете пришивали црвени за зелени део, пришивајте их са лица као на сл. 12, тако да ће се и са стране на ташни видети зелена ивица као кора од лубенице. Састављена ташна се види на сл. 13 и 14. Затим пришијте рајсфершлус од 35 cm као на сл. 15 и 16. На крају од преосталог зеленог и црвеног материјала искројте траке широке 4 cm и дугачке као цела ширина штофа (око 80 — 90 cm, пресавијте их по дужини, прошијте са налицја, али оставите мали отвор да кроз њега можете да га преврнете на лице, па тај отвор са лица пришијте руком (сл. 17). Каишеве зашијте на ташну као на сл. 18. На сл. 19 је готова ташна. Напомена: када кројите, кројте тачно према шеми, нemoјте пуштати више за поруб.

УПОЗНАЈТЕ ВЕШТИНЕ БРУСА ЛИЈА

Kung Fu
I NUNCHAKU

УВОД У КАРАТЕ

«KUNG-FU и NUNCHAKU» верно и истинито говори о лику, знању и вредности Бруса Лија и кунг фуа који је презентовао.

«KUNG-FU и NUNCHAKU» је реалан и стручан осврт на једну борилачку вештину древне Кине и у потпуности скида вео мистерије и незнања са ње, презентујући је на јасан популаран, стручан, приступачан и разумљив начин. Исто тако даје увид у израду, употребу и практичну примену пунчаке, древног и једноставног оруђа — оружја са Окинаве — пунчака постаје доступна свакоме ко вежба.

УВОД У КАРАТЕ не пружа само почетну основу за бављење каратеом, већ даје и нове садржаје који могу да послуже искуснијим мајсторима овог спорта у њиховом усавршавању, а тренерима методологију рада са младим каратенама и тако представља универзалан приручник у раду.

Карате се вежба дању, ноћу, на планини, на песку. За бављење њиме нису потребни скупи реквизити и спортски терени. Користећи објашњења и илустрације које вам пружа УВОД У КАРАТЕ, ако сте упорни, можете савладати основне елементе каратеа као вештине технике, борбе, вештине разбијања и друго.

ПРИВРЕДНО ФИНАНСИЈСКИ ВОДИЧ,
11090 Београд, Патријарха Димитрија 24

НАРУЧБЕНИЦА 3-1

Овим неопозиво поручујем (непотребно прецртати):

— ком. књиге КУНГ-ФУ и NUNCHAKU од Јањића и Гигова, по цени од 150.— дин. Свега — дин.
— ком. књиге УВОД У КАРАТЕ од Јањића и Гигова, по цени од 150.— дин. Свега — дин.

Књиге ћу платити поужењем, а пошљите их на адресу:

Име и презиме _____
Поштански број _____ Место _____
Улица и број _____
Дана _____ 1978. год. _____ Потпис _____

(Ову наручбеницу налепите на дописну карту и пошљите на нашу адресу)

МИНИ ФОРМУЛЕ МАКСИ УСПЕХ!

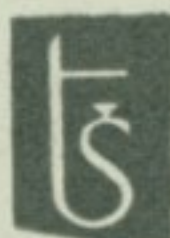

30 ДИН.

30 ДИН.

Комплет 50 ДИН.

Биро за публицистику — МИНИ ФОРМУЛЕ
71000 САРАЈЕВО ул. Валтера Перића бр. 3/III

Драги читаоци

На нашој слици видите популарне књижице МИНИ ФОРМУЛЕ у природној величини.

- МИНИ ФОРМУЛЕ садрже све формуле из математике, физике и хемије.
- МИНИ ФОРМУЛЕ су универзални приручници за основце, средњошколце и студенте.
- МИНИ ФОРМУЛЕ можете наручити дописницом или писмом. Послаћемо одмах. Платићете када примите. Наша адреса је:

Vukojev

Р·У·Н·Д·И

КАКО НАПРЕДУЈЕ ДРЕСУРА СА РУНДИ-
ЖЕМ?

ОДЛИЧНО!
МАЛО ПРЕ
САМ ГА
ПОСЛАО
ДА КУ-
ПИ
НОВИ-
НЕ!

Vukojev

А КАКО КАЖЕ ПРО-
ДАВЦУ КОЈЕ НОВИ-
НЕ ЖЕ-
ЛИ?

ТО ЈЕ БАР ЈАСНО! ПРОДАВАЦ ЗНА
КОЈЕ НОВИНЕ КУПУЈЕМ!

ЕВО РУНДИЈА С
НОВИНАМА!

ХВАЛА, СТА-
РИ!

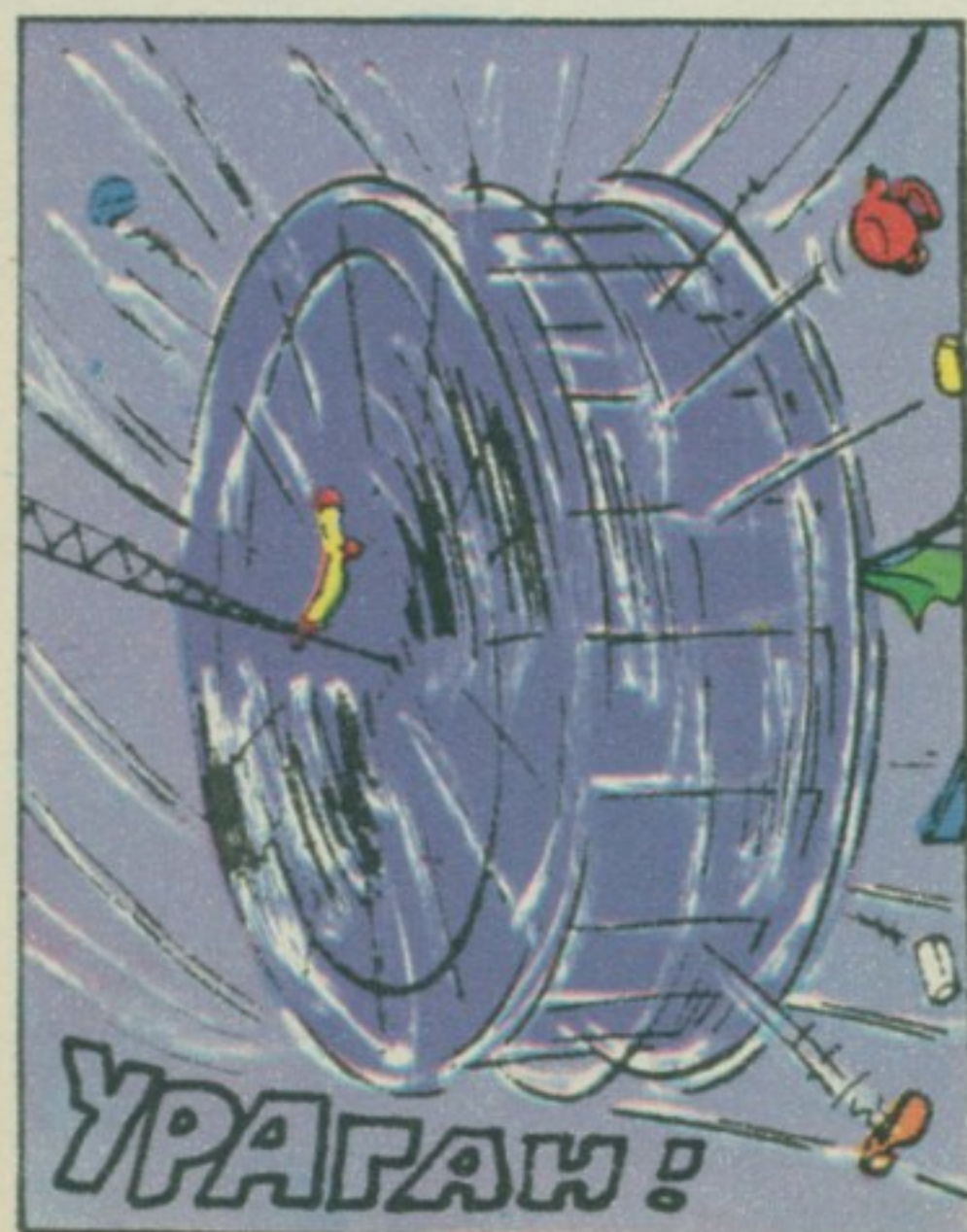

ДАК-
ЛЕ?
ШТА
КАЖЕ-
ТЕ?

НИЈЕ ЛОШЕ! БАР МОГУ
ДА РАЗГОВАРАМ С ТО-
БОМ ДОК ЧИТАШ НО-
ВИНЕ!

У последње време у новинама се поново почело писати о роботима. Писало се о интелигентним чудовиштима која хладно резонујући могу да покоре слабо човечанство, оснују гвоздену расу, освоје целу Земљу и тако даље. Писало се све оно што се пише у сличним случајевима када је потребно читаоцима дати лако недељно штиво и одржати тираж.

У вези с тим испричаћу један истинит случај. Да, робот се једном побунио против човека. И то је био обичан електронски мозак средње класе...

Честитам!

Како се приближавало заседање комисије у кулоарима се све чешће разговарало о могућим кандидатима. Ко ће представљати човечанство у Галактичком Савету Разумних Бића? Спомињани су познати научници и писци, филозофи и спортисти, музичари и глумци. Много је познатих људи на Земљи... Једино кандидатура Игора Шведова није изазвала двоумљење: сви су једногласно били за њега.

Вероватно је природи досадило да дели таленте на једнаке делове или се пробушила њена врећа са талентима када је она прелетала над Игором. У сваком случају, његовој свестраности сви су се дивили. Велики таленат за физику, он је још у студентским годинама изнео низ нових хипотеза које су касније биле потврђене. Професори су му замерали због његовог интересовања за филозофију, психологију, књижевност и друге не-

ДИОПЕЧУВ

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

ЈУРИЈ НИКИТИН

математичке дисциплине. Осим тога, он је био мајстор у пливању и атлетици.

Два месеца пре него што је делегација отпутовала, сви кандидати су се састали у аули Дворца Савета Земље.

— Какве ћемо дарове понети? — упитао је Шведов. Једино он очигледно није био нестрпљив да сазна резултате гласања. — Поклиса-ри увек доносе дарове. Погледајте историју.

Слушали су га са смешком на уснама, а сваки је при том мислио своје. Број кандидата је ограничен. Да ли ће успети?

Сви су сматрали да генијални Шведов треба да представља Земљу у Галактичком савету.

— Чарлс Робертсон!!!

Метални глас припадао је електричној машини. Млади астрофизи чар је одскочио од стола. Кратка пауза и машина поново проговори:

— Честитам! Постали сте члан делегације.

Робертсон је радосно ускликнуо, погледао другове и излетео из дворане. Журио је да радост подели са својим најближима.

— Таки Нишина!!!

Јапанац је полако окренуо главу у правцу одакле је долазио глас и достојанствено је устао.

— Честитам! Постали сте члан делегације.

Ниједан мишић није задрхтао на лицу сина Земље излазећег сунца. Он је пажљиво поново сео у фотелју. Да је његова кандидатура била одбијена, он би се, вероватно, исто тако хладнокрвно понашао.

— Олес Босенко!!!

У дну дворане појавио се високи, мишићави мушкарац. На крупном лицу полако се разливао свечани осмех. Покушавао је да га прикрије, али то му није успевало, јер се

он упорно ширио по његовом препланулом лицу чинећи га још ширим.

— Иван Кобилин!!!

— Семен Строгов!!!

— Ив Сент Јано!!!

— Ростислав Новицки!!!

Одбијен

Један за другим устајали су новоименовани чланови. Људи који ће полетети у центар Галаксије да би представљали човечанство пред лицем Галактичког савета... Пред лицем стотине уједињених цивилизација!

Глас је заћутао. Игорови другови су измењали погледе. А Шведов?

Генадиј је полетео према пулту.

— Настави! — захтевао је.

У циновском механизму ништа се није помакло.

— Избор је завршен. Делегација је састављена.

— А Шведов? Да ли је разматрана кандидатура Шведова?

— Разматрана 'е.

ФЕЊЕР

— И,
— Одбијена је.
— Одбијена?

Одбијена кандидатура Шведова! Једини је Шведов успео да остане миран. Пажљиво је погледао бројчане показатеље и мирним гласом рекао:

— Они знају шта раде.

Генадиј је ускликнуо:

— Немогуће да знају шта раде!

Шведов је слегао раменима а затим је погледао на часовник:

— Задржао сам се с вама, а тамо у лабораторији момци су остали сами. Остављам вас. Немојте се узрујавати!

Генадиј је дубоко уздахнуо. Још никако није успевао да се прибере од изненађења. И остали присутни били су узбуђени.

— Можда се робот побунио?

То је претпостављала Верочка.

— Свашта! — рече Генадиј самоуверено. — Он је за то преглуп.

Нема ирешке

Бригада механичара прегледала је Фелију по Фелију Мозга. Све је било у реду.

— Машина ради нормално — изјавио је главни инжењер. — Можете и сами да проверите. Она ће вам дати правилан одговор на било које питање. Јасно, у оквиру својих могућности.

— Али, овде је она очигледно изишла из оквира својих могућности.

— Искључено — одбацио је ту могућност кибернетичар.

После седам дана састала се комисија Савета. Требало је утврдити кандидатуру чланова који су прошли кроз филтер Мозга. Али, овог пута састанак није био уобичајен, јер се на дневном реду нашао и случај Шведов.

Председник комисије притиснуо је дугме на Мозгу и упалила се зелена светилка.

— Објасни — затражио је председник — на чему се заснива твоје погрешно мишљење да Игор Шведов не може да заступа човечанство?

Монотони глас је одговорио:

— Закључак није погрешан.

Председник није имао искуства у разговору с машином. Уместо да роботу мирно објасни његову грешку, он се узбудио и рекао сувише гласно:

ЈЕДНА
АЛИ
ВРЕДНА

Наука — то је стабло
баобаба. Један га човек
не може обухватити
(Афричка пословица)

— Закључак је већ у самом корену погрешан! У сваком случају, ми имамо сасвим другачије мишљење о Игору Шведову.

Разлој

Електронски агрегат је ћутао неколико минута, а затим је безоцећајно рекао:

— У том случају молим да се мој програм измени према људској етици, јер ће се иначе сличне грешке понављати.

Члановима комисије било је непријатно. Председник је неуверљиво упитао:

— Чему етичке норме?

— Кандидат треба да одговара свим захтевима — одговорио је робот — А Игор није прошао на најважнијем испиту. Он је нетолерантан!

— Располажеш ли каквим доказима? У чему се огледа његова нетрпљивост?

— У ситуацијама. На пример, ако се нешто њему не свиђа, онда је то по његовој оцени лоше...

— Шведове, шта сте казали дванаестог децембра прошле године Артемјеву?

Шведов је слегао раменима. Само машина може запамтити шта је он радио тог или неког другог дана прошле године.

— Ви — грмео је даље робот — ви сте му рекли: „Или обриј ту своју блесаву браду или те нећу пустити на испит“.

Шведов је скочио. Његово лице облила је румен.

— Па он је и имао блесаву браду! — није се дао Шведов. — Артемјев је то схватио и после месец дана ју је обријао!

— Тачно — потврдио је робот — али онг дана одлучио је да оде. А нисте ли га сматрали за једног од најталентованијих сарадника?

— Ја то и сада мислим — рекао је Шведов.

— Зашто сте онда о њему просуђивали на основу изгледа, а не на основу талента?

Шведов је први пут заћутао. У дворани је, такође, владала тишина, само је робот настављао:

— ... Зато нисам прихватио кандидатуру Шведова. У Галактичком савету долазићемо у контакт с различитим бићима. Њихов изглед, расуђивање, начин живота за нас су туђи. Ми морамо да уважавамо туђа мишљења и да прихватамо одлуке Савета чак и ако на његовом челу буде паук који мисли.

— Разумна бића могу само да наликују људима — успротивио се Генадиј.

— Можда. Али шта ће бити ако председник Савета буде имао риђу браду?

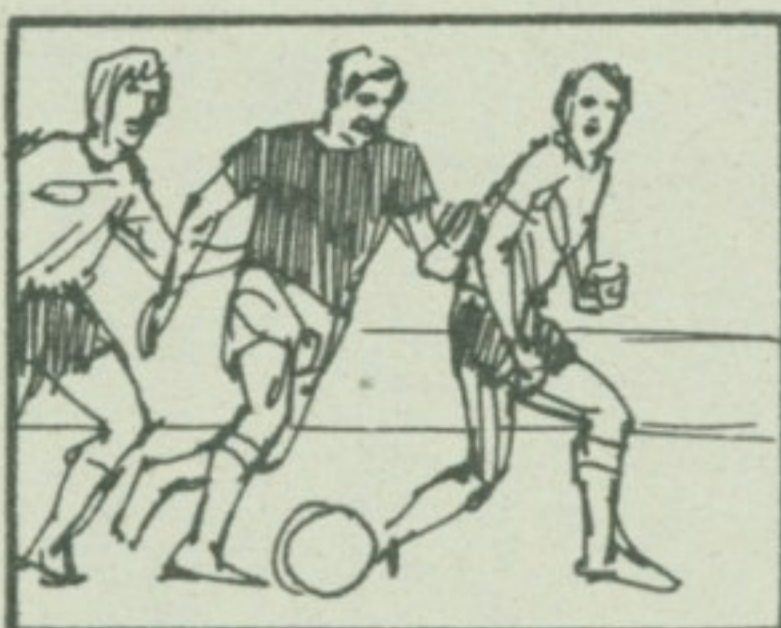
— То је сасвим други проблем!

— Свеједно. Ми не можемо да ризикујемо и зато ће нас у Савету заступати други човек.

Робот је победио... Тачније, сматраћемо да је робот победио. Тако ће бити занимљивије. Сада ја мирно читам о могућој побуни робота. То је сасвим могуће. Зар покушаја већ није било?

укрштене речи

ФУДБАЛ

Фудбалско првенство је у току, а у нашој укрштеници, под бројевима 1, 2, 3 и 4, неки од термина те „најважније споредне ствари на свету“.

АУТОР: ВЕ-МАК	ГРАДИ- ТЕЛО	1	ДИРКА	ПОГОД- БЕНИ ВЕЗНИК	ОСТРВО НА ЗАДРА- НУ	ИСТУПА- ЊЕ	СПРЕТ- НОСТ	МЕСТО ГДЕ СЕ ТОВИ СТОКА	ЗНАК ИТАЛИ- ЈЕ
КОЈИ СВИРАЈУ ПО НОТАМА	N	O	T	A	L	I	S	T	I
УСПЕШ- НО	E	F	I	K	A	J	N	O	ВРСТА БИЛОКЕ ИЗ ИН- ДИЈЕ
МАЊИ УРЕД	I	S	P	O	S	T	A	V	A
ИНДУ- СТРИЈ- СКА БИЛОКА	M	A	K	ШВЕД. ГЛУМИЦА ИНГРИД	T	U	L	I	N
СВЕТА (ТУРЧ.)	A	J	A	ДРАГИ КА- МЕН (МН.) РАТАРСКО ОРУБЕ	D	P	A	L	I
РАДОЈЕ ДОМАНО- ВИК	R	D	СВЕТОЗАР- РЕВО 2	S	V	ИМЕ ПИСЦА ВЕРНА	Ž	I	L
ДЕО РИ- ТЕРСКИЕ ОПРЕ- МЕ	3	НАЈВЕЋИ ДЕО РАЗУМА	G	R	O	ЈО. Ш. ДОЖИВЉАЈ ЗА ВРЕМЕ СПАВАЊА	4	Š	ФРАНЦУ- СКО ОСТРВО
О	K	L	O	P	РЕШЕТО 4	S	I	T	O
УЛОЕ (ЕНГЛ.)	O	I	L	РУСКО М. ИМЕ ВРСТА ЈЕЛА	P	A	V	E	L
ЗНАК РЕБИДИ- ЈУМА	R	N	МАРКА АУТОМОБ. ИНДИЈСКА НОВИНА ЈЕДИНИЦА	R	E	N	O	ЗНАК ШПАНИЈЕ ДРУГА	E
АЖДАЈА, АЛА	N	E	M	A	N	МЛЕЧНИ ПРОИЗВОД НОБЕЛИ- ЈУМ	S	I	R
ОТМЕНО	E	L	E	G	A	N	T	N	O
ОПШТА ПОМЕТ- ЉА, ХЛОС	R	A	S	V	L	O	АРТЕРИЈ НЕДА	A	N

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: П, додворити, врвети, Ив, Атакама, и, дед, Немац, Егеј, рана, сасукати, Е, етикета, тетак, ран, срп, Оти, егрета, со, Де Врис, ан, млин, ОСМИ, иа, аксиом.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нуррихана Ђозић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1 1973. године не плаћа се порез.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	88,00 динара
6 месеци	176,00 динара
1 година	352,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	176,00 динара
6 месеци	352,00 динара
1 година	704,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НИП „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „Политикин забавник“

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	\$	38.—
СР НЕМАЧКА	DM	76.—
ШВЕДСКА	Škr	167.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	164.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr	64.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун „НИП“ „Политика“ код ИНВЕСТ БАНКЕ — Београд на рачун 60811-620-63-257300-00054, са обавезном ознаком претплата на „Политикин забавник“

СПЕЦИЈАЛНУ НАЛЕПНИЦУ

добили су чланови ПЕЗ клуба, чије чланске
карте носе бројеве:

10003	10220	10238	10245	10269	10306	10492	19593	19605	19608	19619	19649	19664	19670
10550	10627	10633	10700	10704	10723	10889	19783	19804	19805	19821			
10931	10988	11069	11072	11090	11145	11148							
11153	11305	11413	11455	11486	11520	11649							
11723	11728	11740	11837	11850	11960	11861	20135	20152	20154	20182	20233	20242	20267
11923	11936	11966	12011	12096	12180	12220	20307	20348	20352	20430	20487	20520	20536
12265	12289	12302	12338	12401	12449	12477	20569	20594	20653	20668	20681	20755	20808
12488	12491	12578	12676	12696	12706	12722	20846	20943	20948	20969	20981	20982	20998
12737	12846	12855	12874	12882	12884	12903	21014	21016	21052	21056	21060	21116	21143
12985	13142	13150	13183	13252	13262	13361	21214	21232	21260	21320	21364	21465	21522
13363	13503	13507	13526	13532	13533	13602	21524	21533	21733	21784	21825	21863	21882
13607	13609	13656	13695	13747	13753	13761	21884	21894	21932	21991	22099	22153	22181
13796	13853	13874	13898	13927	13941	13961	22194	22275	22381	22444	22539	22581	22675
14142	14175	14201	14210	14235	14268	14295	22677	22712	22780	22781	22797	22816	22861
14306	14339	14397	14403	14451	14559	14566	23040	23103	23113	23145	23192	23242	23332
14662	14694	14744	14749	14761	14796	14816	23387	23401	23405	23435	23513	23529	23544
14902	14921	14954	14977	14995	15016	15027	23545	23572	23612	23620	23666	23752	23771
15041	15210	15219	15252	15396	15474	15480	23791	23805	23859	23870	23889	23933	23983
15495	15497	15531	15643	15733	15830	15888	23986	24008	24068	24093	24105	24115	24135
15889	16013	16049	16129	16178	16212	16218	24165	24195	24244	24253	24257	24276	24347
16258	16288	16333	16440	16516	16576	16606	24390	24408	24427	24489	24495	24498	24507
16623	16741	16745	16762	16771	16785	16789	24560	24573	24602	24607	24618	24619	24665
16814	16838	16889	17008	17040	17065	17069	24680	24733	24831	24932	25105	25248	25278
17113	17184	17248	17262	17279	17286	17307	25283	25386	25424	25427	25478	25489	25491
17344	17388	17456	17464	17466	17478	17518	25515	25520	25524	25538	25543	25690	25704
17671	17717	17774	17899	17936	17975	17997	25704	25854	25889	25963	26001	26006	26010
18006	18039	18070	18083	18100	18129	18131	26109	26115	26152	26203	26260	26358	26507
19154	19181	19273	19306	19444	19572	19575							

26543	26581	26604	26627	26633	26738	26752
26761	26773	26886	26986	27002	27033	27044
27089	27187	27298	27378	27488	27489	27491
27517	27567	27603	27619	27652	27788	27801
27805	27838	28011	28026	28115	28203	28213
28243	28302	28329	28332	28358	28402	28438
28536	28569	28601	28603	28610	28617	28633
28650	28670	28708	28775	28776	28779	28834
28841	28867	28912	28930	29036	29050	29056
29122	29147	29189	29194	29285	29306	29338
29364	29429	29445	29452	29456	29510	29513
29568	29598	29605	29617	29636	29638	29683
29700	29772	29817	29858			

43828	43832	43834	43840	43898	43944	44064
44109	44156	44167	44189	44214	44276	44304
44463	44547	44549	44577	44600	44624	44673
44776	44790	44884	44897	44919	44925	44950
44991	45015	45046	45074	45134	45261	45280
45283	45304	45316	45316	45433	45451	45483
45522	45549	45591	45625	45659	45699	45769
45942	45949	45972	45989	46007	46030	46137
46315	46336	46368	46386	46403	46417	46491
46518	46544	46596	46567	46571	46622	46631
46692	46788	46857	46928	46935	46952	46957
46964	47090	47117	47178	47181	47249	47259
47447	47493	47517	47523	47553	47558	47559
47579	47614	47633	47705	47720	47725	47731
47761	47788	47816	48080	48117	48167	48208
48283	48300	48342	48378	48417	48420	48486
48557	48665	48791	48802	48814	48834	48845
48860	49030	49142	49173	49238	49254	49275
49294	49326	49340	49414	49418	49420	49424
49437	49475	49590	49677	49739	49751	49758
49763	49776	49779	49824	49847	49872	49946
49971	49973	49994				

50024	50055	50078	50103	50106	50352	50471
50512	50514	50547	50570	50620	50626	50656
50669	50689	50753	50768	50811	50880	50881
50930	50950	50966	50972	50982	51015	51066
51208	51220	51221	51280	51312	51354	51371
51411	51442	51543	51615	51643	51688	51759
51945	51958	51989	52003	52061	52085	52136
52226	52378	52401	52402	52427	52518	52528
52557	52579	52586	52596	52603	52631	52636
52714	52783	52925	52961	52980	53011	53123
53193	53226	53250	53253	53320	53331	53370
53382	53477	53498	53569	53576	53582	53593
53693	53777	53842	53968	54052	54270	54314

НАЛЕПНИЦА ЋЕ БИТИ
ИСПОРУЧЕНА У ТОКУ
АПРИЛА, ПОШТОМ.

Играјте се Сладите се

Код **PEZ**-а је
увек нешто ново!

Ако бољим **PEZ** бомбона
и ако се радо играш **PEZ**
фигурама, пошаљи нам
5 амота **PEZ** бомбона, а
ми ћемо ти послати лепо
PEZ чланску карту.

Као пријатељ **PEZ**-а
користићеш све погодности,
које ћемо ти нудити из

месеца у месец.

Читај сваког месец на
обом месту о новостима
ма за пријатеље **PEZ**-а

Наша адреса је:
"PEZ ПРИЈАТЕЉ"
61111 Љубљана и.т.д.

Купом купути штампаним словима, изрези и обавезно поштом на дописницу.

Презиме и име (обавезно штампаним словима)

Улица и кућни број

Место

Поштански бр.

датум рођења

HP Kolinska
Ljubljana

Kolinska

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД

МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

ОЛИМПИЈСКИ КРУГОВИ

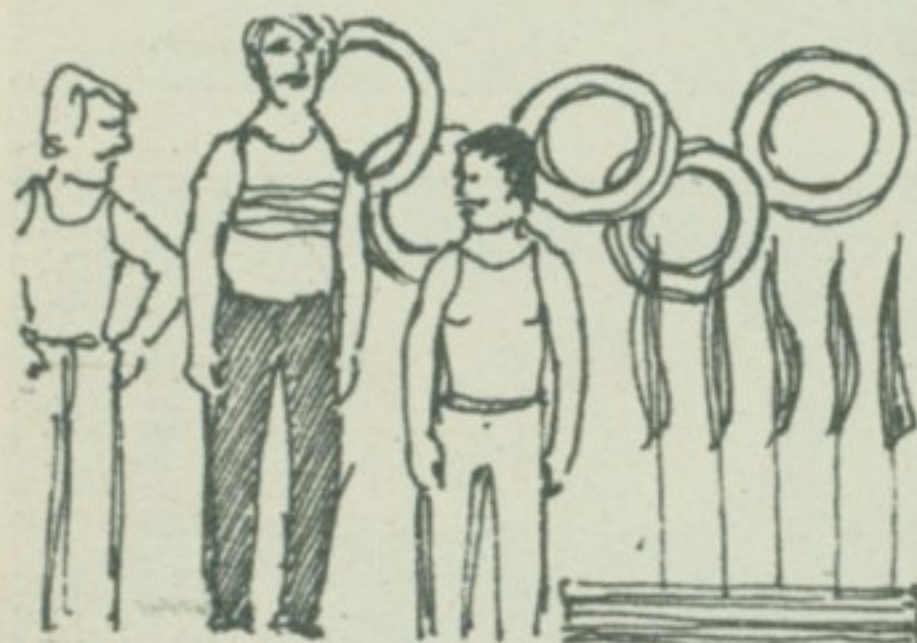
Ја тврдим да су прве олимпијске игре одржане 776. године пре н. е., док моја супруга тврди да је то било 1896. године пре н. е. Замолите бих вас да нам одговорите ко је у праву.

Станислав Вашић,
11. нова бр. 3,
Велики Мокри Луг

Интересује ме шта симболизују пет кругова на олимпијском знаку?

Чоловић Радован,
Београд

Ваша супруга греша „само“ за нека 4 миленијума... Наиме, године 1896. одржане су прве обнов-

љене олимпијске игре, дакле, не пре нове ере, већ пре — 103 године. Ви сте у праву када кажете да су одржане 776. године пре н. е., али, то су прве олимпијске игре забележене у историји. Иначе, оне су се одржавале и много раније, али о

томе не постоје поуздани историјски подаци.

Што се тиче олимпијског знака, пет кругова симболички означавају повезаност народа са пет континената.

ПРИСЛУШКИВАЊЕ

Желео бих да знам да ли се могу купити и држати у кући прислушкивачи? И где се могу купити?

Александар Томић,
Младеновац

Прислушкивати није лепо, а није ни дозвољено. Зато се такви апарати код нас и не продају.

СТРАШАН СТРАХ

Можеш ли ми рећи шта изазива страх.

Срђан Радовановић,
ОШ „21 октобар“
Крагујевац

Страх је непријатно осећање изазвано свешћу о некој опасности. Међутим, страх није исти код свих особа и у свим околностима.

Познато је, на пример, да постоје тзв. „плашљивци“, „паничари“, „хладнокрвни“... Неки облици страха су урођени (при губитку равнотеже, од неочекиваних, јаких звукова, мрака), а други не зависе од спољних утицаја и долазе као симптоми подсвесних, инстинктивних сукоба или душевних обољења. Страх се манифестује на различите начине: бледило, успоравање пулса, скупљање плувачке у устима, ширење зеница, пораст крвног притиска, убрзање метаболизма...

РОБОТ ПО ЧАПЕКУ

Интересује ме како ради робот и како је добио име.

Јосип Билић,
Хомолска Ђуприја

Робот је аутомат с људским ликом, уређај који обавља различите, често врло сложене операције, а данас је обично диригован коришћењем електронских уређаја. Овај

се назив данас врло често употребљава и за апарате и уређаје који аутоматски изводе неке радње (а немају људски лик).

Назив робот потиче од чешког књижевника Карела Чапека који је овако назвао једну личност (чешки робот — рад, посао) у својој драми Р.У.Р. Он је овом драмом изразио револт против механизације и дехуманизације човека

КАПРИЈЕ И КАПРИ

У тексту „Партизани у копачкама“, у Забавнику број 1413 спомиње се острво Капри. Молим те да објасниш где се оно налази.

Мирјана Зајец,
Вараждин

Требало је, наиме, да пише — Каприје, како се зове малено острво у шибенском архипелагу преко којег су „Хајдукови“ играчи покушали да се пребаце до Виса. Површина овог кречњачког острва износи 6,97 квадратних километара, а дужина обалне линије 24 километра. У 16. и 17. веку, кад су Турци пустошили копном, на овом острвцу склониле су се многе избеглице. Један део њих вратио се

после турских напада на копно док су неки остали на Каприју, где се и данас баве пољопривредом и риболовом.

Поред нашег Каприја (у номинативу Каприје), постоји и Капри, италијанско острво на јужном крају Напуљског залива, око 30 километара од Напуља. Због изузетне климе и природних лепота, италијански Капри је чувено летовалиште.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

● За значку нудим седам салвета. **Весна Тончева, 91460** Валандово, Нова насеља 66.

● За једну фотографију Душана Савића, играча Црвене звезде, дајем 10 салвета и једну значку. **Јасна Милетић, 81340** Херцег-Нови, Пут Десете херцеговачке бригаде бр. 41.

● За сваку добијену значку дајем четири салвете, за при везак три, а за постер Здравка Чолића или групе Смак шест салвета. **Иванела Антић, 35000** Светозарево. Маршала Тита 71.

● Молим читаоце Забавника да ми помогну и пошаљу старе романе. **Сандра Сребоћан, 47280** Ожаљ, Подграј 51а.

● За једну металну значку дајем три различите салвете. **Вања Васиљевић, 71340** Олово, Првомајска 3

● Нисам у могућности да набавим стрипове Лунов магнус стрип и Златну серију, па молим читаоце Забавника да ми помогну. **Јосип Кикић, 55435** Стара Градишка, Доњи Варош 76

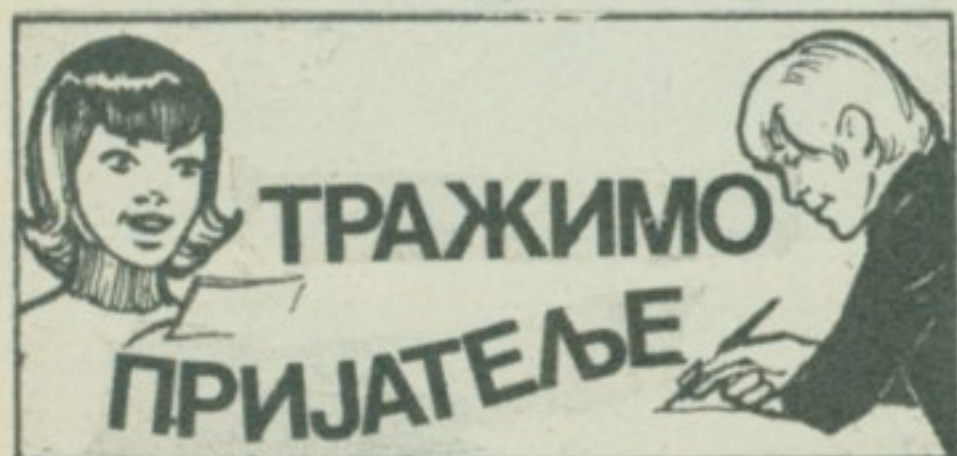
● Ко ми пошаље луткицу од папира са одећом добиће од мене две металне значке. **Снежана Стојиљковић, 38250** Ђилане, Живка Пуцкића 8

● Дајем три салвете за једну металну значку. **Нивес Пранић, 71000** Сарајево, Албанска 13/6

● За сваку нашу оригиналну значку или стари новчић дајем 20 старих маркица. **Санда Бучан, 58000** Сплит, Кончарова 82/III

● Дајем пет салвета или две налепнице за једну папирна луткицу из Забавника. **Мара Гојић, 78000** Бањалука, Фрање Клуза 12

● Ко ми пошаље значку добиће шест лепих новогодишњих честитки. **Милутин Биочанин, 11070** Нови Београд, Булевар АВНОЈ-а 161

Јасна Новковић, 11070 Нови Београд, Јурија Гагарина бр. 103/76 — 15 година навија за Црвену звезду, сакупља значке, постере и кутије од цигарета

Нада Тинтор, 79000 Мостар, Авенија 14. фебруар 14/72 — 12 година

Слађана Ивановић, 11221 Кумодраж, 22. нова 2 — 12 година, љубитељ забавне музике и спорта

Светлана Спасовска, 91220 Тетово, Љуботенска 10 — сакупља значке и салвете

Александар Богданов, 23320 Чока, Радничка 18 — тражи адресу неког од наших грађана у Токију

Љиљана Грујић, 11070 Нови Београд, Јурија Гагарина бр. 55/40 — 15 година, навија за Хајдук, сакупља кутије од цигарета и постере

Јасминка Голуб, 54000 Осиек, Сремска 153 — 14 година, сакупља распореде часова и салвете

Татјана Кубуровић, 31300 Пријеполје, Насеље Бријег 1 — 13 година, воли музику, сакупља значке, маркице и салвете

